

**БЪЛГАРСКА
НАРОДНА БАНКА**
ЕВРОСИСТЕМА

Общи условия

**на Българската народна банка
за осъществяване на паричната политика
на Евросистемата**

(Приети с Решение № 364 от 31 юли 2025 г. на УС на БНБ,
изм. и доп. с Решение № 653 от 22 декември 2025 г.,
изм. и доп. с Решение № 109 от 26 март 2026 г.)

София, март 2026 г.

Съдържание

ЧАСТ ПЪРВА	6
ПРЕДМЕТ И ОБХВАТ	6
ЧАСТ ВТОРА	6
СРЕДСТВА, ОПЕРАЦИИ, ИНСТРУМЕНТИ И ПРОЦЕДУРИ ПО ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА НА ЕВРОСИСТЕМАТА	6
ДЯЛ ПЪРВИ	8
ОПЕРАЦИИ НА ОТКРИТИЯ ПАЗАР	8
<i>Глава първа</i>	8
ПРЕГЛЕД НА ОПЕРАЦИИТЕ НА ОТКРИТИЯ ПАЗАР	8
<i>Глава втора</i>	8
КАТЕГОРИИ ОПЕРАЦИИ НА ОТКРИТИЯ ПАЗАР	8
<i>Глава трета</i>	10
ИНСТРУМЕНТИ ЗА ОПЕРАЦИИ НА ОТКРИТИЯ ПАЗАР	10
ДЯЛ ВТОРИ	14
ЛИКВИДНИ УЛЕСНЕНИЯ С ПОСТОЯНЕН ДОСТЪП	14
<i>Глава четвърта</i>	15
ПРЕДЕЛНО КРЕДИТНО УЛЕСНЕНИЕ	15
<i>Глава пета</i>	16
ДЕПОЗИТНО УЛЕСНЕНИЕ	16
ДЯЛ ТРЕТИ	17
ПРОЦЕДУРИ ЗА ОПЕРАЦИИТЕ ПО ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА НА ЕВРОСИСТЕМАТА	17
<i>Глава шеста</i>	17
ТРЪЖНИ ПРОЦЕДУРИ ЗА ОПЕРАЦИИТЕ НА ОТКРИТИЯ ПАЗАР НА ЕВРОСИСТЕМАТА	17
Раздел I	17
Тръжни процедури	17
Раздел II	19
Оперативни стъпки при тръжните процедури	19
<i>Глава седма</i>	23
ПРОЦЕДУРИ ЗА СЕТЪЛМЕНТ ЗА ОПЕРАЦИИ ПО ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА НА ЕВРОСИСТЕМАТА	23
ЧАСТ ТРЕТА	24
ДОСТЪП ДО ОПЕРАЦИИТЕ НА ОТКРИТИЯ ПАЗАР, ИЗВЪРШВАНИ ЧРЕЗ СТАНДАРТНИ ТРЪЖНИ ПРОЦЕДУРИ, ИЛИ ДО ЛИКВИДНИТЕ УЛЕСНЕНИЯ С ПОСТОЯНЕН ДОСТЪП	24
ЧАСТ ЧЕТВЪРТА	25
ДОПУСТИМИ АКТИВИ	25
ДЯЛ ПЪРВИ	25
ОБЩИ ПРИНЦИПИ	25
ДЯЛ ВТОРИ	26
КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТТА И ИЗИСКВАНИЯ ЗА КРЕДИТНОТО КАЧЕСТВО НА ТЪРГУЕМИТЕ АКТИВИ	26

Глава осма	26
КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТТА НА ТЪРГУЕМИТЕ АКТИВИ	26
Раздел I	26
Общи критерии за допустимост на търгуемите активи	26
Раздел II	30
Специфични критерии за допустимостта на някои видове търгуеми активи	30
Глава девета	35
ИЗИСКВАНИЯ НА ЕВРОСИСТЕМАТА ЗА КРЕДИТНОТО КАЧЕСТВО НА ТЪРГУЕМИТЕ АКТИВИ	35
ДЯЛ ТРЕТИ	38
КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТТА И ИЗИСКВАНИЯ ЗА КРЕДИТНОТО КАЧЕСТВО НА НЕТЪРГУЕМИТЕ АКТИВИ	38
Глава десета	38
КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТТА НА НЕТЪРГУЕМИТЕ АКТИВИ	38
Раздел I	38
Критерии за допустимостта на вземанията по кредити	38
Раздел II	42
Критерии за допустимостта на срочните депозити	42
Глава единадесета	42
ИЗИСКВАНИЯ НА ЕВРОСИСТЕМАТА ЗА КРЕДИТНОТО КАЧЕСТВО НА НЕТЪРГУЕМИТЕ АКТИВИ	42
Раздел I	43
Изисквания на Евросистемата за кредитното качество на вземанията по кредити	43
ДЯЛ ЧЕТВЪРТИ	45
ГАРАНЦИИ ЗА ТЪРГУЕМИТЕ И НЕТЪРГУЕМИТЕ АКТИВИ	45
ДЯЛ ПЕТИ	46
РАМКА НА ЕВРОСИСТЕМАТА ЗА КРЕДИТНА ОЦЕНКА НА ДОПУСТИМИТЕ АКТИВИ	46
ДЯЛ ШЕСТИ	50
РАМКА ЗА ОЦЕНКА И КОНТРОЛ НА РИСКА ПРИ ТЪРГУЕМИТЕ И НЕТЪРГУЕМИТЕ АКТИВИ	50
Глава дванадесета	51
ПРАВИЛА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ТЪРГУЕМИТЕ И НЕТЪРГУЕМИТЕ АКТИВИ	51
ДЯЛ СЕДМИ	51
ПРАВИЛА ЗА ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ДОПУСТИМИ АКТИВИ	51
ЧАСТ ПЕТА	55
САНКЦИИ ПРИ НЕИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА КОНТРАГЕНТА	55
ЧАСТ ШЕСТА	57
ДИСКРЕЦИОННИ МЕРКИ	57
ЧАСТ СЕДМА	60
ДОПЪЛНИТЕЛНИ МИНИМАЛНИ ИЗИСКВАНИЯ, ПРИЛОЖИМИ КЪМ СПОРАЗУМЕНИЯТА ЗА ОБЕЗПЕЧЕН КРЕДИТ И ВАЛУТНИТЕ СУАПОВЕ ЗА ЦЕЛИТЕ НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА	60
Глава тринадесета	60
ДОПЪЛНИТЕЛНИ МИНИМАЛНИ ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ, ПРИЛОЖИМИ КЪМ СПОРАЗУМЕНИЯТА ЗА ОБЕЗПЕЧЕН КРЕДИТ	60
Глава четирнадесета	61
ИЗИСКВАНИЯ, ПРИЛОЖИМИ ЕДИНСТВЕНО КЪМ ВАЛУТНИТЕ СУАПОВЕ ЗА ЦЕЛИТЕ НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА	61

<i>ЧАСТ ОСМА</i>	62
СПЕЦИАЛНИ РАЗПОРЕДБИ В СЛУЧАЙ НА ПРЕКЪСВАНЕ НА TARGET ЗА НЯКОЛКО РАБОТНИ ДНИ	62
<i>ЧАСТ ДЕВЕТА</i>	63
ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ	63
ПРИЛОЖЕНИЯ	70

Общи условия на БНБ

за осъществяване на паричната политика на Евросистемата

(Приети с Решение № 364 от 31 юли 2025 г. на УС на БНБ,
изм. и доп. с Решение № 653 от 22 декември 2025 г.,
изм. и доп. с Решение № 109 от 26 март 2026 г.)

ЧАСТ ПЪРВА

ПРЕДМЕТ И ОБХВАТ

Предмет и обхват

Чл. 1. (1) С настоящите общи условия се установяват единни правила за прилагането на паричната политика на Евросистемата в България, като се въвеждат изискванията на Насоки (ЕС) 2015/510 на Европейската централна банка от 19 декември 2014 г. относно прилагането на рамката на паричната политика на Евросистемата (Насоки относно общата документация), както и изискванията на други приложими актове на Европейския съюз в областта на паричната политика на Евросистемата.

(2) Настоящите общи условия са приети с Решение № 364 от 31 юли 2025 г. на Управителния съвет на БНБ на основание чл. 2 от Наредба № 45 на БНБ от 17 април 2025 г. относно установяване и регламентиране на правоотношенията на БНБ с контрагенти по парична политика (обнародвана в „Държавен вестник“, бр. 37 от 2 май 2025 г.), наричана Наредба № 45 на БНБ.

ЧАСТ ВТОРА

СРЕДСТВА, ОПЕРАЦИИ, ИНСТРУМЕНТИ И ПРОЦЕДУРИ ПО ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА НА ЕВРОСИСТЕМАТА

Рамка на прилагане на паричната политика на Евросистемата

Чл. 2. (1) Средствата, използвани от Евросистемата при прилагане на паричната политика, се състоят от:

1. операции на открития пазар;
2. ликвидни улеснения с постоянен достъп;
3. изисквания за минимални резерви.

(2) Изискванията за минимални резерви са посочени в Регламент (ЕО) № 2531/98 и Регламент (ЕС) 2021/378 (ЕЦБ/2021/1).

Примерни характеристики на операциите по паричната политика на Евросистемата

Чл. 3. В таблица 1 се съдържа преглед на характеристиките на операциите по паричната политика на Евросистемата.

Таблица 1

Преглед на характеристиките на операциите по паричната политика на Евросистемата

Преглед на характеристиките на операциите по паричната политика на Евросистемата

Категории операции по паричната политика		Видове инструменти		Матуритет	Честота	Процедура
		Предоставяне на ликвидност	Изтегляне на ликвидност			
Операции на открития пазар	Основни операции по рефинансиране	Обратни сделки	–	Една седмица	Седмична	Стандартни тръжни процедури
	Дългосрочни операции по рефинансиране	Обратни сделки	–	Три месеца (*1)	Месечна (*1)	Стандартни тръжни процедури
	Операции за фино регулиране	Обратни сделки	Обратни сделки	Нестандартизиран	Нестандартизиран	Тръжни процедури
		Валутни супове	Валутни супове			
		–	Набиране на срочни депозити			
	Структурни операции	Обратни сделки	Обратни сделки	Нестандартизиран	Нестандартизиран	Стандартни тръжни процедури (*2)
		–	Емитиране на дългови сертификати на ЕЦБ	По-малко от 12 месеца		
		Окончателни покупки	Окончателни продажби	–		
	Ликвидни улеснения с постоянен достъп	Пределно кредитно улеснение	Обратни сделки	–	Обвърнайт	Достъп по преценка на контрагентите
Депозитно улеснение		–	Депозити	Обвърнайт	Достъп по преценка на контрагентите	
<p>(*1) Съгласно чл. 6, ал. 2, т. 2, чл. 6, ал. 2, т. 3, чл. 6, ал. 3 и чл. 6, ал. 4.</p> <p>(*2) Съгласно чл. 8, ал. 2, т. 3, чл. 9, ал. 4, т. 3 и чл. 12, ал. 5, т. 4.</p> <p>(*3) Съгласно чл. 8, ал. 2, т. 3 и чл. 13, ал. 3, т. 3.</p> <p>(*4) Процедурите за двустранни окончателни сделки се съобщават при необходимост.</p>						

ДЯЛ ПЪРВИ ОПЕРАЦИИ НА ОТКРИТИЯ ПАЗАР

Глава първа ПРЕГЛЕД НА ОПЕРАЦИИТЕ НА ОТКРИТИЯ ПАЗАР

Преглед на категориите и инструментите по отношение на операциите на открития пазар

Чл. 4. (1) Евросистемата може да извършва операции на открития пазар за регулиране на лихвените проценти, за управление на ликвидността на финансовия пазар и за сигнализиране на позицията по паричната политика.

(2) В зависимост от тяхната конкретна цел операциите на открития пазар могат да бъдат групирани в следните категории:

1. основни операции по рефинансиране;
2. операции по дългосрочно рефинансиране;
3. операции за фино регулиране;
4. структурни операции.

(3) Операциите на открития пазар се извършват чрез следните инструменти:

1. обратни сделки;
2. валутни суапове за целите на паричната политика;
3. набиране на срочни депозити;
4. емитиране на дългови сертификати на Европейската централна банка (ЕЦБ);
5. окончателни сделки.

(4) По отношение на определените категории операции на открития пазар, посочени в ал. 2, се прилагат следните инструменти, посочени в ал. 3:

1. основните операции по рефинансиране и операциите по дългосрочно рефинансиране се извършват изключително посредством обратни сделки;
2. операциите за фино регулиране могат да бъдат извършвани посредством: обратни сделки; валутни суапове за целите на паричната политика; набиране на срочни депозити;
3. структурните операции могат да бъдат извършвани посредством: обратни сделки; емитиране на дългови сертификати на ЕЦБ; окончателни сделки.

(5) Европейската централна банка инициира операции на открития пазар и освен това решава относно условията за тяхното изпълнение и относно инструмента, който следва да се използва.

Глава втора КАТЕГОРИИ ОПЕРАЦИИ НА ОТКРИТИЯ ПАЗАР

Основни операции по рефинансиране

Чл. 5. (1) Евросистемата извършва основните операции по рефинансиране посредством обратни сделки.

(2) По отношение на оперативните си характеристики основните операции по рефинансиране:

1. са операции за предоставяне на ликвидност;
2. обикновено се извършват всяка седмица в съответствие с указателния календар за редовните тръжни операции на Евросистемата;
3. обикновено имат матуритет от една седмица, както е указано в указателния календар за редовните тръжни операции на Евросистемата, като се има предвид изключението по ал. 3;
4. се извършват децентрализирано от НЦБ;
5. се извършват посредством стандартни тръжни процедури;
6. към тях се прилагат критериите за допустимост, установени в Наредба № 45 на БНБ, които трябва да бъдат изпълнени от всички контрагенти, подаващи заявки за такива операции;
7. се основават на допустими активи като обезпечение.

(3) Матуритетът на основните операции по рефинансиране може да се различава въз основа на различните неработни дни за банките в държавите членки, чиято парична единица е еврото.

(4) Управителният съвет на ЕЦБ периодично взема решения относно лихвените проценти по основните операции по рефинансиране. Променените лихвени проценти влизат в сила от началото на новия период на поддържане на резервите.

(5) Управителният съвет на ЕЦБ може да променя лихвения процент по основните операции по рефинансиране по всяко време. Такова решение влиза в сила най-рано от следващия работен ден за Евросистемата.

(6) Основните операции по рефинансиране се извършват посредством тръжни процедури с фиксиран лихвен процент или посредством тръжни процедури с променлив лихвен процент в зависимост от решението на Евросистемата.

Операции по дългосрочно рефинансиране

Чл. 6. (1) Евросистемата извършва операции по дългосрочно рефинансиране посредством обратни сделки за предоставяне на ликвидност на контрагентите с матуритет, по-дълъг от матуритета на основните операции по рефинансиране.

(2) По отношение на оперативните си характеристики операциите по дългосрочно рефинансиране:

1. са обратни операции за предоставяне на ликвидност;
2. се извършват редовно всеки месец в съответствие с указателния календар за редовните тръжни операции на Евросистемата, при спазване на изключението, посочено в ал. 4;
3. обикновено имат матуритет три месеца в съответствие с указателния календар за редовните тръжни операции на Евросистемата, при спазване на изключенията, посочени в ал. 3 и 4;
4. се извършват децентрализирано от НЦБ;
5. се извършват посредством стандартни тръжни процедури;
6. към контрагентите се прилагат критериите за допустимост, установени в Наредба № 45 на БНБ, които трябва да бъдат изпълнени от всички контрагенти, подаващи заявки за такива операции;
7. се основават на допустими активи като обезпечение.

(3) Матуритетът на операциите по дългосрочно рефинансиране може да се различава въз основа на различните неработни дни за банките в държавите членки, чиято парична единица е еврото.

(4) Евросистемата може да извършва нерегулярно операции по дългосрочно рефинансиране с матуритет, различен от три месеца. Такива операции не са посочени в указателния календар за регулярните тръжни операции на Евросистемата.

(5) Посочените в ал. 4 операции по дългосрочно рефинансиране с матуритет повече от три месеца, които се извършват нерегулярно, могат да съдържат клауза за предсрочно погасяване. Тази клауза може да предвижда или опция, или задължение за контрагентите, по силата на които те могат да погасяват изцяло или отчасти сумите, които са им разпределени в дадена операция. Клаузите за задължително предсрочно погасяване се основават на изрични и предварително определени условия. Датите, на които предсрочните погасявания са дължими, се обявяват от Евросистемата в момента на обявяването на операциите. При извънредни обстоятелства Евросистемата може да реши временно да спре предсрочните погасявания на определени дати въз основа на, *inter alia*, неработни дни за банките в държави членки, чиято парична единица е еврото.

(6) Операциите по дългосрочно рефинансиране се извършват посредством тръжни процедури с променлив лихвен процент, освен ако Евросистемата реши да ги извършва посредством тръжна процедура с фиксиран лихвен процент. В такъв случай лихвеният процент, приложим към тръжните процедури с фиксиран лихвен процент, може да бъде индексирани към базисен референтен лихвен процент (например средния лихвен процент по основните операции по рефинансиране) за срока на операцията със или без спред. Когато приложимият лихвен процент се изчислява като средна стойност на базисен референтен лихвен процент за срока на операцията, той се изчислява чрез закръгляване на средната стойност най-малко до осмия знак след десетичната запетая.

Операции за фино регулиране

Чл. 7. (1) Евросистемата може да извършва операции за фино регулиране посредством обратни сделки, валутни суапове за целите на паричната политика или набиране на срочни депозити главно за справяне с колебания в ликвидността на пазара.

(2) По отношение на оперативните си характеристики операциите за фино регулиране:

1. могат да бъдат извършвани като операция за предоставяне или за изтегляне на ликвидност;

2. имат честота и матуритет, които обикновено не са стандартизирани;
3. обикновено се извършват посредством бързи тръжни процедури, освен ако Евросистемата реши да извърши конкретната операция за фино регулиране чрез стандартна тръжна процедура поради конкретни съображения на паричната политика или за да реагира на пазарните условия;
4. се извършват децентрализирано от НЦБ;
5. към тях се прилагат критериите за допустимост за контрагенти, установени в Наредба № 45 на БНБ, в зависимост от: конкретния вид инструмент за извършване на операции за фино регулиране и приложимата процедура за този конкретен вид инструмент;
6. когато се извършват посредством обратни сделки, те се основават на допустими активи като обезпечение.

(3) Европейската централна банка може да извършва операции за фино регулиране във всеки работен ден за Евросистемата с цел противопоставяне на ликвидни диспропорции през периода на поддържане на резервите. Ако денят на сключване на сделката, денят за сетълмент и денят за връщане на сумата не са работни за БНБ дни, БНБ не е длъжна да извършва такива операции.

(4) Евросистемата запазва висока степен на гъвкавост при избора на процедури и оперативни характеристики при извършването на операции за фино регулиране, за да реагира на пазарните условия.

Структурни операции

Чл. 8. (1) Евросистемата може да извършва структурни операции посредством обратни сделки, емитиране на дългови сертификати на ЕЦБ или окончателни сделки с цел приспособяване на структурната позиция на Евросистемата спрямо финансовата система или за преследване на други цели на прилагането на паричната политика.

(2) По отношение на оперативните си характеристики структурните операции:

1. са операции за предоставяне или за изтегляне на ликвидност;
2. имат честота и матуритет, които не са стандартизирани;
3. се извършват посредством тръжни или двустранни процедури, в зависимост от вида на инструмента за извършване на структурната операция;
4. се извършват децентрализирано от НЦБ;
5. към контрагентите се прилагат критериите за допустимост, установени в Наредба № 45 на БНБ, в зависимост от: конкретния вид инструмент за извършване на структурните операции и приложимата процедура за този конкретен вид инструмент;
6. структурните операции за предоставяне на ликвидност се основават на допустими активи като обезпечение, с изключение на окончателните покупки.

(3) Евросистемата запазва висока степен на гъвкавост при избора на процедури и оперативни характеристики при извършването на структурни операции, за да реагира на пазарните условия и друго структурно развитие.

Глава трета

ИНСТРУМЕНТИ ЗА ОПЕРАЦИИ НА ОТКРИТИЯ ПАЗАР

Обратни сделки

Чл. 9. (1) Обратните сделки са специфични инструменти за извършване на операции на открития пазар, при които БНБ извършва кредитни операции под формата на обезпечени кредити.

(2) Обезпечените кредити отговарят на допълнителните изисквания за тези инструменти, установени в част седма.

(3) Обратните сделки за предоставяне на ликвидност се основават на допустими активи като обезпечение съгласно част четвърта.

(4) По отношение на оперативните си характеристики обратните сделки за целите на паричната политика:

1. могат да бъдат извършвани като операции за предоставяне или за изтегляне на ликвидност;
2. имат честота и матуритет, които зависят от категорията операция на открития пазар, за която се използват;
3. които попадат в категорията операции на открития пазар, се извършват чрез стандартни тръжни процедури с изключение на операции за фино регулиране, които се извършват чрез тръжни процедури;

4. които попадат в категорията пределно кредитно улеснение, се извършват съгласно чл. 17;

5. се извършват децентрализирано от НЦБ.

(5) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Обратните сделки за изтегляне на ликвидност се основават на активи, предоставени от Евросистемата. Критериите за допустимост на тези активи са идентични с критериите, прилагани за допустими активи, използвани в обратни сделки за предоставяне на ликвидност съгласно част четвърта. Не се прилагат отбиви от пазарната стойност или климатични фактори на активите при обратните сделки по изтегляне на ликвидност.

Валутни суапове за целите на паричната политика

Чл. 10. (1) Валутните суапове за целите на паричната политика се състоят от едновременни спот и форуърдна сделки в евро срещу чуждестранна валута.

(2) Валутните суапове за целите на паричната политика отговарят на допълнителните изисквания за тези инструменти, установени в част седма.

(3) Освен ако Управителният съвет на ЕЦБ реши друго, Евросистемата оперира само с най-търгуваните валути и съобразно обичайната пазарна практика.

(4) При всеки валутен суап за целите на паричната политика Евросистемата и контрагентите се договарят за суап точките по сделката, които са котираны, в съответствие с общоустановените пазарни практики. Условиата на обменните курсове при валутни суапове за целите на паричната политика са посочени в таблица 2.

(5) По отношение на оперативните си характеристики валутните суапове за целите на паричната политика:

1. могат да бъдат извършвани като операции за предоставяне или за изтегляне на ликвидност;

2. имат честота и матуритет, които не са стандартизирани;

3. се извършват посредством бързи тръжни процедури, освен ако Евросистемата реши да извърши конкретната операция чрез стандартна тръжна процедура поради конкретни съображения на паричната политика или за да реагира на пазарните условия;

4. се извършват децентрализирано от НЦБ.

(6) Контрагентите, участващи във валутни суапове за целите на паричната политика, се подчиняват на критериите за допустимост, установени в Наредба № 45 на БНБ, в зависимост от приложимата процедура за съответната операция.

Таблица 2

Условия на обменните курсове при валутни суапове за целите на паричната политика

S = спот обменен курс (на датата на сделката по валутния суап) на еврото (EUR) към чуждестранната валута ABC

$$S = \frac{x \times ABC}{1 \times EUR}$$

F_M = форуърден обменен курс на еврото към чуждестранната валута ABC на датата на обратното изкупуване на суапа (M)

$$F_M = \frac{y \times ABC}{1 \times EUR}$$

Δ_M = форуърдни точки на еврото към чуждестранната валута ABC на датата на обратното изкупуване на суапа (M)

$$\Delta_M = F_M - S$$

$N(.) =$ сумата на валутата по спот сделката; $N(.)_M$ е сумата на валутата по форуърдната сделка:

$$N(ABC) = N(EUR) \times S \quad \text{или} \quad N(EUR) = \frac{N(ABC)}{S}$$

$$N(ABC)_M = N(EUR)_M \times F_M \quad \text{или} \quad N(EUR)_M = \frac{N(ABC)_M}{F_M}$$

Набиране на срочни депозити

Чл. 11. (1) Евросистемата може да покани контрагентите да откриват срочни депозити при БНБ.

(2) Депозитите по ал. 1 са с фиксиран срок, като се прилага фиксиран лихвен процент.

(3) Лихвените проценти, прилагани по срочните депозити, могат да бъдат:

- а) положителни;
- б) нула;
- в) отрицателни.

(4) По срочните депозити се прилага проста лихва съгласно конвенцията за отчитане на дните „реален брой дни/360“. Лихвата се изплаща на падежа на депозита. В случаи на отрицателен лихвен процент неговото прилагане по срочни депозити създава задължение за плащане на контрагента към БНБ, включително право на БНБ да дебитира сметката на контрагента. БНБ не предоставя обезпечение в замяна на срочните депозити.

(5) Срочните депозити се държат по сметки при БНБ.

(6) По отношение на оперативните си характеристики набирането на срочни депозити:

1. се извършва за изтегляне на ликвидност;
2. може да бъде извършвано въз основа на предварително определен график на операции с предварително определени честота и матуритет или може да бъде извършвано при необходимост с цел реагиране на промени в условията за ликвидност, например набирането на срочни депозити може да бъде извършено в последния ден на периода на поддържане на резервите с цел противопоставяне на ликвидни диспропорции, които може да са се натрупали след разпределението на последната основна операция по рефинансиране;

3. се извършва посредством бързи тръжни процедури, освен ако ЕЦБ реши да извърши конкретната операция чрез използване на стандартна тръжна процедура поради конкретни съображения на паричната политика или за да реагира на пазарните условия;

4. се извършва децентрализирано от НЦБ.

(7) Контрагентите, участващи в набирането на срочни депозити, следва да отговарят на критериите за допустимост, установени в Наредба № 45 на БНБ, в зависимост от приложимата процедура за съответната операция.

Емитиране на дългови сертификати на ЕЦБ

Чл. 12. (1) Дълговите сертификати на ЕЦБ представляват дългово задължение на ЕЦБ към притежателя на сертификата.

(2) Дълговите сертификати на ЕЦБ се емитират в безналична форма в депозитаря на ценни книжа в държава членка, чиято парична единица е еврото. Те се държат в безналична форма.

(3) Европейската централна банка не налага никакви ограничения върху прехвърляемостта на дълговите сертификати на ЕЦБ.

(4) Европейската централна банка може да емитира дългови сертификати:

1. с отстъпка, т.е. под номиналната стойност; или
 2. над номиналната стойност,
- които се погасяват на падежа по номинална стойност.

Разликата между емисионната и номиналната стойност (при погасяване) се равнява на натрупаната лихва върху размера на емисията по договорения лихвен процент до падежа на сертификата. Прилаганият лихвен процент е проста лихва съгласно конвенцията за отчитане на дните

„реален брой дни/360“. Изчисляването на размера на емисията се извършва в съответствие с таблица 3.

Таблица 3
Емитиране на дългови сертификати на ЕЦБ

Размерът на емисията е:

$$P_T = N \times \frac{1}{1 + \frac{r_I \times D}{36,000}}$$

където:

N	=	номинална стойност на дълговия сертификат на ЕЦБ
r_I	=	лихвен процент (в %)
D	=	матуритет на дълговия сертификат на ЕЦБ (в дни)
P_T	=	размерът на емисията на дълговия сертификат на ЕЦБ

(5) По отношение на оперативните характеристики на дълговите сертификати на ЕЦБ:

1. те се емитират като операция на открития пазар за изтегляне на ликвидност;
2. те могат да се емитират редовно или извънредно;
3. те имат матуритет, който е по-малък от дванадесет месеца;
4. те се емитират посредством стандартни тръжни процедури;
5. тръжните процедури се извършват децентрализирано от НЦБ.

(6) Контрагентите, участващи в стандартната тръжна процедура за емитирането на дългови сертификати на ЕЦБ, следва да отговарят на критериите за допустимост, установени в Наредба № 45 на БНБ.

Окончателни сделки

Чл. 13. (1) Окончателната сделка е сделка, при която настъпва цялостно прехвърляне на собственост от продавача на купувача без възможност за обратно прехвърляне на правото на собственост.

(2) При извършване на окончателни сделки и изчисляване на цените Евросистемата действа в съответствие с най-широко приетата пазарна конвенция за използваните при сделката дългови инструменти.

(3) По отношение на оперативните си характеристики окончателните сделки:

1. могат да бъдат извършвани като операции за предоставяне на ликвидност (окончателни покупки) или операции за изтегляне на ликвидност (окончателни продажби);
2. имат честота, която не е стандартизирана;
3. се извършват посредством двустранни процедури, освен ако ЕЦБ реши конкретната операция да се извърши чрез бързи или стандартни процедури;
4. се извършват децентрализирано от НЦБ, освен ако Управителният съвет на ЕЦБ реши, че ЕЦБ или една или повече НЦБ, действащи като оперативно звено на ЕЦБ, ще проведат конкретната операция;
5. се основават единствено на допустими търгуеми активи, посочени в четвърта част.

(4) Участващите в окончателни сделки контрагенти следва да отговарят на критериите за допустимост, установени в Наредба № 45 на БНБ.

Задължения за обезпечаване и сетълмент при обратни сделки и валутни суапове за целите на паричната политика

Чл. 14. (1) По отношение на обратни сделки за предоставяне на ликвидност и валутни суапове за предоставяне на ликвидност контрагентите:

1. прехвърлят достатъчен обем допустими активи в случай на обратни сделки или съответстващата сума чуждестранна валута в случай на валутни суапове за извършване на сетълмент в деня на сетълмента;

2. осигуряват адекватно обезпечаване на операцията до нейния падеж, като стойността на активите, мобилизирани като обезпечение, покрива по всяко време общата непогасена сума на операцията за предоставяне на ликвидност, включително начислената лихва през срока на операцията. Ако лихвеният процент е положителен, начислената лихва се добавя на дневна база върху общата непогасена сума на операцията за предоставяне на ликвидност, а ако лихвеният процент е отрицателен, начислената лихва се изважда на дневна база от общата непогасена сума на операцията за предоставяне на ликвидност;

3. когато е приложимо по отношение на т. 2, предоставят адекватно обезпечаване в отговор на съответстващи искания за допълнително обезпечение под формата на достатъчни допустими активи или парични средства. Мобилизацията на парични средства като обезпечение може да бъде иницизирана и от БНБ в съответствие с член 11 от приложение № 1.

(2) По отношение на обратни сделки за изтегляне на ликвидност и валутни суапове за целите на паричната политика за изтегляне на ликвидност контрагентите:

1. прехвърлят достатъчна сума парични средства за сетълмент на сумите, които са им разпределени при съответната операция за изтегляне на ликвидност;

2. осигуряват адекватно обезпечаване на операцията до нейния падеж;

3. когато е приложимо по отношение на т. 2, предоставят адекватно обезпечаване в отговор на искания за допълнително обезпечение под формата на достатъчно допустими активи или парични средства.

(3) Неизпълнението на изискванията, посочени в ал. 1 и 2, се санкционира, както е предвидено, съгласно чл. 144 – 147.

Задължения за сетълмент на окончателни покупки и продажби, набиране на срочни депозити и емитиране на дългови сертификати на ЕЦБ

Чл. 15. (1) При операции на открития пазар, извършвани чрез окончателни покупки и продажби, набиране на срочни депозити и емитиране на дългови сертификати на ЕЦБ, контрагентите прехвърлят достатъчно допустими активи или парични средства за сетълмент на сумата, уговорена в сделката.

(2) Неизпълнението на изискванията, посочени в ал. 1, се санкционира, доколкото е приложимо, съгласно чл. 144 – 147.

ДЯЛ ВТОРИ

ЛИКВИДНИ УЛЕСНЕНИЯ С ПОСТОЯНЕН ДОСТЪП

Ликвидни улеснения с постоянен достъп

Чл. 16. (1) Българската народна банка предоставя достъп до ликвидните улеснения с постоянен достъп, предлагани от Евросистемата, по инициатива на контрагентите си.

(2) Ликвидните улеснения с постоянен достъп включват следните категории:

1. пределно кредитно улеснение;

2. депозитно улеснение.

(3) Условието на ликвидните улеснения с постоянен достъп са идентични във всички държави членки, чиято парична единица е еврото.

(4) Българската народна банка предоставя достъп до ликвидните улеснения с постоянен достъп само в съответствие с целите на ЕЦБ и общите съображения на паричната политика.

(5) Европейската централна банка може по всяко време да променя условията за използване на ликвидните улеснения с постоянен достъп или да ги спре.

(6) Управителният съвет на ЕЦБ регулярно взема решения относно лихвените проценти за ликвидните улеснения с постоянен достъп. Промените в лихвените проценти влизат в сила от началото на новия период на поддържане на резервите, определен в чл. 8 от Регламент (ЕС) 2021/378 (ЕЦБ/2021/1). Европейската централна банка публикува календар на периодите на поддържане на резервите не по-късно от три месеца преди началото на всяка календарна година.

(7) Независимо от ал. 5, Управителният съвет на ЕЦБ може да променя лихвения процент за ликвидните улеснения с постоянен достъп по всяко време. Такова решение влиза в сила най-рано от следващия работен ден за Евросистемата.

Глава четвърта ПРЕДЕЛНО КРЕДИТНО УЛЕСНЕНИЕ

Характеристики на пределното кредитно улеснение

Чл. 17. (1) Контрагентите могат да използват пределното кредитно улеснение за получаване на овърнайт ликвидност от Евросистемата посредством обратна сделка с БНБ по предварително определен лихвен процент, като използват допустими активи като обезпечение.

(2) Българската народна банка предоставя ликвидност по пределното кредитно улеснение под формата на обезпечени кредити съгласно настоящите общи условия и оперативните изисквания на БНБ съгласно приложение № 1.

(3) Няма ограничение за сумата, която може да бъде предоставена по пределното кредитно улеснение при спазване на изискването за предоставяне на адекватно обезпечение съгласно ал. 4.

(4) Контрагентите са длъжни да представят достатъчно допустими активи като обезпечение, преди да използват пределното кредитно улеснение. Тези активи следва да бъдат предварително депозирани в БНБ или доставени едновременно с искането за достъп до пределното кредитно улеснение.

Условия за достъп до пределното кредитно улеснение

Чл. 18. (1) Достъп до пределното кредитно улеснение имат институциите, които отговарят на критериите за допустимост съгласно Наредба № 45 на БНБ и които имат достъп до сметка в *TARGET-BNB*.

(2) Достъп до пределното кредитно улеснение се предоставя само в работни дни на *TARGET* с изключение на дните, в които *TARGET* не работи в края на деня поради „продължително прекъсване на *TARGET* за няколко работни дни“, както е посочено в член 160. В дните, когато системите за сетълмент на ценни книжа (ССЦК) не работят, достъпът до пределното кредитно улеснение се предоставя въз основа на допустими активи, които вече са били предварително депозирани в БНБ.

(3) Ако поради национални официални празници БНБ не работи в работни дни за Евросистемата, за целите на извършване на операции по паричната политика БНБ уведомява своите контрагенти предварително за процедурите, които се прилагат за осигуряване на достъп до пределното кредитно улеснение.

(4) Достъпът до пределното кредитно улеснение може да бъде предоставен въз основа на конкретно искане на контрагента или автоматично, както е посочено съответно в ал. 5 и 6.

(5) Контрагентите могат да получат достъп до пределното кредитно улеснение, след като отправят искане до БНБ най-късно до 19:15 ч. – крайният срок за използване на ликвидните улеснения с постоянен достъп съгласно допълнение V към приложение I към Насоки (ЕС) 2022/912 (ЕЦБ/2022/8). В последния работен ден за Евросистемата от периода за поддържане на минималните резерви, крайният срок за искане на достъп до пределното кредитно улеснение изтича 15 минути по-късно. При извънредни обстоятелства Евросистемата може да реши да приложи по-дълги крайни срокове. В искането за достъп до пределното кредитно улеснение се посочва сумата на искания кредит. Контрагентът предоставя достатъчно допустими активи като обезпечение за сделката, освен ако тези активи вече са били предварително депозирани от контрагента в БНБ съгласно чл. 17, ал. 4.

(6) Ако в края на работния ден, след приключването на процедурите за контрол в края на деня, общото салдо по сметките на контрагента при БНБ в *TARGET* е отрицателно, това отрицателно салдо автоматично се счита за искане за достъп („автоматично искане“) до пределното кредитно улеснение. За да изпълнят изискването на чл. 17, ал. 4, контрагентите трябва да депозират предварително достатъчно допустими активи като обезпечение за сделката с БНБ преди възникването на такова автоматично искане. Неизпълнението на това условие за достъп подлежи на санкции в съответствие с чл. 144 – 147. Ако автоматично искане на контрагент, чийто достъп до операциите по паричната политика на Евросистемата е бил ограничен съгласно чл. 148, води до превишаване на определения лимит от този контрагент, се прилагат санкции в съответствие с чл. 144 – 147 по отношение на сумата, с която е превишен лимитът.

Матуритет и лихвен процент по пределното кредитно улеснение

Чл. 19. (1) Кредитът, отпуснат по пределното кредитно улеснение, е с овърнайт матуритет. Кредитът се погасява на следващия ден, в който *TARGET* работи.

(2) Лихвеният процент за олихвяване на пределното кредитно улеснение се обявява предварително от Евросистемата и се изчислява като проста лихва съгласно конвенцията за отчитане на дните „реален брой дни/360“. Лихвеният процент, прилаган към пределното кредитно улеснение, се нарича лихвен процент по пределното кредитно улеснение.

(3) Лихвата по пределното кредитно улеснение се плаща заедно с изплащането на кредита.

Глава пета

ДЕПОЗИТНО УЛЕСНЕНИЕ

Характеристики на депозитното улеснение

Чл. 20. (1) Контрагентите могат да използват депозитното улеснение за предоставяне на овърнайт депозити на Евросистемата чрез БНБ, по отношение на които се прилага предварително определен лихвен процент.

(2) Лихвеният процент, прилаган за депозитното улеснение, може да бъде:

а) положителен;

б) нула;

в) отрицателен.

(3) Българската народна банка не предоставя обезпечение за получените депозити.

(4) Няма ограничение на сумата, която един контрагент може да депозира по депозитното улеснение.

Условия за достъп до депозитното улеснение

Чл. 21. (1) Достъп до депозитното улеснение имат институциите, които отговарят на критериите за допустимост съгласно Наредба № 45 на БНБ и които имат достъп до сметка в *TARGET-BNB*. Достъп до депозитното улеснение се предоставя само в работни дни на *TARGET* с изключение на дните, в които *TARGET* не работи в края на деня поради „продължително прекъсване на *TARGET* за няколко работни дни“, както е посочено в чл. 160.

(2) Контрагентите могат да получат достъп до депозитното улеснение, след като отправят искане до БНБ най-късно до 19:15 ч. – крайния срок за използване на ликвидните улеснения с постоянен достъп съгласно допълнение V към приложение I към Насоки (ЕС) 2022/912 (ЕЦБ/2022/8). В последния работен ден на Евросистемата от периода на поддържане на минималните резерви крайният срок за искане на достъп до депозитното улеснение изтича 15 минути по-късно. При извънредни обстоятелства Евросистемата може да реши да приложи по-дълги крайни срокове. В искането за достъп до депозитното улеснение се посочва сумата, която ще бъде депозирана.

Матуритет и лихвен процент по депозитното улеснение

Чл. 22. (1) Срокът на депозитите по депозитното улеснение е овърнайт. Депозитите по депозитното улеснение са с падеж на следващия ден, в който *TARGET* работи, в момента на отваряне на системата.

(2) Лихвеният процент, който се прилага по депозита, се обявява предварително от Евросистемата и се изчислява като проста лихва съгласно конвенцията за отчитане на дните „реален брой дни/360“.

(3) Лихвата по депозитите се изплаща на падежа на депозита. В случаи на отрицателни лихвени проценти прилагането на лихвения процент по депозитното улеснение поражда задължение за плащане на контрагента към БНБ, включително и правото на БНБ да дебитираща сметката на контрагента съобразно с това.

ДЯЛ ТРЕТИ
ПРОЦЕДУРИ ЗА ОПЕРАЦИИТЕ ПО ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА НА ЕВРОСИСТЕМАТА

Глава шеста
ТРЪЖНИ ПРОЦЕДУРИ ЗА ОПЕРАЦИИТЕ НА ОТКРИТИЯ ПАЗАР НА
ЕВРОСИСТЕМАТА

Видове процедури за операциите на открития пазар

Чл. 23. Операциите на открития пазар се извършват чрез тръжни процедури.

Раздел I

Тръжни процедури

Преглед на тръжните процедури

Чл. 24. (1) Тръжните процедури се осъществяват в шест оперативни стъпки, както е посочено в таблица 4.

Таблица 4

Оперативни стъпки при тръжните процедури

Стъпка 1	Обявяване на търга а) Публично обявяване от ЕЦБ б) Публично обявяване от БНБ и директно обявяване до индивидуални контрагенти (по преценка за необходимост)
Стъпка 2	Подготовка от контрагентите и подаване на заявки
Стъпка 3	Събиране на заявките от Евросистемата
Стъпка 4	Разпределение и оповестяване на резултатите от търга а) Решение на ЕЦБ за разпределението при търга б) Публично обявяване от ЕЦБ на резултатите от разпределението
Стъпка 5	Потвърждаване на индивидуалните резултати от разпределението
Стъпка 6	Сетълмент на сделките

(2) Тръжните процедури се провеждат под формата на стандартни тръжни процедури или бързи тръжни процедури. Оперативните характеристики на стандартните и бързите тръжни процедури са еднакви с изключение на времевата рамка и на обхвата на контрагентите.

Таблица 5

Указателна времева рамка за стандартни и бързи тръжни процедури

	Стандартни тръжни процедури		Бързи тръжни процедури
	Основни операции по рефинансиране	Редовни операции по дългосрочно рефинансиране	
Обявяване на търга	T-1 16:40	T-1 16:55	T hh:mm
Краен срок за подаване на заявки от контрагенти	T 10:30	T 11:00	+ 00:30
Обявяване на резултатите от търга	T 12:30	T 13:00	+ 01:35
Сетълмент на сделки	T+1	T+1	T
T означава „дата на сделката“.			

(3) Евросистемата може да извършва тръжни процедури с фиксиран лихвен процент или с променлив лихвен процент.

Стандартни тръжни процедури

Чл. 25. (1) Евросистемата използва стандартни тръжни процедури за извършване на:

- а) основни операции по рефинансиране;
- б) операции по дългосрочно рефинансиране;
- в) специфични структурни операции, т.е. структурни обратни операции и емитиране на дългови сертификати на ЕЦБ.

(2) Поради конкретни съображения на паричната политика или за да реагира на пазарните условия, Евросистемата може да използва стандартни тръжни процедури за извършване на операции за фино регулиране и структурни операции, изпълнявани посредством окончателни сделки.

(3) Стандартните тръжни процедури по правило:

- а) се провеждат в рамките на 24 часа от обявяването на тръжната процедура до потвърждаването на резултатите от разпределението; и
- б) времето от крайния срок за подаване на заявките до обявяването на резултатите от разпределението е приблизително два часа.

(4) Ако сметне за необходимо, ЕЦБ може да реши да коригира времевата рамка за отделни операции.

Бързи тръжни процедури

Чл. 26. (1) Евросистемата обичайно използва бързи тръжни процедури за извършване на операции за фино регулиране, но може също така да използва бързи тръжни процедури за структурни операции, изпълнявани посредством окончателни сделки, поради конкретни съображения на паричната политика или за да реагира на пазарните условия.

(2) Бързите тръжни процедури се извършват в рамките на 105 минути от обявяването на тръжната процедура, при което потвърждаването се извършва незабавно след публичното обявяване на резултатите от разпределението.

(3) Ако сметне за необходимо, ЕЦБ може да реши да коригира времевата рамка за отделни операции.

(4) В съответствие с посочените в приложение № 3 към Наредба № 45 на БНБ критерии и процедури Евросистемата може да подбере ограничен брой контрагенти, които да участват в бързите тръжни процедури.

Извършване на стандартни тръжни процедури за основни операции по рефинансиране и редовни операции по дългосрочно рефинансиране, основани на календара за търговете

Чл. 27. (1) Тръжните процедури за основни операции по рефинансиране и операции по дългосрочно рефинансиране се извършват в съответствие с указателния календар за редовните тръжни операции на Евросистемата.

(2) Указателният календар за редовните тръжни операции на Евросистемата се публикува на интернет страниците на ЕЦБ и БНБ поне три месеца преди началото на календарната година, за която се отнася.

(3) Указателните дни за извършване на основни операции по рефинансиране и редовни операции по дългосрочно рефинансиране са посочени в таблица 6.

Таблица 6

Обичайни дни за извършване на основни операции по рефинансиране и редовни операции по дългосрочно рефинансиране

Категория операции на открития пазар	Обичайна дата на сделката (Т)
Основни операции по рефинансиране	Всеки вторник*
Редовни операции по дългосрочно рефинансиране	Последния вторник на всеки календарен месец**

* В празнични дни може да се въведе специален график.

** Поради празничните дни операцията през декември обикновено се изтегля с една седмица, т. е. в предходния вторник на месеца.

Извършване на тръжни процедури за операции за фино регулиране и структурни операции без календар за тръжните операции

Чл. 28. (1) Операциите за фино регулиране не се провеждат съгласно предварително определен календар. Европейската централна банка може да вземе решение за провеждането на операции за фино регулиране във всеки работен за Евросистемата ден. Българската народна банка участва само в тези операции, за които денят на сключване на сделката, денят за сетълмент и денят за връщане на сумата са работни дни за БНБ.

(2) Структурните операции, извършвани чрез стандартни тръжни процедури, не се провеждат съгласно предварително определен календар. Обикновено те се провеждат и сетълментът по тях се извършва в работните дни за БНБ.

Раздел II

Оперативни стъпки при тръжните процедури

Обявяване на стандартни и бързи тръжни процедури

Чл. 29. (1) Стандартните тръжни процедури се обявяват публично от ЕЦБ предварително. В допълнение, по преценка за необходимост БНБ може да оповестява публично стандартните тръжни процедури или да уведомява директно контрагенти.

(2) Бързите тръжни процедури могат да се обявяват публично от ЕЦБ предварително. При провеждането на бързи тръжни процедури, които са публично обявени предварително, по преценка за необходимост БНБ може да се свърже директно с избраните контрагенти. При провеждането на бързи тръжни процедури, които не са публично обявени предварително, БНБ се свързва директно с избраните контрагенти.

(3) Обявяването на тръжна процедура представлява покана към контрагентите да подават заявки, които са правнообвързващи. Обявяването не представлява предложение от ЕЦБ или БНБ.

(4) Информацията, която следва да се включи в публичното обявяване на тръжната процедура, е посочена в приложение № 4.

(5) Европейската централна банка може да предприема всякакви действия, които счита за подходящи, за поправянето на грешки при обявяването на тръжните процедури, включително като отменя или прекъсва тръжна процедура в процес на изпълнение.

Форма и място на подаване на заявки

Чл. 30. (1) Контрагентите подават заявките до БНБ. Заявките на дадена институция могат да бъдат подадени до БНБ или от централното управление, или от определен за това клон.

(2) Контрагентите подават заявки във формат, който съответства на образците, предоставяни от БНБ за съответната операция. Образците се утвърждават от подуправителя, ръководещ управление „Емисионно“

Подаване на заявки

Чл. 31. (1) При тръжни процедури с фиксиран лихвен процент контрагентите посочват в заявките си сумата, за която желаят да сключат сделка с БНБ.

(2) При тръжни процедури за валутни суапове с фиксиран лихвен процент контрагентите посочват сумата на валутата, която остава фиксирана за операцията и която те възнамеряват да продадат и купят обратно, или да купят и продадат обратно по този лихвен процент.

(3) При тръжни процедури с променлив лихвен процент контрагентите могат да подават заявки за не повече от 10 различни равнища на лихвени проценти, цени или суап точки. При извънредни обстоятелства Евросистемата може да наложи ограничение за броя на заявките, които могат да се подават от всеки контрагент. Във всяка заявка контрагентите посочват сумата, за която желаят да сключат сделка, и съответния лихвен процент, цена или суап точка. Заявката за лихвен процент или суап точка се изразява като кратна на 0,01 процентни пункта. Заявката за цена се изразява като кратна на 0,001 процентни пункта.

(4) При тръжните процедури за валутни суапове с променлив лихвен процент контрагентите посочват сумата на валутата, която остава фиксирана за операцията, и котираните суап точки, при които те възнамеряват да участват в операцията.

(5) При тръжните процедури за валутен суап с променлив лихвен процент суап точките следва да се посочват съгласно обичайните пазарни конвенции, а заявките се представят като кратни на 0,01 суап точки.

(6) При емитиране на дългови сертификати ЕЦБ може да вземе решение заявките да се изразяват под формата на цена, а не като лихвен процент. В тези случаи цените се посочват като процент от номиналната стойност с три знака след десетичната запетая.

Минимални и максимални суми на заявката

Чл. 32. (1) За основните операции по рефинансиране минималната сума на заявката е 1 000 000 евро. Заявките, които надвишават тази сума, се изразяват като кратни на 100 000 евро. Минималната сума на заявката се прилага при всяко равнище на лихвения процент.

(2) За операции по дългосрочно рефинансиране минималната сума на заявка е 10 000 евро. Заявките, които надвишават минималната сума на заявката, се представят като кратни на 10 000 евро. Минималната сума на заявката се прилага при всяко равнище на лихвения процент.

(3) За операции за фино регулиране и за структурни операции минималната сума на заявката е 1 000 000 евро. Заявките, които надвишават тази сума, се изразяват като кратни на 100 000 евро. Минималният размер на заявката се прилага при всяко равнище на лихвения процент, цената или суап точките, в зависимост от конкретния вид на сделката.

(4) Европейската централна банка може да наложи максимална сума на заявката, която е най-голямата приемлива заявка от отделен контрагент, за да се предотвратят несъразмерно големи заявки. В случай че е наложена максимална сума на заявката, ЕЦБ включва подробности за нея в публичното обявяване на тръжната процедура.

Минимален и максимален лихвен процент на заявката

Чл. 33. (1) При тръжни процедури с променлив лихвен процент за предоставяне на ликвидност ЕЦБ може да наложи минимален лихвен процент на заявката, който е долната граница на лихвения процент, по който контрагентите могат да подават заявки.

(2) При тръжни процедури с променлив лихвен процент за изтегляне на ликвидност ЕЦБ може да наложи максимален лихвен процент на заявката, който е горната граница на лихвения процент, по който контрагентите могат да подават заявки.

Краен срок за подаване на заявки

Чл. 34. (1) Контрагентите могат да оттеглят своите заявки по всяко време до крайния срок за подаването на заявки.

(2) Подадените след крайния срок заявки са недопустими и не се разглеждат.

(3) Българската народна банка определя дали даден контрагент е спазил крайния срок за подаване на заявки.

Отхвърляне на заявки

Чл. 35. (1) Българската народна банка отхвърля:

1. всички заявки на даден контрагент, ако общата сума в тях надвишава максималния лимит за заявките, определен от ЕЦБ;

2. заявка на контрагент, ако заявката е под минималната сума на заявката;

3. заявка на контрагент, ако заявката е под минимално приемливия лихвен процент, цена или суап точка или над максимално приемливия лихвен процент, цена или суап точка на заявката.

(2) Българската народна банка няма да приема заявки, които са непълни или които не съответстват на подходящия образец.

(3) При отхвърляне на заявка БНБ информира контрагента за това преди разпределението при търга.

Разпределение при тръжни процедури с фиксиран лихвен процент за предоставяне на ликвидност и за изтегляне на ликвидност

Чл. 36. (1) При тръжни процедури с фиксиран лихвен процент разпределението по заявките на контрагентите се извършва, както следва:

1. заявките се сумират;

2. ако общата сума на заявките надвишава общия обем на ликвидност, предназначен за разпределение, получените заявки се удовлетворяват пропорционално според съотношението между сумата за разпределение и общата сума на заявките в съответствие с таблица 1 в приложение № 5;

3. разпределената на всеки контрагент сума се закръглява до най-близката единица евро.

(2) Европейската централна банка може да реши да разпредели:

1. минимална сума за разпределение, която е долната граница на сумата, която може да бъде разпределена на всеки участник в търга; или
2. минимално съотношение на разпределение, което е долната граница, изразена в проценти, на съотношението на заявките за разпределяне по пределния лихвен процент, което може да бъде разпределено на всеки участник в търга.

Разпределение при тръжни процедури с променлив лихвен процент за предоставяне на ликвидност в евро

Чл. 37. (1) При тръжни процедури с променлив лихвен процент за предоставяне на ликвидност в евро разпределението на заявките на контрагентите се извършва по следния начин:

1. заявките се подреждат в низходящ ред според предложените лихвени проценти или във възходящ ред според предложените цени;
 2. първо се удовлетворяват заявките с най-висок лихвен процент (най-ниска цена), следвани от заявките с по-ниски лихвени проценти (по-висока цена) до пълно изчерпване на ликвидността, подлежаща на разпределение;
 3. ако при пределния лихвен процент (най-високата приета цена) общата сума на заявките надхвърля оставащата сума за разпределение, остатъкът се разделя пропорционално между заявките според съотношението между оставащата сума за разпределение и общата сума на заявките при пределния лихвен процент (най-високата приета цена) в съответствие с таблица 2 от приложение № 5;
 4. разпределената на всеки контрагент сума се закръглява до най-близката единица евро.
- (2) Европейската централна банка може да вземе решение за разпределяне на минимална сума на всеки успешно класирал се участник в търга.

Разпределение при тръжни процедури с променлив лихвен процент за изтегляне на ликвидност в евро

Чл. 38. (1) При тръжни процедури с променлив лихвен процент за изтегляне на ликвидност в евро, използвани за емитиране на дългови сертификати на ЕЦБ и набиране на срочни депозити, разпределението на заявките на контрагентите се извършва по следния начин:

1. заявките се подреждат във възходящ ред на предложените лихвени проценти или в низходящ ред на предложените цени;
 2. първо се удовлетворяват заявките с най-нисък лихвен процент (най-висока цена), следвани от заявките с по-високи лихвени проценти (заявки с по-ниска цена) до пълно изчерпване на ликвидността за изтегляне;
 3. ако при пределния лихвен процент (най-ниската приета цена) общата сума на заявките надхвърля оставащата сума за разпределение, остатъкът се разделя пропорционално между заявките според съотношението между оставащата сума за разпределение и общата сума на заявките при пределния лихвен процент (най-ниската приета цена) в съответствие с таблица 2 от приложение № 5;
 4. разпределената на всеки контрагент сума се закръглява до най-близката единица евро. При емитирането на дългови сертификати на ЕЦБ разпределената номинална сума се закръглява до най-близкото число, кратно на 100 000 евро.
- (2) Европейската централна банка може да вземе решение за разпределяне на минимална сума на всеки успешно класирал се участник в търга.

Разпределение при тръжни процедури за предоставяне на ликвидност с променлив лихвен процент на валутните суапове

Чл. 39. (1) При тръжни процедури за предоставяне на ликвидност с променлив лихвен процент чрез валутни суапове, разпределението по отношение на заявките на контрагентите се извършва по следния начин:

1. заявките се подреждат във възходящ ред на котиранияте суап точки, като се отчита знакът на котировката;
2. знакът на котировката зависи от знака на лихвения диференциал между чуждестранната валута и еврото. За матуритета на суапа: ако лихвеният процент на чуждестранната валута е по-висок от съответния лихвен процент на еврото, котировката на суап точките е положителна, т.е. еврото се котира с премия /надбавка/ спрямо чуждестранната валута; ако лихвеният процент на чуждестранната валута е по-нисък от съответния лихвен процент на еврото, котировката на суап точките е отрицателна, т.е. еврото се котира с отстъпка спрямо чуждестранната валута;

3. заявките с най-ниските котирани суап точки се удовлетворяват първи, а заявките с по-високи котирани суап точки се приемат последователно до пълното изчерпване на сумата на фиксираната валута за разпределение;

4. ако при приетата най-висока котировка на суап точките, а именно пределната котировка на суап точките, общата сума на заявките надхвърля оставащата за разпределение сума, остатъкът се разпределя пропорционално между заявките според съотношението между оставащата сума за разпределение и общата сума на заявките по пределната котировка на суап точките в съответствие с таблица 3 от приложение № 5;

5. разпределената на всеки контрагент сума се закръглява до най-близката единица евро.

(2) Европейската централна банка може да вземе решение за разпределяне на минимална сума на всеки успешно класирал се участник в търга.

Разпределение при тръжни процедури за изтегляне на ликвидност с променлив лихвен процент на валутните суапове

Чл. 40. (1) При тръжна процедура за изтегляне на ликвидност с променлив лихвен процент на валутните суапове разпределението на заявките на контрагентите се извършва по следния начин:

1. заявките се подреждат в низходящ ред на предложените котировки на суап точки, като се отчита знакът на котировката;

2. знакът на котировката зависи от знака на лихвения диференциал между чуждестранната валута и еврото; за матуритета на суапа: ако лихвеният процент на чуждестранната валута е по-висок от съответния лихвен процент на еврото, котировката на суап точките е положителна, т.е. еврото се котира с премия спрямо чуждестранната валута; ако лихвеният процент на чуждестранната валута е по-нисък от съответния лихвен процент на еврото, котировката на суап точките е отрицателна, т.е. еврото се котира с отстъпка спрямо чуждестранната валута;

3. заявките с най-високите котировки на суап точките се удовлетворяват първи, а заявките с по-ниски котировки на суап точките се приемат последователно: до пълното изчерпване на целия фиксиран размер на валутата за изтегляне и докато при приетата най-ниска котировка на суап точките, а именно пределната котировка на суап точките, общата сума на заявките надхвърля остатъка за разпределение;

4. остатъкът се разпределя пропорционално между заявките според съотношението между оставащата сума за разпределение и общата сума на заявките по пределната котировка на суап точките в съответствие с таблица 3 от приложение № 5. Разпределената на всеки контрагент сума се закръглява до най-близката единица евро.

(2) Европейската централна банка може да вземе решение за разпределяне на минимална сума на всеки успешно класирал се участник в търга.

Вид на аукциона за тръжни процедури с променлив лихвен процент

Чл. 41. За тръжни процедури с променлив лихвен процент Евросистемата може да приложи както аукцион с единен лихвен процент (холандски аукцион), така и аукцион с различни лихвени проценти (американски аукцион).

Обявяване на резултатите от търга

Чл. 42. (1) Европейската централна банка обявява публично решението си за разпределението на резултатите от търга. По преценка БНБ може да обяви решението на ЕЦБ за разпределението при търга публично и директно на контрагентите.

(2) Информацията, която се включва в публичното обявяване на резултатите от търга, е посочена в приложение № 6.

(3) Ако решението за разпределението съдържа грешна информация по отношение на информацията, съдържаща се в публичното обявяване на резултатите от търга, посочено в ал. 1, ЕЦБ може да предприема действия, които счита за подходящи, за поправянето на такава грешна информация.

(4) След публичното обявяване на решението на ЕЦБ за разпределението при търга относно резултатите от търга, посочено в ал. 1, БНБ потвърждава отделните резултати от разпределението директно на контрагентите, така че всеки контрагент получава отделно потвърждение за неговото участие в тръжната процедура и точната сума, която му е разпределена.

Глава седма

ПРОЦЕДУРИ ЗА СЕТЪЛМЕНТ ЗА ОПЕРАЦИИ ПО ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА НА ЕВРОСИСТЕМАТА

Преглед на процедурите по сетълмент

Чл. 43. (1) Сетълментът на платежни нареждания, свързани с участието в операции на открития пазар или използването на ликвидни улеснения с постоянен достъп, се извършва през сметките на контрагентите при БНБ или през сметките на друга кредитна институция, която участва в *TARGET*.

(2) Сетълментът на платежни нареждания, свързани с участието в операции на открития пазар за предоставяне на ликвидност или използването на пределното кредитно улеснение, се извършва единствено след окончателното прехвърляне на допустимите активи като обезпечение на операцията.

Сетълмент на операции на открития пазар

Чл. 44. (1) Евросистемата се стреми да извършва сетълмент на сделките, свързани с нейните операции на открития пазар, по едно и също време във всички държави членки, чиято парична единица е еврото, с всички контрагенти, предоставили достатъчно допустими активи като обезпечение в съответствие с процедурите за сетълмент, посочени в член 9 от приложение № 1. Въпреки това обаче, поради някои оперативни ограничения и технически особености (например на ССЦК), времето на извършване на сетълмента на операциите на открития пазар в рамките на деня може да се различава в отделните държави членки, чиято парична единица е еврото.

(2) Указателните дати на сетълмент са обобщени в таблица 7.

Таблица 7

Указателни дати на сетълмент за операции на открития пазар на Евросистемата

Инструмент на паричната политика	Дата на сетълмент за операции на открития пазар, основаващи се на стандартни тръжни процедури	Дата на сетълмент за операции на открития пазар въз основа на бързи тръжни процедури
Обратни сделки	T + 1	T
Окончателни сделки	В съответствие с пазарната конвенция за допустимите активи	
Емитиране на дългови сертификати на ЕЦБ	T + 2	–
Валутни суапове	T, T + 1 или T + 2	
Набиране на срочни депозити	T	
Датата на сетълмент се отнася за работните дни за Евросистемата. T се отнася за датата на сключване на сделката.		

Сетълмент на операции на открития пазар, извършвани чрез стандартни тръжни процедури

Чл. 45. (1) Евросистемата обичайно извършва сетълмент на операции на открития пазар, извършвани чрез стандартни тръжни процедури, на първия ден, следващ датата на сключване на сделката, в който *TARGET* работи.

(2) Датите на сетълмент за основните операции по рефинансиране и редовните операции по дългосрочно рефинансиране се посочват предварително в указателния календар за редовните тръжни операции на Евросистемата. Ако обичайната дата на сетълмент е неработен ден за банките, ЕЦБ може да вземе решение да бъде използвана друга дата на сетълмент с опция за сетълмент в същия ден. Евросистемата се стреми да гарантира, че времето на сетълмента на основните операции по рефинансиране и на редовните операции по дългосрочно рефинансиране съвпада с времето на връщане на средствата по предшестваща операция със съответния матуритет.

(3) Сетълментът по емитирани дългови сертификати на ЕЦБ се извършва на втория ден, следващ датата на сключване на сделката, в който работят *TARGET* и всички съответни ССЦК.

Сетълмент на операции на открития пазар, извършвани чрез бързи тръжни процедури или двустранни процедури

Чл. 46. (1) Евросистемата обичайно извършва сетълмент на операции на открития пазар, извършвани чрез бързи тръжни процедури, на датата на сключване на сделката. Могат да бъдат използвани и други дати на сетълмент, по-специално за окончателни сделки и валутни суапове.

(2) Сетълментът на операциите за фино регулиране и структурните операции, изпълнявани чрез окончателни сделки и извършвани посредством двустранни процедури, се осъществява между БНБ и контрагента.

Други разпоредби, свързани с процедурите за сетълмент и процедури в края на деня

Чл. 47. (1) (Изм. – Решение № 653 на УС на БНБ от 22 декември 2025 г., в сила от 1 януари 2026 г.) Без да се засягат изискванията, закрепени в настоящата глава и в Приложение № 1, по отношение на конкретни инструменти на паричната политика БНБ или ЕЦБ могат да въведат допълнителни правила, свързани със сетълмента.

(2) Процедурите в края на деня са посочени в документацията, отнасяща се до правната рамка на TARGET и в приложение № 1.

Наличности от резерви и свръхрезерви

Чл. 48. (1) Съгласно чл. 3, параграф 1, букви „б“ и „в“ от Регламент 2021/378 (ЕЦБ/2021/1) сетълмент сметките на контрагент при БНБ могат да бъдат използвани като резервни сметки. Наличностите от резерви по сетълмент сметките може да се използват за целите на сетълмента в рамките на деня. Дневните наличности от резерви на даден контрагент се изчисляват като сумата от салдата в края на деня по резервните му сметки. За целите на настоящия член „резервни сметки“ има същото значение като в Регламент 2021/378 (ЕЦБ/2021/1).

(2) Наличностите от резерви, които съответстват на изискванията за минимални резерви съгласно Регламент (ЕО) № 2531/98 и Регламент (ЕС) 2021/378 (ЕЦБ/2021/1), се олихвяват в съответствие с Регламент (ЕС) 2021/378 (ЕЦБ/2021/1).

(3) Наличностите от резерви, надхвърлящи посочените в ал. 2 минимални резерви, се олихвяват в съответствие с Решение (ЕС) 2019/1743 на Европейската централна банка (ЕЦБ/2019/31).

ЧАСТ ТРЕТА

ДОСТЪП ДО ОПЕРАЦИИТЕ НА ОТКРИТИЯ ПАЗАР, ИЗВЪРШВАНИ ЧРЕЗ СТАНДАРТНИ ТРЪЖНИ ПРОЦЕДУРИ, ИЛИ ДО ЛИКВИДНИТЕ УЛЕСНЕНИЯ С ПОСТОЯНЕН ДОСТЪП

Достъп до операциите на открития пазар, извършвани чрез стандартни тръжни процедури, или до ликвидните улеснения с постоянен достъп

Чл. 49. (1) Институциите, които отговарят на критериите за допустимост съгласно чл. 3, ал. 2 от Наредба № 45 на БНБ, имат достъп до следните операции по паричната политика на Евросистемата:

1. ликвидни улеснения с постоянен достъп;
2. операции на открития пазар, извършвани чрез стандартни тръжни процедури.

(2) Достъпът до ликвидните улеснения с постоянен достъп или до операциите на открития пазар, извършвани чрез стандартни тръжни процедури, се предоставя само на институции, които отговарят на критериите за допустимост съгласно Наредба № 45 на БНБ, посредством НЦБ на тяхната държава по произход.

(3) Когато дадена институция, която отговаря на критериите за допустимост съгласно чл. 3, ал. 2 от Наредба № 45 на БНБ, има място на стопанска дейност (например главно управление или клонове) в повече от една държава членка, чиято парична единица е еврото, всяко място на стопанска дейност, което отговаря на критериите за допустимост съгласно чл. 3, ал. 2 от Наредба № 45 на БНБ, има достъп до ликвидните улеснения с постоянен достъп или до операциите на открития пазар, извършвани чрез стандартни тръжни процедури, посредством НЦБ на тяхната държава по произход.

(4) Заявки за операции на открития пазар, извършвани чрез стандартни тръжни процедури, и за използване на ликвидните улеснения с постоянен достъп, се подават само от едно място на сто-

панска дейност във всяка държава членка, чиято парична единица е еврото, т.е. или от главното управление, или от определен за това клон.

ЧАСТ ЧЕТВЪРТА ДОПУСТИМИ АКТИВИ

ДЯЛ ПЪРВИ ОБЩИ ПРИНЦИПИ

Допустими активи и приети методи за обезпечаване, които следва да се използват за кредитни операции на Евросистемата

Чл. 50. (1) Евросистемата прилага единна рамка за допустими активи, която е обща за всички кредитни операции на Евросистемата, посочени в настоящите общи условия, и управлява тези активи в съответствие с правилата в приложение № 1.

(2) За да участват в кредитни операции на Евросистемата, контрагентите са длъжни да й предоставят активи, които са допустими като обезпечение за такива операции. При условие че кредитните операции на Евросистемата включват кредит в рамките на деня, предоставеното от контрагентите обезпечение за кредита в рамките на деня трябва също да отговаря на установените в настоящите общи условия критерии за допустимост, както е посочено в Насоки (ЕС) 2022/912 (ЕЦБ/2022/8).

(3) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Контрагентите предоставят допустими активи чрез учредяване на залог върху финансово обезпечение в полза на БНБ, в съответствие със Закона за договорите за финансово обезпечение и за приключващото нетиране (ЗДФОПН) и настоящите общи условия. Условията за учредяване на залог са уредени в приложение № 2.

(4) Когато контрагентите предоставят допустими активи като обезпечение, БНБ използва обединяване (*pooling*), за да поддържа тези активи, в съответствие с чл. 3 от приложение № 1.

(5) Не се прави разграничение между търгуеми и нетъргуеми активи по отношение на качество-то и допустимостта им за различните видове кредитни операции на Евросистемата.

(6) Без да се засяга задължението по ал. 2, че контрагентите трябва да предоставят на Евросистемата допустими като обезпечение активи, Евросистемата може при поискване да предоставя на контрагентите консултации относно допустимостта на търгуеми активи, ако те вече са емитирани, или относно допустимостта на нетъргуеми активи, когато вече е поискано те да бъдат представени. Евросистемата не предоставя консултации, ако не са изпълнени посочените в предходното изречение условия.

Общи аспекти на рамката на Евросистемата за кредитна оценка на допустимите активи

Чл. 51. (1) Като един от критериите за допустимост, активите трябва да отговарят на високите кредитни стандарти, посочени в рамката на Евросистемата за кредитна оценка.

(2) Посредством рамката на Евросистемата за кредитна оценка се установяват процедурите, правилата и техниките, чрез прилагането на които се спазва изискването на Евросистемата за високи кредитни стандарти за допустими активи и се гарантира, че допустимите активи отговарят на определените от Евросистемата изисквания за кредитно качество.

(3) За целите на рамката на Евросистемата за кредитна оценка Евросистемата определя изискванията за кредитно качество под формата на степени на кредитно качество чрез установяване на прагови стойности за вероятността от неизпълнение за период от една година, както следва:

1. При условията на редовен преглед Евросистемата счита, че максималната вероятност от неизпълнение за период от една година в размер на 0,10% е еквивалентна на изискването за кредитно качество на степен на кредитно качество 2 и че максималната вероятност от неизпълнение за период от една година в размер на 0,40% е еквивалентна на изискването за кредитно качество на степен на кредитно качество 3.

2. Всички допустими активи за кредитни операции на Евросистемата трябва да отговарят като минимум на изискване за кредитно качество, съответстващо на степен на кредитно качество 3. Евросистемата прилага допълнителни изисквания за кредитното качество на конкретни активи в съответствие с част четвърта, дялове втори и трети.

(4) Евросистемата публикува информация за степените на кредитно качество на интернет страницата на ЕЦБ във формата на хармонизирана рейтингова скала на Евросистемата, включително и съответствието на кредитните оценки, предоставени от признати агенции за външна кредитна оценка (АВКО) със степените на кредитно качество.

(5) При оценката на изискванията за кредитно качество Евросистемата взема предвид информацията за кредитната оценка от системите за кредитна оценка, спадащи към един от трите източника в съответствие с част четвърта, дял пети.

(6) Като част от оценката си на кредитния стандарт на определен актив Евросистемата може да взема предвид институционални критерии и характеристики, които гарантират еднаква защита на притежателите на активи, като например гаранции. Евросистемата си запазва правото да определя дали дадена емисия, емитент, длъжник или гарант изпълняват нейните изисквания за кредитно качество въз основа на всякаква информация, която тя може да счете за относима за осигуряване на адекватна защита от риск на Евросистемата.

(7) Рамката на Евросистемата за кредитна оценка се придържа към определението за „неизпълнение“, установено в Директива 2013/36/ЕС и Регламент (ЕС) № 575/2013.

ДЯЛ ВТОРИ

КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТТА И ИЗИСКВАНИЯ ЗА КРЕДИТНОТО КАЧЕСТВО НА ТЪРГУЕМИТЕ АКТИВИ

Глава осма

КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТТА НА ТЪРГУЕМИТЕ АКТИВИ

Критерии за допустимост, отнасящи се за всички видове търгуеми активи

Чл. 52. За да бъдат допустими като обезпечение при кредитните операции на Евросистемата, търгуемите активи трябва да бъдат дългови инструменти, които отговарят на критериите за допустимост, установени в раздел I, освен в случая на някои конкретни видове търгуеми активи, посочени в раздел II.

Списък на допустимите търгуеми активи и правила за отчитане

Чл. 53. (1) Европейската централна банка публикува актуален списък с допустимите търгуеми активи на уебсайта си в съответствие с указанията там методологии и го актуализира всеки ден, в който *TARGET* работи. Търгуемите активи, включени в списъка с допустими търгуеми активи, стават допустими за използване при кредитните операции на Евросистемата при публикуването им в него. Като изключение от това правило, в конкретния случай на дългови инструменти, чийто сетълмент е със същия вальор като датата на емисията, Евросистемата може да им предостави допустимост от датата на емисията.

(2) Българската народна банка отчита пред ЕЦБ търгуемите активи, които са приети за търговия в Република България.

Раздел I

Общи критерии за допустимост на търгуемите активи

Размер на главницата на търгуемите активи

Чл. 54. (1) За да бъдат допустими, дълговите инструменти трябва да имат до окончателното си изплащане:

1. фиксиран размер на главницата, платим безусловно; или

2. (изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) размер на главницата, платим безусловно, който е индексирани на фиксирана основа само спрямо един референтен процент на национален инфлационен индекс за дългови инструменти, деноминирани в евро, британски лири, йени или щатски долари. Индексирани на фиксирана основа се разбира като компенсиране на база едно към едно за инфлацията, отчетена в референтен процент на национален инфлационен индекс (но като се допускат положителни долни и/или горни граници).

(2) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Дълговите инструменти, които отговарят на изискванията на ал. 1, т. 2, и чиято структура на купона е съглас-

но чл. 55, ал. 1, т. 2.1. имат купони, индексирани към същия референтен процент на национален инфлационен индекс като размера на главницата.

(3) Активите с варанти или други подобни права не са допустими активи.

(4) За да бъдат допустими, дълговите инструменти трябва да имат количествено изражение в номинална стойност.

Допустими структури на купона за търгуемите активи

Чл. 55. (1) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) За да бъдат допустими, дълговите инструменти трябва да имат една от следните структури на купона до окончателното си изплащане:

1. фиксирани, нулеви или стъпаловидни купони с предварително определени графици на купоните и предварително определени стойности на купоните;

2. плаващи купони, които не са индексирани с референтен процент на инфлационен индекс и имат следната структура:

купонна лихва = (референтен лихвен процент * L) ± X, с $F \leq \text{купонна лихва} \leq C$, където:

а) за дългови инструменти, деноминирани в евро, референтният лихвен процент е само един от следните към даден момент:

– лихвен процент на паричния пазар в евро, чието използване е разрешено в Съюза в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/1011 на Европейския парламент и на Съвета, например краткосрочния лихвен процент в евро (*€STR*) (включително натрупан или осреднен дневен *€STR*), *Euribor* или подобни индекси; за първия или/и последния купон референтният лихвен процент може да бъде линейна интерполация между два срока до падеж на един и същи лихвен процент на паричния пазар в евро, например линейна интерполация между два различни срока до падеж на *Euribor*,

– лихвен процент по суап с постоянен матуритет, например индекси *CMS*, *EIISDA*, *EUSA*,

– доходността на една държавна облигация в еврозоната или индекс на няколко държавни облигации в еврозоната, които имат матуритет, равен на или по-малък от една година,

аа) за дългови инструменти, деноминирани в британски лири, йени или щатски долари, референтният лихвен процент е само един от следните в даден времеви момент:

– единен лихвен процент на паричния пазар, чието използване е разрешено в Съюза в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/1011 във валутата, в която са деноминирани,

– всеки друг приемлив референтен лихвен процент в чуждестранна валута, определен от Управителния съвет;

бб) F (долен праг), C (горен праг), L (коефициент на увеличаване на ливъридж/намаляване на ливъридж) и X (марж), ако фигурират, са числа, които или са предварително определени при емитирането, или могат да се променят с течение на времето само според предварително определен при емитирането план, където L е по-голям от нула през целия живот на актива.

2.1. плаващи купони, които са индексирани спрямо референтен процент на национален инфлационен индекс за съответната валута, а именно евро, британски лири, йени или щатски долари, при условие че:

а) неинфлационният коригиран фиксиран компонент на купона и, ако има такива, други маржове, които са приложими чрез събиране или изваждане, са фиксирани или могат да се променят с течение на времето само според предварително определен при емитирането план;

б) компенсацията за инфлация е обвързана на фиксирана основа с единен национален инфлационен индекс – с възможни изключения за положителни долни и горни граници и случаи, в които компенсацията за инфлация се изчислява въз основа на максималното равнище на индекса на цените, достигнато за последните дати на плащане на купона в случай на регистрирани епизоди на дефлация (като например в случая на облигациите *Buoni del Tesoro poliennali (BTP) Italia*);

в) долните и горните прагове, ако фигурират, са числа, които или са предварително определени при емитирането, или могат да се променят с течение на времето само според предварително определен при емитирането план;

г) такива плаващи купони не съдържат друг сложен компонент;

3. стъпаловидни или плаващи купони със стъпки, свързани с целеви показател за устойчивост (ЦПУ), при условие че:

а) съответствието с ЦПУ от страна на емитента или на друго предприятие от същата група емитенти на облигации, свързани с устойчивост, подлежи на проверка от независимо трето лице съгласно условията на дълговия инструмент; и

б) събитието, водещо до нарастващо плащане, и/или свързаното с него нарастващо плащане не са били отменени или прекратени от емитента или по друг начин.

(2) Всяка структура на купона, която не съответства на ал. 1, не е допустима, включително случаите, при които само част от структурата на олихвяване, като например премията, е несъответстваща.

(3) За целите на настоящия член, ако купонът е фиксиран стъпаловиден или плаващ стъпаловиден, оценката за съответната структура на купона се основава на целия живот на актива с прогнозни очаквания и ретроспективни оценки.

(4) При допустимите структури на купоните не трябва да има възможности за избор от страна на емитента, т.е. през целия живот на актива, въз основа на прогнозни очаквания и ретроспективни оценки, не се приемат промени в структурата на купона, които зависят от волята на емитента.

(5) Структурата на купона не се счита за недопустима в случай на стъпаловидни или плаващи купони със стъпки, свързани с ЦПУ, само поради съществуването на правото на емитента да отмени или да прекрати събитието, водещо до нарастващо плащане, и/или свързаното с него нарастващо плащане.

Липса на подчиненост по отношение на търгуемите активи

Чл. 56. Допустимите дългови инструменти не трябва да поражда права върху главницата и/или върху лихвата, които са подчинени на правата на държателите на други дългови инструменти на същия емитент.

Търгуеми активи, различни от обезпечени с активи ценни книжа и покрити облигации

Чл. 57. (1) За да бъдат допустими, търгуеми активи, различни от обезпечени с активи ценни книжа (ОАЦК), регулирани покрити облигации и *multicédulas*, са необезпечени задължения както за емитента, така и за гаранта. За търгуемите активи с повече от един емитент или с повече от един гарант, изискването в настоящия параграф се прилага за всеки емитент и за всеки гарант.

(2) Търгуемите активи, които са обезпечени и са били допустими преди 1 януари 2021 г., но не отговарят на изискванията за допустимост, посочени в настоящия член, остават допустими до 1 януари 2026 г., при условие че отговарят на всички други критерии за допустимост за търгуеми активи. Чрез дерогация от първото изречение от настоящата алинея покритите облигации, които не са нито регулирани покрити облигации, нито *multicédulas*, стават недопустими, считано от 1 януари 2021 г.

Валута на деноминиране на търгуемите активи

Чл. 58. (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) За да бъдат допустими, дълговите инструменти трябва да са деноминирани в евро, в една от предишните валути на държавите членки, чиято парична единица е еврото, британски лири, йени или щатски долари.

Място на емисията на търгуемите активи

Чл. 59. (1) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) За да бъдат допустими, дълговите инструменти, деноминирани в евро, трябва да са емитирани в ЕИП, а тези, деноминирани в британски лири, йени или щатски долари, трябва да са емитирани в еврозоната, и в двата случая при ЦДЦК, който управлява:

1. допустима ССЦК или
2. ССЦК с допустима връзка с допустима ССЦК.

(2) (Отм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

Форма на емитиране на определени търгуеми активи

Чл. 59а. (Нов – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) (1) Следните критерии за допустимост се прилагат само за международните дългови инструменти, които са емитирани чрез МЦДЦК във формата на глобална облигация и са представени с физически (хартиен) сертификат или с електронно (цифрово) копие на хартиена глобална облигация:

1. когато тези инструменти са емитирани на глобален приносител, те трябва да бъдат емитирани във формата на нови глобални облигации (*NGN*) и да бъдат депозирани при глобален попечител, който е МЦДЦК, или при ЦДЦК, който управлява:

- а) допустима ССЦК или
- б) ССЦК с допустима връзка с допустима ССЦК.

Изискванията по букви „а“ и „б“ не се прилагат по отношение на международните дългови инструменти на глобален приносител, емитирани във формата на класически глобални облигации (CGN) преди 1 януари 2007 г., и взаимозаменяемите продължаващи емисии на такива облигации, емитирани под един и същ *ISIN* код, независимо от датата на продължаващата емисия;

2. когато тези инструменти са емитирани като международни поименни дългови инструменти с международен сертификат, те трябва да бъдат емитирани съгласно новата попечителска структура (*NSS*) за международни дългови инструменти. Чрез дерогация това не се прилага по отношение на международните поименни дългови инструменти с международен сертификат, които са емитирани преди 1 октомври 2010 г.

(2) Международните дългови инструменти на приносител с окончателен сертификат, които са представени с индивидуални физически (хартиени) сертификати, не са допустими, освен ако са емитирани като такива преди 1 октомври 2010 г.

(3) По отношение на международните дългови инструменти, емитирани чрез МЦДЦК в напълно дематериализирана форма, Евросистемата си запазва правото да провери дали тези инструменти не пораждаат съществени рискове, които биха могли да засегнат правата на Евросистемата като притежател на обезпечение, и дали са надлежно учредени съгласно правото, уреждащо тези инструменти, независимо от технологията, поддържаща тяхното емитиране.

Процедури за сетълмент за търгуемите активи

Чл. 60. Процедурите за сетълмент, приложими към мобилизацията на търгуеми активи като обезпечения, са посочени в приложение № 1. За да бъдат допустими, дълговите инструменти трябва да са прехвърлими в безналична форма и техният сетълмент да се извършва съгласно правото на държава членка, чиято парична единица е еврото, така че учредяването и реализацията на обезпечението да се подчиняват на законодателството на държава членка, чиято парична единица е еврото.

Приемливи пазари за търгуемите активи

Чл. 61. (1) За да бъдат допустими, дълговите инструменти трябва да са приети за търговия на регулиран пазар съгласно определеното в Директива 2014/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, или да са приети за търговия на определени приемливи нерегулирани пазари.

(2) Европейската централна банка публикува списък на приемливите нерегулирани пазари на интернет страницата си, като го актуализира поне веднъж годишно.

(3) Оценката на нерегулираните пазари от Евросистемата се основава на принципите на сигурност, прозрачност и достъпност:

1. под сигурност се разбира сигурност на сделките, в частност сигурност относно тяхната валидност и възможност за принудително изпълнение;

2. под прозрачност се разбира безпрепятствен достъп до информацията относно процедурните и оперативни правила на пазара, финансовите характеристики на активите, механизма на ценообразуване и съответните цени и количества, например котировки, лихвени проценти, търгувани обеми, непогасени суми;

3. достъпността се отнася за възможността на Евросистемата да има достъп и да участва на пазара. Даден пазар се счита за достъпен, ако неговите процедурни и оперативни правила позволяват на Евросистемата да получава информация и да извършва необходимите сделки за целите на управление на обезпеченията.

(4) Процесът на подбор за нерегулирани пазари се определя изключително с оглед на изпълнението на функцията на Евросистемата по управление на обезпеченията и не следва да се разглежда като оценка от страна на Евросистемата на пазарите по същество.

Вид на емитента или гаранта за търгуемите активи

Чл. 62. (1) За да бъдат допустими, дълговите инструменти трябва да са емитирани или гарантирани от централните банки на държавите членки, субекти от публичния сектор, агенции, кредитни институции, финансови предприятия, различни от кредитни институции, нефинансови предприятия, многостранни банки за развитие или международни организации. За търгуеми активи с повече от един емитент това изискване се прилага по отношение на всеки емитент.

(2) Изискването, посочено в ал. 1, първо изречение, не се прилага по отношение на гаранта на дългов инструмент, когато гаранцията не се използва за установяване на съответствието на дълговия инструмент с изискванията за кредитно качество на търгуемите активи.

(3) Дългови инструменти, емитирани или гарантирани от инвестиционни фондове, са недопустими.

Място на установяване на емитента или гаранта

Чл. 63. (1) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) За да бъдат допустими, дълговите инструменти трябва да са емитирани от емитент, установен в ЕИП, или в държава от Г-10, която е извън ЕИП, при спазване на изключенията, предвидени в ал. 3 – 7 от настоящия член и в чл. 77, ал. 4. За търгуеми активи с повече от един емитент това изискване се прилага по отношение на всеки емитент.

(2) За да бъдат допустими, гарантите на дългови инструменти трябва да са установени в ЕИП, с изключение на случаите, в които гаранцията не се използва за установяване на съответствието на дълговия инструмент с изискванията за кредитно качество на конкретни дългови инструменти, като се имат предвид изключенията, посочени в ал. 3 и 4. Възможността за използване на рейтинг на гарант от АВКО за установяване на спазването на съответните изисквания за кредитно качество на конкретни дългови инструменти е предвидена в чл. 80.

(3) За дългови инструменти, емитирани или гарантирани от агенции, емитентът или гарантът трябва да бъде установен в държава членка, чиято парична единица е еврото.

(4) За дългови инструменти, емитирани или гарантирани от многостранни банки за развитие или от международни организации, критерият за място на установяване не се прилага и те са допустими, независимо от мястото им на установяване.

(5) За ОАЦК емитентът трябва да бъде установен в ЕИП в съответствие с чл. 67.

(6) Дългови инструменти, емитирани от емитенти, установени в държави от Г-10, които са извън ЕИП, са допустими само ако Евросистемата удостовери, че правата ѝ са защитени по подходящ начин съгласно законите на съответната държава от Г-10, която е извън ЕИП. За тази цел на БНБ се представя правна оценка във форма и със съдържание, които са приемливи за Евросистемата, преди съответните дългови инструменти да може да бъдат счестени за допустими.

(7) (Нова – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) За дългови инструменти, деноминирани в британски лири, йени или щатски долари, емитентът трябва да е установен в ЕИП.

Изисквания за кредитното качество на търгуемите активи

Чл. 64. За да бъдат допустими, дълговите инструменти трябва да отговарят на изискванията за кредитно качество, посочени в дял втори, освен ако е предвидено друго.

Раздел II

Специфични критерии за допустимостта на някои видове търгуеми активи

Критерии за допустимостта на обезпечените с активи ценни книжа

Чл. 65. (1) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) За да бъдат допустими за кредитните операции на Евросистемата, ОАЦК с кредитна оценка, съответстваща най-малко на степен на кредитно качество 2 по хармонизираната рейтингова скала на Евросистемата, трябва да отговарят на:

1. общите критерии за допустимост, отнасящи се до всички видове търгуеми активи, посочени в раздел I, с изключение на изискванията по член 54 относно размера на главницата, и

2. специфичните критерии за допустимост, предвидени в членове 66 – 74.

(2) (Нова – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) За да бъдат допустими за кредитните операции на Евросистемата, ОАЦК с кредитна оценка, съответстваща на степен на кредитно качество 3 по хармонизираната рейтингова скала на Евросистемата, трябва да отговарят на изискванията, посочени в ал. 1, и на допълнителните специфични критерии за допустимост, предвидени в чл. 75.

Хомогенност и състав на активите, генериращи паричен поток

Чл. 66. (1) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) За да бъдат ОАЦК допустими, всички активи, генериращи паричен поток, които обезпечават ОАЦК, трябва да бъдат хомогенни, т.е. трябва да е възможно да бъдат отчитани съгласно един от видовете образци за отчетност за данни на ниво кредит, определени в техническите стандарти за

изпълнение, приети от Комисията съгласно чл. 7, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2017/2402, който трябва да се отнася до една от следните категории активи:

1. жилищни ипотечи;
2. кредити за малки и средни предприятия (МСП);
3. кредити за покупка на автомобили;
4. потребителски кредити;
5. вземания по лизинг;
6. вземания по кредитни карти.

(2) Евросистемата може да счете дадена ОАЦК за нехомогенна след оценка на представените от контрагент данни.

(3) Обезпечените с активи ценни книжа не трябва да съдържат генериращи паричен поток активи, предоставени първоначално пряко от дружеството със специална инвестиционна цел, емитиращо ОАЦК.

(4) Генериращите паричен поток активи не трябва да се състоят, изцяло или частично, действително или потенциално, от траншове на други ОАЦК. Този критерий не изключва ОАЦК, при които структурата на емитиране включва две дружества със специална инвестиционна цел и критерият „истинска продажба“ е изпълнен по отношение на тези дружества със специална инвестиционна цел, така че дълговите инструменти, емитирани от второто дружество със специална инвестиционна цел, са пряко или непряко обезпечени от първоначалния пул от активи и всичките парични потоци от генериращите паричен поток активи са прехвърлени от първото на второто дружество със специална инвестиционна цел.

(5) Генериращите паричен поток активи не трябва да се състоят, изцяло или частично, действително или потенциално, от свързани с кредити облигации, суапове или други дериватни инструменти, синтетични ценни книжа или подобни вземания. Това ограничение не включва суапове, използвани при сделки с ОАЦК единствено с цел хеджиране.

(6) Генериращите паричен поток активи трябва да водят до пълно право на регресен иск срещу длъжниците.

(7) (Нова – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Емитентът на ОАЦК не трябва да бъде изложен на риск за остатъчната стойност.

Географски ограничения по отношение на обезпечените с активи ценни книжа и генериращите паричен поток активи

Чл. 67. (1) Емитентът на ОАЦК трябва да бъде дружество със специална инвестиционна цел, установено в ЕИП.

(2) Генериращите паричен поток активи трябва да бъдат предоставени първоначално от инициатор, учреден в ЕИП, и да бъдат продадени на дружеството със специална инвестиционна цел от инициатора или от учреден в ЕИП посредник.

(3) За целите на ал. 2 довереникът по ипотека или довереникът по вземания се счита за посредник. Довереник по ипотека има значението, дадено в съответствие с приложимото право на държава от ЕИП.

(4) Длъжниците и кредиторите на генериращите паричен поток активи трябва да са учредени или, ако са физически лица, да са резиденти в ЕИП. Длъжници, които са физически лица, трябва да са резиденти в ЕИП към момента на първоначалното предоставяне на генериращите паричен поток активи. Съответните ценни книжа трябва да се намират в ЕИП, а правото, уреждащо генериращите паричен поток активи, трябва да е правото на държава от ЕИП.

Придобиване на генериращи паричен поток активи от дружеството със специална инвестиционна цел

Чл. 68. (1) Придобиването на генериращи паричен поток активи от дружеството със специална инвестиционна цел се урежда от правото на държава членка.

(2) Генериращите паричен поток активи трябва да са придобити от дружеството със специална инвестиционна цел от инициатора или от посредник съгласно посоченото в чл. 67, ал. 2 по начин, който Евросистемата счита, че представлява „истинска продажба“, подлежаща на принудително изпълнение спрямо всяко трето лице, и до който инициаторът и неговите кредитори или посредникът и неговите кредитори нямат достъп, включително в случай на неплатежоспособност на инициатора или на посредника.

Оценка на правилата за възстановяване за обезпечените с активи ценни книжа

Чл. 69. (1) Обезпечени с активи ценни книжа могат да се считат за допустими само ако Евросистемата потвърди, че нейните права са защитени по подходящ начин срещу правила за възстановяване, които Евросистемата счита за приложими по правото на съответната страна от ЕИП. За тази цел, преди ОАЦК да бъдат счетени за допустими, Евросистемата може да изиска:

1. независима правна оценка във форма и със съдържание, приемливи за Евросистемата, която посочва приложимите в съответната страна правила за възстановяване; и/или

2. други документи, като например удостоверение за платежоспособност от прехвърлителя за подозрителния период, който е определен период от време, през който продажбата на генериращи паричен поток активи, които обезпечават ОАЦК, може да бъде унищожена от ликвидатор.

(2) Правилата за възстановяване, които Евросистемата счита за тежки и поради това за неприемливи, включват:

1. правила, съгласно които продажбата на генериращите паричен поток активи, които обезпечават ОАЦК, може да бъде унищожена от ликвидатор единствено въз основа на това, че е сключена в рамките на подозрителния период, съгласно посоченото в ал. 1, т. 2, преди обявяването на неплатежоспособността на продавача; или

2. правилата, според които такова унищожаване може да бъде предотвратено от приобретателя само ако той може да докаже, че не е знаел за неплатежоспособността на продавача по време на продажбата.

За целите на този критерий продавачът може да бъде инициаторът или посредникът, според съответния случай.

Липса на подчиненост на траншове за обезпечените с активи ценни книжа

Чл. 70. (1) Само траншове или подтраншове на ОАЦК, които не са подчинени на други траншове от същата емисия през срока на ОАЦК, се считат за допустими.

(2) Счита се, че транш или подтранш не е подчинен на други траншове или подтраншове на същата емисия, ако в съответствие с приоритета на плащанията след принудителното изпълнение, и ако е приложимо, с приоритета на плащанията след предсрочното изпълнение, както е предвидено в проспекта, никой друг транш или подтранш няма приоритет над този транш или подтранш по отношение на получаването на плащане, т.е. главница и лихва, и по този начин такъв транш или подтранш е последен при понасянето на загуби измежду различните траншове или подтраншове.

Ограничения на инвестициите за обезпечените с активи ценни книжа

Чл. 71. Съгласно свързаните със сделката документи инвестициите на суми по кредитното салдо на банкови сметки на емитента или на дружество със специална инвестиционна цел, действащо като посредник, не могат да се състоят, изцяло или частично, действително или потенциално, от траншове от други ОАЦК, свързани с кредити облигации, суапове или други дериватни инструменти, синтетични ценни книжа или подобни вземания.

Наличие на данни на ниво кредит за обезпечените с активи ценни книжа

Чл. 72. (1) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) За да може ОАЦК да станат или да продължат да бъдат допустими, съответните лица предоставят на регистъра на секюритизации изчерпателни и стандартизирани данни на ниво кредит относно пула от генериращи паричен поток активи, обезпечавачи ОАЦК, съгласно настоящия член.

(2) (Нова – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Данните на ниво кредит се подават за всяка отделна сделка, като се използват образците, определени в техническите стандарти за изпълнение, приети от Комисията, съгласно член 7, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2017/2402. Образецът, който трябва да бъде подаден, зависи от вида на актива, който обезпечавача ОАЦК, посочен в член 66, ал. 1, точки 1–6.

(3) (Нова – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Данни на ниво кредит се отчитат най-малко на тримесечие, но не по-късно от един месец след датата за плащане на лихвата по съответните ОАЦК. За целите на образците, посочени в ал. 2, „крайната дата на пула“ е датата, на която са засечени обобщени данни за състоянието на базовите активи за съответния отчет, който трябва да бъде представен, и съответната „дата на подаване на отчета“ не може да бъде повече от два месеца след крайната дата на пула.

(4) (Нова – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) За да осигури спазването на изискванията в ал. 1 - 3, регистърът на данни на ниво кредит провежда ав-

томатизирани проверки за съответствие и точност на отчетите за нови и актуализирани данни на ниво кредит за всяка сделка.

Искания за данни за обезпечените с активи ценни книжа

Чл. 73. Евросистемата си запазва правото да изиска по целесъобразност от трети лица, включително, но не само от емитента, инициатора и/или организатора, пояснения и/или правно потвърждение, които смята за необходими за оценката на допустимостта на ОАЦК и по отношение на предоставянето на данни на ниво кредит. Ако трето лице не изпълни определено искане, Евросистемата може да реши да не приеме ОАЦК като обезпечение или може да реши да спре временно допустимостта на това обезпечение.

Оценка на информацията във връзка с допустимостта на обезпечените с активи ценни книжа

Чл. 74. Евросистемата може да реши да не приема ОАЦК като обезпечение при кредитни операции на Евросистемата въз основа на оценката си на предоставената информация. В своята оценка Евросистемата взема предвид дали предоставената информация се счита за достатъчно ясна, последователна и изчерпателна, за да докаже изпълнението на всеки от критериите за допустимост, приложими за ОАЦК, по-специално по отношение на това дали генериращите паричен поток активи са придобити по начин, който Евросистемата счита за „истинска продажба“, както е посочено в чл. 68, ал. 2.

Допълнителни критерии за допустимост за обезпечени с активи ценни книжа с кредитна оценка, равна на степен на кредитно качество 3

Чл. 74а. (Нова – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) (1) За да бъдат допустими, ОАЦК с кредитна оценка, равна на степен на кредитно качество 3 по хармонизираната рейтингова скала на Евросистемата, трябва да отговарят на следните допълнителни специфични критерии за допустимост:

1. пултът от генериращи паричен поток активи, обезпечаващи ОАЦК, не трябва да съдържа, към момента на емитирането на ОАЦК или когато впоследствие те бъдат добавени към пула – например чрез заместване или подмяна на генериращите паричен поток активи – кредити, по които плащането на лихвата или главницата е просрочено с повече от 90 дни и длъжникът е в неизпълнение по смисъла на член 178 от Регламент (ЕС) № 575/2013, или когато са налице основателни причини за съмнение, че лихвата или главницата ще бъдат изцяло платени;

2. пултът от генериращи паричен поток активи не трябва да съдържа кредити, които са или са били структурирани кредити, синдикирани кредити или лостови кредити;

3. документите за сделката с ОАЦК трябва да съдържат разпоредби за приемственост в обслужването.

(2) Контрагентът не може да предоставя като обезпечение ОАЦК, които отговарят на допълнителните специфични критерии за допустимост, посочени в ал. 1, ако контрагентът или трето лице, с което той има тесни връзки, предоставя хеджиране на лихвени проценти по отношение на ОАЦК.

(3) За целите на настоящия член се прилагат следните определения:

1. „структуриран кредит“ е кредит, чиято структура включва подчинени вземания по кредити;

2. „синдикиран кредит“ означава кредит, предоставен от група кредитодатели в кредитен синдикат;

3. „ливъридж кредит“ (*leveraged loan*) е кредит, предоставен на дружество, което вече има съществена степен на задлъжнялост, като например финансиране на изкупуване или поглъщане, при което кредитът се използва с цел придобиването на собствения капитал на дружество, което също е длъжник по кредита;

4. „разпоредби за приемственост в обслужването“ са разпоредби в правната документация за ОАЦК, които съдържат разпоредби за резервно обслужващо лице или разпоредби за координатор на резервно обслужващо лице (ако няма разпоредби за резервно обслужващо лице);

5. „разпоредби за координатор на резервно обслужващо лице“ са разпоредби, които: а) изискват номинирането и възлагането на координатор на резервно обслужващо лице да намери подходящо резервно обслужващо лице в рамките на 60 дни от настъпването на активиращо събитие, за да се гарантира навременно плащане и обслужване на ОАЦК; и б) предвиждат, че няма да има тесни връзки едновременно между обслужващото лице, координатора на резервното обслужващо лице и банката, в която емитентът има сметка.

6. „разпоредби за резервно обслужващо лице“ са разпоредби, които: а) уреждат условията за замяната на обслужващото лице, които са свързани с промени в рейтинга му, неизпълнение на задълженията му и/или други стандартни за сектора предпоставки за замяната му; и б) предвиждат, че няма тесни връзки между резервното обслужващо лице и обслужващото лице.

Заварени покрити облигации, обезпечени с обезпечени с активи ценни книжа

Чл. 75. (1) Без да се засяга допустимостта на регулираните покрити облигации съгласно чл. 57, регулираните покрити облигации от ЕИП, за които е открит ISIN преди 8 юли 2022 г. и за които не се прилага Директива (ЕС) 2019/2162 на Европейския парламент и на Съвета („заварени покрити облигации“), могат да бъдат обезпечени с ОАЦК, при условие че пулт на покритието на такива облигации (наричан за целите на ал. 1 – 4 „пул на покритието“) съдържа само ОАЦК, които отговарят на всички изброени по-долу изисквания:

1. генериращите паричен поток активи, които обезпечават ОАЦК, отговарят на критериите, установени в чл. 129, параграф 1, букви „г“ – „е“ от Регламент (ЕС) № 575/2013 в момента на откриването на ISIN-а;

2. генериращите паричен поток активи са предоставени първоначално от лице, което е тясно свързано с емитента, както е описано в чл. 131;

3. те са използвани като техническо средство за прехвърляне на ипотечи или гарантирани жилищни кредити от лицето инициатор в пула на покритието.

(2) При спазване на ал. 4 БНБ използва следните мерки, за да се увери, че пулт на покритието не съдържа ОАЦК, които не отговарят на ал. 1:

1. на тримесечна база БНБ изисква деклариране и поемане на задължение от емитента, потвърждаващи, че пулт на покритието не съдържа ОАЦК, които не отговарят на ал. 1. Декларацията трябва да бъде подписана от законния представител или от надлежно упълномощено лице;

2. на годишна база БНБ изисква от емитента последващо потвърждение, изготвено от външни одитори или наблюдатели на покритието, удостоверяващо, че пулт на покритието не съдържа ОАЦК, които не отговарят на ал. 1 за мониторинговия период.

(3) Ако емитентът не изпълни конкретно искане или ако БНБ счете, че съдържанието на потвърждението е невярно или недостатъчно, доколкото не е възможно да се установи, че пулт на покритието отговаря на критериите на ал. 1, БНБ взема решение да не приеме посочените в ал. 1 регулирани обезпечени облигации от ЕИП като допустимо обезпечение или да спре временно тяхната допустимост.

(4) Когато приложимото законодателство или проспектът не допускат включването на ОАЦК, които не отговарят на ал. 1, като активи на пула на покритието, не се изисква проверка по ал. 2.

(5) За целите на ал. 1, т. 2, тесните връзки се определят в момента на прехвърляне на първостепенните дялове на ОАЦК в пула на покритието на регулираните обезпечени облигации от ЕИП, посочени в ал. 1.

(6) Пулт на покритието на регулирани обезпечени облигации от Г-10 извън ЕИП не съдържа ОАЦК.

Критерии за допустимостта на дълговите сертификати, емитирани от ЕЦБ или от НЦБ преди датата на приемане на еврото в съответната им държава членка

Чл. 76. (1) Дълговите сертификати, емитирани от ЕЦБ, и дълговите сертификати, емитирани от НЦБ преди датата на приемането на еврото в съответната им държава членка, чиято парична единица е еврото, са допустими като обезпечение при кредитните операции на Евросистемата.

(2) Критериите, посочени в дял втори от настоящата част четвърта, не се прилагат за дълговите сертификати, емитирани от ЕЦБ, и дълговите сертификати, емитирани от НЦБ преди датата на приемане на еврото в съответната им държава членка, чиято парична единица е еврото.

Критерии за допустимост за определени необезпечени дългови инструменти, емитирани от кредитни институции или инвестиционни посредници или от лица, които са тясно свързани с тях

Чл. 77. (1) Чрез дерогация от чл. 56 и при условие, че изпълняват всички други критерии за допустимост, следните подчинени необезпечени дългови инструменти, емитирани от кредитни институции, инвестиционни посредници или от лица, които са тясно свързани с тях, посочени в чл. 135, ал. 3, са допустими до падежа, при условие че са емитирани преди 31 декември 2018 г.

и че тяхната подчиненост не произтича нито от договорна подчиненост съгласно определеното в ал. 2, нито от структурна подчиненост съгласно ал. 3:

- дългови инструменти, емитирани от агенции,
- дългови инструменти, гарантирани от субект от публичния сектор на Съюза с право да събира данъци, посредством гаранция, която отговаря на характеристиките, предвидени в чл. 115, ал. 1 – ал. 4 и чл. 116.

(2) За целите на ал. 1 договорна подчиненост означава подчиненост, основана на условията на необезпечен дългов инструмент, независимо от това дали тази подчиненост е законово призната.

(3) Необезпечени дългови инструменти, емитирани от холдинги, включително междинни холдингови дружества, които се уреждат от национално законодателство в изпълнение на Директива 2014/59/ЕС или на подобни рамки за възстановяване и реструктуриране, са недопустими.

(4) За необезпечени дългови инструменти, емитирани от кредитни институции, инвестиционни посредници или от лица, които се намират в тесни връзки с тях, посочени в чл. 135, ал. 3, различни от необезпечени дългови инструменти, емитирани от многостранни банки за развитие или международни организации, посочени в чл. 63, ал. 4, емитентът следва да бъде установен в Съюза.

Глава девета

ИЗИСКВАНИЯ НА ЕВРОСИСТЕМАТА ЗА КРЕДИТНОТО КАЧЕСТВО НА ТЪРГУЕМИТЕ АКТИВИ

Изисквания на Евросистемата за кредитното качество на търгуемите активи

Чл. 78. (1) В допълнение към общите правила, установени в чл. 51, и специалните правила, установени в чл. 80, за да бъдат допустими като обезпечение при кредитните операции на Евросистемата, търгуемите активи трябва да отговарят на следните изисквания за кредитно качество:

1. с изключение на ОАЦК, всички търгуеми активи трябва да имат публична кредитна оценка, присъдена от поне една АВКО с призната система, като оценката съответства поне на степен на кредитно качество 3 по хармонизираната рейтингова скала на Евросистемата;

2. (изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) ОАЦК трябва да имат кредитни оценки, присъдени от най-малко две различни признати системи на АВКО, изразени под формата на две публични кредитни оценки, по една, предоставена от всяка от тези системи на АВКО, съответстващи поне на степен на кредитно качество 3 по хармонизираната рейтингова скала на Евросистемата.

(2) Евросистемата може да изисква всякакви пояснения, които счита за необходими, по отношение на посочените в ал. 1 публични кредитни оценки.

Видове кредитен рейтинг от АВКО, използвани за оценка на кредитното качество на търгуемите активи

Чл. 79. При определянето на съответствието с изискванията за кредитно качество, които се прилагат за търгуемите активи, се използват следните видове кредитни оценки от признатите АВКО:

1. рейтинг на емисия: този рейтинг се позовава на кредитна оценка от АВКО, присъдена или за емисията, или при липсата на рейтинг на емисията от същата АВКО – за програмата или серията на емисии, съгласно която е емитиран активът. Оценката от АВКО за програма или серия на емисии се взема предвид, само ако се прилага по отношение на конкретния съответен актив, изрично и недвусмислено е свързана от АВКО с *ISIN* кода на актива и не съществува различен рейтинг на емисията от същата АВКО. За рейтинги на емисия от АВКО Евросистемата не прави разграничение по отношение на първоначалния матуритет на актива;

2. рейтинг на емитент: този рейтинг се позовава на кредитна оценка от АВКО, присъдена за емитент. За рейтинги на емитенти от АВКО Евросистемата прави разграничение по отношение на първоначалния матуритет на актива във връзка с приемливата кредитна оценка от АВКО. Прави се разграничение между:

- а) краткосрочни активи, т.е. активите с първоначален матуритет включително до 390 дни, и
- б) дългосрочни активи, т.е. активите с първоначален матуритет от повече от 390 дни.

За краткосрочните активи са приемливи краткосрочни и дългосрочни рейтинги на емитенти от АВКО. За дългосрочните активи са приемливи само дългосрочни рейтинги на емитенти от АВКО;

3. рейтинг на гарант: този рейтинг се позовава на кредитна оценка от АВКО, присъдена за гарант, ако гаранцията отговаря на изискванията на дял четвърти. За рейтинги на гаранти Евроси-

стемата не прави разграничение по отношение на първоначалния матуритет на актива. Приемливи са само дългосрочни рейтинги на гаранți от АВКО.

Приоритет на кредитни оценки от АВКО по отношение на търгуемите активи

Чл. 80. По отношение на търгуемите активи Евросистемата взема предвид кредитните оценки от АВКО, които определят съответствието на актива с изискванията за кредитно качество, съгласно следните правила:

1. по отношение на търгуемите активи, различни от търгуеми активи, които са емитирани от централни правителства, регионални правителства, местни органи на власт, агенции, многостранни банки за развитие или международни организации, и по отношение на ОАЦК се прилагат следните правила:

а) Евросистемата взема предвид рейтингите на емисии от АВКО с приоритет пред рейтингите на емитенти от АВКО или рейтингите на гаранți от АВКО. Без да се засяга прилагането на това правило за приоритет, в съответствие с чл. 78, ал. 1, т. 1 най-малко една кредитна оценка от АВКО трябва да отговаря на приложимите изисквания на Евросистемата за кредитно качество,

б) в случай че за една и съща емисия са налице множество рейтинги на емисия от АВКО, Евросистемата взема предвид първия най-добър рейтинг от тези рейтинги на емисия от АВКО. Ако първият най-добър рейтинг на емисия от АВКО не съответства на прага за кредитно качество на Евросистемата за търгуеми активи, активът не е допустим, дори ако съществува гаранция, която е приемлива съгласно дял четвърти,

в) При липса на рейтинг на емисия от АВКО или в случай на обезпечени облигации при липса на рейтинг на емисия, отговарящ на изискванията на приложение № 11, Евросистемата може да вземе предвид рейтинг на емитент от АВКО или рейтинг на гарант от АВКО. В случай че за една и съща емисия са налице множество рейтинги на емитент от АВКО и/или на гарант от АВКО, Евросистемата взема предвид първия най-добър рейтинг от тези рейтинги;

2. по отношение на търгуеми активи, които са емитирани от централни правителства, регионални правителства, местни органи на власт, агенции, многостранни банки за развитие или международни организации, се прилагат следните правила:

а) в съответствие с чл. 78, ал. 1, т. 1 най-малко една кредитна оценка от АВКО трябва да отговаря на приложимите изисквания на Евросистемата за кредитно качество. Евросистемата взема предвид само рейтинги на емитент от АВКО или рейтинги на гарант от АВКО;

б) в случай че са налице множество рейтинги на емитент от АВКО и на гарант от АВКО, Евросистемата взема предвид първия най-добър рейтинг от тези рейтинги;

в) обезпечените облигации, емитирани от агенции, не се оценяват в съответствие с правилата по настоящата буква, а вместо това се оценяват в съответствие с т. 1 по-горе;

3. по отношение на ОАЦК се прилагат следните правила:

а) в съответствие с чл. 78, ал. 1, т. 2 най-малко две кредитни оценки от АВКО следва да отговарят на приложимите изисквания на Евросистемата за кредитно качество. Евросистемата взема предвид само рейтинги на емисии от АВКО;

б) в случай че са налице повече от два рейтинга на емисия от АВКО, Евросистемата взема предвид първия и втория най-добър рейтинг от тези рейтинги.

Ценни книжа с множество емитенти

Чл. 81. По отношение на търгуеми активи с повече от един емитент (ценни книжа с множество емитенти) приложимият рейтинг на емитент от АВКО се определя въз основа на потенциалната отговорност на всеки емитент, както следва:

1. ако всеки емитент е солидарно отговорен за задълженията на всички други емитенти по емисията или, ако е приложимо, за програмата или серията от емисии, рейтингът на емитент от АВКО, който следва да се вземе предвид, е най-високият рейтинг измежду първите най-добри рейтинги на емитент от АВКО на всички съответни емитенти; или

2. ако някой от емитентите не е солидарно отговорен за задълженията на всички други емитенти по емисията или, ако е приложимо, за програмата или серията от емисии, рейтингът на емитент от АВКО, който следва да се вземе предвид, е най-ниският рейтинг измежду първите най-добри рейтинги на емитент от АВКО на всички съответни емитенти.

Рейтинги в местна и чуждестранна валута

Чл. 82. За рейтинги от АВКО на емитент или гарант се приемат рейтинги в чуждестранна валута. Ако активът е деноминиран в местната валута на емитента, рейтингът на емитента в местна валута също е приемлив. Ако активът е деноминиран в местната валута на гаранта, рейтингът на гаранта в местна валута също е приемлив.

Критерии за оценка на кредитното качество на търгуемите активи при липса на кредитна оценка от призната АВКО

Чл. 83. (1) При липса на подходяща кредитна оценка, присъдена от призната АВКО за емисията, емитента или гаранта, както е приложимо съгласно чл. 80, т. 1 или т. 2, Евросистемата извлича косвена кредитна оценка на търгуемите активи (с изключение на ОАЦК) в съответствие с правилата, установени в ал. 2. Тази косвена кредитна оценка трябва да отговаря на изискванията на Евросистемата за кредитно качество.

(2) Ако дълговите инструменти са емитирани или гарантирани от регионално правителство или местен орган на власт, или от „субект от публичния сектор“ съгласно определението в чл. 4, параграф 1, точка 8 от Регламент (ЕС) № 575/2013 (наричан по-долу „субект от публичния сектор съгласно Регламент (ЕС) № 575/2013“), установен в държава членка, чиято парична единица е еврото, кредитната оценка се извършва от Евросистемата в съответствие със следните правила:

1. ако емитентите или гарантите са регионални правителства, местни органи на власт или субекти от публичния сектор съгласно Регламент (ЕС) № 575/2013, които за целите на изискванията за капиталова адекватност съгласно чл. 115, параграф 2 или чл. 116, параграф 4 от Регламент (ЕС) № 575/2013 се третират като централното правителство, в чиято юрисдикция те са установени, на дълговите инструменти, емитирани или гарантирани от тях, се присъжда степен на кредитно качество, съответстваща на най-добрия кредитен рейтинг, присъден от призната АВКО на централното правителство, в чиято юрисдикция са установени те;

2. ако емитентите или гарантите са регионални правителства, местни органи на власт или субекти от публичния сектор съгласно Регламент (ЕС) № 575/2013, които не са посочени в т. 1, на дълговите инструменти, емитирани или гарантирани от тях, се присъжда степен на кредитно качество, съответстваща на кредитно качество, с една степен по-ниска от най-добрия кредитен рейтинг, присъден от призната АВКО на централното правителство, в чиято юрисдикция са установени те;

3. ако емитентите или гарантите са „субекти от публичния сектор“ съгласно определението в параграф 1, т. 27 от Допълнителните разпоредби на Наредба № 45 на БНБ и не са посочени в т. 1 и т. 2, не се извлича косвена кредитна оценка и дълговите инструменти, емитирани или гарантирани от тях, се третират като дългови инструменти, емитирани или гарантирани от субекти от частния сектор, т.е. като такива, за които липсва подходяща кредитна оценка.

Таблица 8

(Нова – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

Косвени оценки за кредитно качество за емитенти или гаранți без оценка за кредитно качество от АВКО

	Присъждане на емитенти или гаранți съгласно Регламент (ЕС) № 575/2013	Изчисляване въз основа на рамката на Евросистемата за кредитна оценка на косвени оценки за кредитно качество на емитента или гаранта, принадлежащ към съответната категория
Категория 1	Регионални правителства, местни органи на власт и субекти от публичния сектор съгласно Регламент (ЕС) № 575/2013, които се третират от компетентните органи по същия начин като централното правителство за целите на изискванията за капиталова адекватност съгласно член 115, параграф 2 и член 116, параграф 4 от Регламент (ЕС) № 575/2013	Присъжда им се оценката за кредитно качество на АВКО за централното правителство, в чиято юрисдикция е установен субектът
Категория 2	Други регионални правителства, местни органи на властта и субекти от публичния сектор съгласно Регламент (ЕС) № 575/2013	Присъжда им се оценка за кредитно качество с една степен на кредитно качество ^(*) (1) по-ниска от оценката за кредитно качество на АВКО за централното правителство, в чиято юрисдикция е установен субектът
Категория 3	Субекти от публичния сектор съгласно определението в § 1, точка 27, от ПЗР на Наредба № 45, които не са субекти от публичния сектор съгласно Регламент (ЕС) № 575/2013	Третират се като емитенти или длъжници от частния сектор, т.е. техните търгуеми активи не са допустими

(*1) Информация за степените на кредитно качество е публикувана на интернет страницата на ЕЦБ.

Допълнителни изисквания за кредитното качество на обезпечените с активи ценни книжа

Чл. 84. (1) Оценката на кредитното качество на ОАЦК се основава на публичен рейтинг на емисия, който е обяснен в публично достъпен доклад за кредитния рейтинг под формата на доклад за новата емисия. Публично достъпният доклад за кредитния рейтинг включва наред с всичко останало подробен анализ на структурните и правните аспекти, подробна оценка на пула от обезпечения, анализ на участниците в сделката, както и анализ на всички други съответни особености на сделката.

(2) В допълнение към изискването в ал. 1 се изискват публикувани от призната АВКО редовни доклади за наблюдение върху ОАЦК. Публикуването на тези доклади се извършва не по-късно от четири седмици след датата на плащането по купона на ОАЦК. Референтната дата на тези доклади е последната дата на плащане по купона, освен за ОАЦК, изплащащи купона на месечна база, в който случай докладът за наблюдение се публикува поне на три месеца. Докладите за наблюдение съдържат най-малко основните данни за сделката, като например състав на пула от обезпечения, участници в сделката, капиталова структура, както и данни за изпълнението.

ДЯЛ ТРЕТИ

КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТТА И ИЗИСКВАНИЯ ЗА КРЕДИТНОТО КАЧЕСТВО НА НЕТЪРГУЕМИТЕ АКТИВИ

Глава десета

КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТТА НА НЕТЪРГУЕМИТЕ АКТИВИ

Раздел I

Критерии за допустимостта на вземанията по кредити

Допустим вид актив

Чл. 85. (1) Допустимият вид актив е вземане по кредит, което представлява дългово задължение на даден длъжник към контрагент.

(2) Вземания по кредити, които са с „намаляващо салдо“, т.е. главницата и лихвата се изплащат съгласно предварително договорен график, както и усвоени кредитни линии, са допустими видове вземане по кредит.

(3) Овърдрафти по текуща сметка, акредитиви и неусвоени кредитни линии, например неусвоени кредитни улеснения под формата на вземания по револвиращи кредити, които разрешават усвояването на кредита, но сами по себе си не са вземания по кредити, не са допустими видове вземане по кредит.

(4) Делът в синдикиран кредит е допустим вид вземане по кредит. За целите на настоящия раздел дял в синдикиран кредит е вземане по кредит, произтичащо от участието на кредитодател в кредит, предоставен от група кредитодатели в кредитен синдикат.

(5) Може да бъде допустим вид актив вземане по кредит, предоставено в контекст, различен от обикновено правоотношение по предоставяне на кредит. Вземанията, характерни за някои лизингови или факторинг структури, могат да бъдат допустим вид актив, ако могат да бъдат квалифицирани като вземания по кредит. Вземанията, закупени по силата на факторинг, са допустим вид актив единствено дотолкова, доколкото те действително са вземания по кредит, за разлика от други вземания, като например вземанията за покупната цена.

(6) (Нова – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Вземанията по кредити, класифицирани като необслужвани експозиции в член 47а, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 575/2013, не са допустими видове вземания по кредити, дори ако са покрити от гаранция, която е приемлива съгласно дял четвърти.

Размер на главницата, купон и други елементи на допустимите вземания по кредити

Чл. 86. За да бъдат допустими, вземанията по кредити трябва да отговарят на следните изисквания от момента на тяхното мобилизиране до окончателното им изплащане или демобилизиране:

1. те имат фиксиран размер на главницата, платим безусловно;
2. те имат лихвен процент, който е един от следните:
 - а) нулев купон,
 - б) фиксиран купон;

в) плаващ купон, т.е. индексирен спрямо референтен лихвен процент и със следната структура: купонен процент = референтен процент \pm X, с $F \leq$ купонен процент \leq C, където:

– референтният лихвен процент е само един от следните в даден момент:

√ лихвен процент на паричния пазар в евро, чието използване е разрешено в Съюза в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/1011, напр. €STR (включително натрупан или осреднен дневен €STR), Euribor или подобни индекси;

√ лихвен процент по суап с постоянен матуритет, например индекси CMS, EISDA, EUSA,

√ доходността на една държавна облигация в еврозоната или индекс на няколко държавни облигации в еврозоната;

– F (долен праг) и C (горен праг), ако фигурират, са числа, които или са предварително определени при възникване, или могат да се променят през срока на вземането по кредита; те могат също така да бъдат въведени след възникване на вземането по кредита;

– X (марж);

3. структурата на купона (независимо дали става въпрос за вземания по кредити с фиксиран или плаващ лихвен процент) може да съдържа марж, който или е предварително определен при възникването, или може да се променя през срока на вземането по кредита. В случай на промяна на маржа оценката за допустимост на структурата на купона се основава на остатъчния срок на вземането по кредит; и

4. текущият им купон не води до отрицателен паричен поток или до намаляване на плащането по главницата. Ако през текущия период на начисляване структурата на купона води до отрицателен паричен поток от купона, вземането по кредита става недопустимо от момента на промяната на купона. То може отново да стане допустимо в началото на новия период на начисляване, когато паричният поток от купона, приложен към длъжника, стане неотрицателен, при условие че то отговаря на всички други относими изисквания.

Липса на подчиненост

Чл. 87. Вземанията по кредити не дават права по главницата и/или лихвата, които са подчинени на:

1. правата на държателите на други необезпечени дългови задължения на длъжника, включително други дялове или поддялове в същия синдикиран кредит; и
2. правата на държателите на дългови инструменти на същия емитент.

Изисквания за кредитното качество на вземанията по кредити

Чл. 88. Кредитното качество на вземанията по кредити се оценява въз основа на кредитното качество на длъжника или гаранта. Съответният длъжник или гарант изпълняват изискванията на Евросистемата за кредитно качество, посочени в правилата на рамката на Евросистемата за кредитна оценка, които са уредени в част четвърта, дял трети, глава единадесета.

Минимален размер на вземанията по кредити

Чл. 89. За ползване в страната, в момента на предоставянето им за използване като обезпечение от контрагента, вземанията по кредити трябва да отговарят на изискването за минимален праг на размера от 500 000 евро. За трансгранично използване се прилага минимален праг на размера от 500 000 евро.

Валута на деноминиране на вземанията по кредити

Чл. 90. Вземанията по кредити са деноминирани в евро или в една от предишните валути на държавите членки, чиято парична единица е еврото.

Вид на длъжника или гаранта

Чл. 91. (1) Длъжниците и гарантите по допустими вземания по кредити са нефинансови предприятия, субекти от публичния сектор (с изключение на държавни финансови предприятия), многостранни банки за развитие или международни организации. Това изискване не се прилага за гаранта по вземане по кредит, когато гаранцията не се използва за установяване на съответствието на вземането по кредит с изискванията за кредитно качество на нетъргуемите активи.

(2) Ако вземане по кредит има повече от един длъжник, всеки длъжник е солидарно отговорен за пълното изплащане на цялото вземане по кредита.

Местонахождение на длъжника или гаранта

Чл. 92. (1) Длъжникът по вземането по кредит трябва да бъде установен в държава членка, чиято парична единица е еврото.

(2) Гарантът по вземането по кредит също трябва да бъде установен в държава членка, чиято парична единица е еврото, с изключение на случаите, в които гаранцията не се използва за установяване на съответствието на това вземане по кредит с изискванията за кредитно качество на нетъргуемите активи.

(3) Правилата съответно по ал. 1 и 2 не се прилагат за длъжниците или гарантите, които са многостранни банки за развитие или международни организации, и те са допустими, независимо от мястото им на установяване.

Приложимо право

Чл. 93. Споразумението за вземането по кредит и споразумението между контрагента и НЦБ на държавата по произход, с което се мобилизира вземането по кредит като обезпечение, се уреждат от правото на държава членка, чиято парична единица е еврото. Освен това не може да има общо повече от два правни режима, приложими по отношение на:

1. контрагента;
2. кредитора;
3. длъжника;
4. гаранта (само когато има гаранция и тя се използва за установяване на съответствието на вземането по кредит с изискванията за кредитно качество на нетъргуемите активи);
5. споразумението за вземане по кредит;
6. споразумението между контрагента и НЦБ на държавата по произход, с което се мобилизира вземането по кредит като обезпечение.

Процедури за обработка

Чл. 94. Вземанията по кредити се обработват в съответствие с процедурите на Евросистемата, предвидени в националната документация на НЦБ, ако е приложимо, в съответствие с приложение № 1.

Допълнителни правни изисквания по отношение на вземанията по кредити

Чл. 95. За да се гарантира, че се създава валидно обезпечение за вземанията по кредити и че вземането по кредит може да бъде реализирано бързо в случай на неизпълнение от страна на контрагента, трябва да бъдат спазени допълнителни правни изисквания. Тези правни изисквания са свързани със:

1. проверка за наличието на вземанията по кредити съгласно Наредба № 45 на БНБ;
2. действителност на споразумението за мобилизацията на вземанията по кредити;
3. пълно действие на мобилизацията спрямо трети лица;
4. липса на ограничения за мобилизацията и реализирането на вземанията по кредити;
5. липса на ограничения, свързани с банковата тайна и поверителността.

Действителност на споразумението за учредяване на залог върху финансово обезпечение

Чл. 96. (Доп. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Учредяването на залог върху финансово обезпечение по реда на Закона за договорите за финансово обезпечение и за приключващото нетиране съгласно приложение № 2 е действително между контрагента и БНБ съгласно приложимото национално право. Всички юридически формалности, необходими за осигуряване на действителността на споразумението и за осигуряване на мобилизацията на вземане по кредит като обезпечение, се изпълняват от контрагента и/или приобретателя, доколкото е приложимо.

Пълно действие на мобилизацията спрямо трети лица

Чл. 97. (1) (Доп. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) За мобилизацията на вземането по кредит като обезпечение се прилага Законът за договорите за финансово обезпечение и за приключващото нетиране. Всички правни и фактически действия, необходими за осигуряване на действителността на мобилизацията, се изпълняват от контрагента и/или приобретателя, както е предвидено в ЗДФОПН и настоящите общи условия.

(2) По отношение на уведомяването на длъжника се прилага следното, в зависимост от приложимото национално право:

1. ако е необходимо уведомяване на длъжника или публично регистриране на мобилизацията на вземане по кредит като обезпечение, за да се осигури пълното действие на мобилизацията спрямо трети лица, и по-специално за да се осигури приоритетът на обезпечението на НЦБ на държавата по произход спрямо други кредитори, тези изисквания за уведомяване или регистриране следва да бъдат изпълнени предварително или в момента на действителното мобилизиране на вземането по кредита като обезпечение;

2. ако предварителното уведомяване на длъжника или публичното регистриране на мобилизацията на вземането по кредит като обезпечение не се изисква съгласно т. 1, както е посочено в приложимата национална документация, е необходимо последващо уведомяване на длъжника. Последващото уведомяване на длъжника означава, че длъжникът следва да бъде уведомен от контрагента или от НЦБ на държавата по произход, както е посочено в националната документация, за вземането по кредит, което се мобилизира като обезпечение от контрагента в полза на НЦБ, незабавно след случай на неизпълнение или подобно кредитно събитие, както допълнително е определено в приложимата национална документация;

3. Българската народна банка изисква предварително уведомяване на длъжника при спазване на установената в договора за кредит процедура преди мобилизацията, за което предоставя подходящи доказателства;

4. по отношение на вземания по кредити, които са инструменти на приносител, БНБ изисква такива инструменти на приносител да бъдат физически прехвърлени на БНБ или на трето лице, посочено от БНБ, предварително или в момента на действителното мобилизиране като обезпечение. Изискванията за уведомяване, установени в т. 1 и т. 2, не се прилагат по отношение на вземанията по кредити, които са инструменти на приносител.

(3) Българската народна банка може да изиска предварително уведомяване или регистрация в допълнение към горните случаи, включително в случай на инструменти на приносител.

Липса на ограничения за мобилизация и реализиране на вземанията по кредити

Чл. 98. (1) Вземанията по кредити са напълно прехвърлими и могат да бъдат мобилизирани без ограничение в полза на Евросистемата. Споразумението за вземане по кредит, другите договорни споразумения между контрагента и длъжника или гаранцията, когато съществува такава за вземането по кредит, не могат да съдържат ограничителни разпоредби относно мобилизацията като обезпечение, освен в случаите, в които националното законодателство предвижда, че такива договорни ограничения не могат да окажат въздействие върху прехвърляемостта и мобилизацията на вземането по кредит или не засягат правата на Евросистемата по отношение на мобилизацията на обезпечението.

(2) Вземанията по кредити могат да бъдат реализирани без ограничения в полза на Евросистемата. Споразумението за вземане по кредит, другите договорни споразумения между контрагента и длъжника или гаранцията, когато съществува такава за вземането по кредит, не могат да съдържат ограничителни разпоредби относно реализирането на вземането по кредит, използвано като обезпечение при кредитните операции на Евросистемата, включително изисквания за формата или момента на реализирането или други изисквания във връзка с реализирането.

(3) Независимо от ал. 1 и 2, разпоредбите, ограничаващи прехвърлянето на дялове в синдикиран кредит на банки, финансови институции и лица, които извършват редовно или които са създадени за целите на издаване, закупуване или инвестиране в кредити, ценни книжа или други финансови активи, не се считат за ограничение на реализацията на вземането по кредит.

(4) Контрагентът мобилизира вземания по договор за кредит, в който длъжникът изрично се е отказал в писмена форма от правото си на прихващане.

(5) Контрагентът може да използва обслужващ агент за събирането и разпределението на плащания и за управлението на кредита при мобилизацията и реализацията на дял в синдикиран кредит, при условие че:

1. обслужващият агент е кредитна институция, разположена в държава членка; и

2. обслужващото взаимоотношение между съответния член на синдиката и обслужващия агент може да бъде прехвърлено заедно с или като част от дела в синдикирания кредит.

Липса на ограничения, свързани с банкова тайна и поверителност

Чл. 99. В договора между контрагента и длъжника длъжникът се съгласява безусловно на оповестяване от контрагента пред Евросистемата на информацията относно вземането по кредита и относно длъжника, изисквани от БНБ и необходими за създаването на валидно обезпечение на вземания по кредити и бързата им реализация при неизпълнение от страна на контрагента.

Раздел II

Критерии за допустимостта на срочните депозити

Критерии за допустимостта на срочните депозити

Чл. 100. Описаните в чл. 11 срочни депозити, които се държат от контрагент, са допустими активи като обезпечение при кредитните операции на Евросистемата.

Раздел III

Критерии за допустимостта на обезпечените с жилищна ипотека дългови инструменти

Критерии за допустимостта на обезпечените с жилищна ипотека дългови инструменти

Чл. 101. (Отм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

Раздел IV

Критерии за допустимостта на нетъргуемите дългови инструменти, обезпечени с допустими вземания по кредити

Допустим вид актив

Чл. 102. (Отм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

Липса на подчиненост по отношение на нетъргуемите дългови инструменти, обезпечени с допустими вземания по кредити

Чл. 103. (Отм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

Изисквания за кредитно качество

Чл. 104. (Отм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

Придобиване на базовите вземания по кредити от емитента

Чл. 105. (Отм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

Изисквания за прозрачност по отношение на нетъргуемите дългови инструменти, обезпечени с допустими вземания по кредити

Чл. 106. (Отм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

Видове допустими базови вземания по кредити

Чл. 107. (Отм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

Глава единадесета

ИЗИСКВАНИЯ НА ЕВРОСИСТЕМАТА ЗА КРЕДИТНОТО КАЧЕСТВО НА НЕТЪРГУЕМИТЕ АКТИВИ

Изисквания на Евросистемата за кредитното качество на нетъргуемите активи

Чл. 108. За да бъдат допустими нетъргуемите активи, се прилагат следните изисквания за кредитно качество на Евросистемата:

1. кредитното качество на вземанията по кредити се оценява въз основа на кредитното качество на длъжника или гаранта, което трябва да отговаря поне на степен на кредитно качество 3, както е посочено в хармонизираната рейтингова скала на Евросистемата;

2. (Отм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

Раздел I

Изисквания на Евросистемата за кредитното качество на вземанията по кредити**Общи правила за оценката на кредитното качество на вземанията по кредити**

Чл. 109. (1) Евросистемата извършва оценка на кредитното качество на вземанията по кредити въз основа на кредитното качество на длъжниците или гарантите, присъдено от системите или източниците за кредитна оценка, определени в съответствие с чл. 110.

(2) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Без да се засягат чл. 85, ал. 6 и чл. 88, до края на следващия работен ден контрагентите уведомяват БНБ за всяко кредитно събитие, което им е известно, включително за забавяне на плащанията на длъжниците по вземанията по кредити, мобилизирани като обезпечение, и при поискване от БНБ – изтеглят или заменят активите.

(3) По отношение на длъжниците или гарантите на вземания по кредити мобилизирани като обезпечение контрагентите са длъжни да осигурят използването на най-актуалната оценка на кредитното качество, с която разполагат техните системи или източници за кредитна оценка, определени в съответствие с чл. 110.

Определяне на система или на източник за кредитна оценка

Чл. 110. (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) (1) Цялостните вътрешните системи на НЦБ за кредитна оценка (*F-ICAS*), признати от Евросистемата в съответствие с общите критерии за приемливост, предвидени в част четвърта, дял пети, се използват като главен източник за кредитна оценка при оценяването на кредитното качество на длъжниците и гарантите на вземания по кредити, мобилизирани като обезпечение, когато е налична кредитна оценка от призната *F-ICASa*, от НЦБ на държавата по произход или от която и да е друга НЦБ.

(2) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Контрагентите, които мобилизират вземания по кредити като обезпечение, могат да изберат една допълнителна система или източник за кредитна оценка измежду другите източници за кредитна оценка, признати от Евросистемата в съответствие с общите критерии за приемливост, предвидени в част четвърта, дял пети. Системата или източникът за кредитна оценка, избрани съгласно настоящата алинея, се наричат вторична система или вторичен източник за кредитна оценка на контрагента. Вторичната система или вторичният източник за кредитна оценка може да се използва само когато няма кредитна оценка от призната *F-ICAS* на НЦБ за съответния длъжник или гарант.

(3) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Българската народна банка може да разреши на контрагентите си да използват повече от две системи или повече от два източника за кредитна оценка при представяне на мотивирано искане до БНБ, подкрепено с подходяща обосновка на базата на липсата на достатъчен обхват на първичните и вторичните източници или системи за кредитна оценка. Българската народна банка може да разреши използването на статистически вътрешни системи за кредитна оценка (*S-ICAS*) като трета система или източник за кредитна оценка по искане на контрагент, без да изисква той да подава мотивирано искане, подкрепено с подходяща обосновка.

(4) В случаите, когато в съответствие с ал. 3 на контрагент е разрешено да използва повече от две системи или повече от два източника за кредитна оценка, вторична система или вторичен източник е тази система или този източник, който предоставя оценка на кредитното качество на най-голям брой длъжници по вземанията по кредити, мобилизирани като обезпечение, в допълнение към първичния източник за кредитна оценка. Ако съгласно ал. 2 – 4 съществуват кредитни оценки от множество системи или източници за кредитна оценка, признати за контрагента, за определяне на допустимостта на длъжника или гаранта и на отбива от пазарната стойност, приложими за вземането по кредит, се използва кредитната оценка от:

- а) първичния източник на кредитна оценка, или ако липсва първичен източник;
- б) вторичната система или източник за кредитна оценка, ако такива са избрани от контрагента, или ако липсва вторична система или източник за кредитна оценка;
- в) допълнителните системи или източници за кредитна оценка, посочени в ал. 3, ако такива са избрани от контрагента.

(5) Контрагентите използват избраните системи или източници за кредитна оценка за срок от най-малко 12 месеца.

(6) След изтичането на посочения в ал. 5 срок контрагентите могат да подадат до БНБ изрично обосновано искане за промяна на избраната система или източник за кредитна оценка.

(7) При определени обстоятелства и особено когато даден контрагент въвежда поетапно вътрешната си рейтингово базирана система или започва да използва вземания по кредити като обезпечение, при подаването на обосновано искане БНБ може по изключение да му предостави дерогация от посочения в ал. 5 минимален срок от 12 месеца и да му разреши да промени избраната от него система или източник за кредитна оценка в рамките на този срок.

(8) Ако контрагентът е избрал източника за кредитна оценка на АВКО, може да се използва рейтинг на длъжник или гарант от АВКО. Ако за едно и също вземане по кредит са налице множество рейтинги на длъжник от АВКО и/или на гарант от АВКО, тогава се използва първата най-добра налична кредитна оценка от АВКО измежду всички признати АВКО в съответствие с ал. 2 – 4.

Кредитна оценка на вземания по кредити от субекти от публичния сектор или от нефинансови предприятия в качеството им на длъжници или гаранти

Чл. 111. (1) Евросистемата извършва оценка на кредитното качество на вземанията по кредити, при които длъжници или гаранти са субекти от публичния сектор, съгласно следните правила и в посочената последователност:

1. ако е налице кредитна оценка от системите или източниците, определени в съответствие с чл. 110, Евросистемата я използва, за да установи дали субектът от публичния сектор, който действа като длъжник или гарант, отговаря на предвидените в чл. 108 изисквания на Евросистемата за кредитното качество на нетъргуемите активи;

2. ако кредитната оценка по т. 1 не е налице, Евросистемата използва кредитната оценка от АВКО, определена от призната система на АВКО за субект от публичния сектор, който действа като длъжник или гарант;

3. ако кредитната оценката по т. 1 или т. 2 не е налична, за съответния субект от публичния сектор в качеството му на длъжник или гарант се прилага предвидената в чл. 83 процедура за търгуемите активи.

(2) Евросистемата извършва оценка на кредитното качество на вземанията по кредити от нефинансови предприятия в качеството им на длъжници или гаранти, както следва: кредитната оценка, присъдена от системите или източниците за кредитна оценка, определени в съответствие с чл. 110, трябва да отговаря на предвидените в чл. 108 изисквания на Евросистемата за кредитното качество на нетъргуемите активи.

Раздел II

Изисквания на Евросистемата за кредитното качество на обезпечените с жилищна ипотека дългови инструменти

Прилагане на изисквания на Евросистемата за кредитното качество за обезпечените с жилищна ипотека дългови инструменти

Чл. 112. (Отм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

Раздел III

Изисквания на Евросистемата за кредитното качество на нетъргуемите дългови инструменти, обезпечени с допустими вземания по кредити

Изисквания на Евросистемата за кредитното качество на нетъргуемите дългови инструменти, обезпечени с допустими вземания по кредити

Чл. 113. (Отм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

ДЯЛ ЧЕТВЪРТИ

ГАРАНЦИИ ЗА ТЪРГУЕМИТЕ И НЕТЪРГУЕМИТЕ АКТИВИ

Приложими изисквания за гаранциите

Чл. 114. (1) Изискванията на Евросистемата за кредитно качество могат да бъдат установени въз основа на определените за гарантите кредитни оценки в съответствие с чл. 78 – 80 за търгуемите активи и в съответствие с чл. 108 за вземанията по кредити.

(2) Предоставените гаранции, които се използват за установяване на съответствието с изискванията на Евросистемата за кредитно качество, са съобразени с разпоредбите в настоящия дял.

(3) За целите на ал. 1 съответният гарант подлежи на индивидуално оценяване въз основа на кредитната му оценка и трябва да отговаря на изискванията на Евросистемата за кредитно качество.

Характеристики на гаранцията

Чл. 115. (1) С предвидените в гаранцията условия гарантът предоставя на притежателите на търгуем актив или на кредитора по вземане по кредит безусловна и неотменима гаранция на първо поискване за задълженията на емитента или на длъжника във връзка с плащането на главницата, лихвата и други суми, дължими по търгуемия актив или по вземането по кредит, до пълното им погасяване. Не е необходимо гаранцията да е индивидуализирана за търгуемия актив или за вземането по кредит, а може да се отнася само за емитента или длъжника, при условие че покрива съответния търгуем актив или вземане по кредит.

(2) Гаранцията е платима при първо поискване, независимо от гарантирания търгуем актив или вземане по кредит. Гаранциите, предоставени от субекти от публичния сектор, които имат право да събират данъци, са платими при първо поискване или по друг начин, предвиждащ незабавно и съевременно плащане при неизпълнение.

(3) Гаранцията е действителна, обвързваща и подлежаща на принудително изпълнение срещу гаранта.

(4) Прямо гаранцията се прилага правото на държава членка.

(5) Ако гарантът не е субект от публичния сектор, който има право да събира данъци, преди обезпечените с гаранцията търгуеми активи или вземането по кредит да бъдат приети за допустими, на БНБ се представя правно потвърждение относно действителността, обвързващия ефект и възможността за принудително изпълнение на гаранцията във форма и със съдържание, които са приемливи за Евросистемата. Правното потвърждение се изготвя от лица, които са независими от контрагента, емитента/длъжника и гаранта, и с юридическа квалификация да издават такива потвърждения съгласно приложимото право, например юристи, практикуващи в адвокатско дружество или работещи в призната академична институция или публичен орган. В правното потвърждение трябва също да се посочи, че гаранцията не е персонална и че принудителното изпълнение по нея може да се осъществи единствено от притежателите на търгуемите активи или от кредитора по вземането по кредит. Ако гарантът е установен в юрисдикция, различна от тази, чието право се прилага спрямо гаранцията, с правното потвърждение трябва да се потвърди и действителността на гаранцията, както и възможността тя да бъде принудително изпълнена в юрисдикцията, в която е установен гарантът. За търгуемите активи контрагентът трябва да представи правното потвърждение за преглед на НЦБ, която отчита обезпечения с гаранцията актив за включване в списъка с допустими активи. За вземанията по кредити контрагентът, който иска да мобилизира вземането по кредит, трябва да представи правното потвърждение за преглед на НЦБ в юрисдикцията, чието право се прилага спрямо вземането по кредит. Изискването за наличието на възможност за принудително изпълнение се подчинява на законите в областта на неплатежоспособността или несъстоятелността, на общите принципи на справедливостта и на други подобни закони и принципи, които са приложими спрямо гаранта и като цяло засягат правата, които кредиторите могат да противопоставят на гаранта.

Неподчиненост на задълженията на гаранта

Чл. 116. Задълженията на гаранта по гаранцията трябва да бъдат най-малкото от същия ред и пропорционални на всички други необезпечени задължения на гаранта.

Изисквания за кредитно качество на гарантите

Чл. 117. Гарантът спазва изискванията на Евросистемата за кредитно качество, които за гарантите на търгуеми активи се съдържат в предвидените в чл. 78 – 80 правила съгласно рамката на Евросистемата за кредитна оценка, а за гарантите на вземания по кредит – в уредените в чл. 108 правила.

Видове гаранти

Чл. 118. Гарантът е:

1. за търгуемите активи по чл. 62 – централната банка на държава членка, субект от публичния сектор, агенция, кредитна институция, финансово предприятие, различно от кредитна институция, нефинансово предприятие, многостранна банка за развитие или международна организация; или
2. за вземания по кредити по чл. 91 – нефинансово предприятие, субект от публичния сектор, многостранна банка за развитие или международна организация.

Място на установяване на гаранта

Чл. 119. (1) Гарантът трябва да бъде установен:

1. за търгуеми активи – съгласно чл. 63 в ЕИП, освен в случаите, в които гаранцията не се използва за установяване на съответствието на търгуемия актив с изискванията за кредитното качество на конкретен дългов инструмент. Възможността за използването на рейтинг на гарант от АВКО за установяване на съответствието с изискванията за кредитното качество на търгуемите активи е уредена в чл. 80;
2. за вземания по кредити – съгласно чл. 92 в държава членка, чиято парична единица е еврото, освен в случаите, в които гаранцията не се използва за установяване на съответствието на вземането по кредит с изискванията за кредитното качество на нетъргуемите активи. Възможността за използването на кредитна оценка по отношение на гаранта за установяване на съответствието на вземането по кредит с изискванията за кредитното качество на вземанията по кредити, е уредена в чл. 108.

(2) В съответствие с чл. 63 и чл. 92 многостранните банки за развитие и международните организации са допустими гаранти, независимо от мястото им на установяване.

ДЯЛ ПЕТИ

РАМКА НА ЕВРОСИСТЕМАТА ЗА КРЕДИТНА ОЦЕНКА НА ДОПУСТИМИТЕ АКТИВИ

Признати източници и системи за кредитна оценка

Чл. 120. (1) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Информацията относно кредитната оценка, въз основа на която Евросистемата извършва оценката за допустимост на активите за използването им като обезпечение при кредитните операции на Евросистемата, се предоставя от системи за кредитна оценка, които принадлежат към един от следните четири източника:

1. АВКО;
2. *F-ICAS* на НЦБ;
3. *S-ICAS* на НЦБ.
4. вътрешни рейтингобазирани системи на контрагентите.

(2) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Към всеки източник за кредитна оценка, изброен в ал. 1, може да има набор от системи за кредитна оценка. Системите за кредитна оценка трябва да отговарят на критериите за приемливост, предвидени в настоящия дял. На интернет страницата на ЕЦБ е публикуван списък с признатите системи за кредитна оценка, т.е. списък с признатите АВКО, *F-ICAS* и *S-ICAS*.

(3) Всички приемливи системи за кредитна оценка са обект на процеса на мониторинг на резултатите на рамката на Евросистемата за кредитна оценка, предвиден в чл. 125.

(4) Като публикува информация за признатите системи за кредитна оценка във връзка с кредитните си операции, Евросистемата не носи отговорност за преценката си при приемане на системи за кредитна оценка.

(5) При нарушение на правилата и процедурите, предвидени в рамката на Евросистемата за кредитна оценка, съответната система за кредитна оценка може да бъде изключена.

Общи критерии за приемливост на агенциите за външна кредитна оценка като системи за кредитна оценка

Чл. 121. (1) Общите критерии за приемливост на АВКО са:

1. АВКО са регистрирани от Европейския орган за ценни книжа и пазари в съответствие с Регламент (ЕО) № 1060/2009;

2. АВКО отговарят на оперативните критерии и осигуряват съответно покритие, така че да гарантират ефективното прилагане на рамката на Евросистемата за кредитна оценка. В частност, използването на кредитни оценки от АВКО зависи от достъпа на Евросистемата до информация за тези оценки, както и до информация за целите на сравняването и определянето на оценка, т.е. съотнасянето на оценките към степените на кредитно качество на Евросистемата, и за целите на процеса на мониторинг на резултатите съгласно чл. 125.

(2) В изпълнение на процедурата за кандидатстване, описана в приложение № 12, Евросистемата си запазва правото да реши дали да започне процедура за приемане съгласно рамката на Евросистемата за кредитна оценка по искане от агенция за кредитен рейтинг (АКР). Когато взема това решение, Евросистемата отчита, наред с другите критерии, дали АКР осигурява съответно покритие за ефективното прилагане на рамката на Евросистемата за кредитна оценка в съответствие с изискванията в приложение № 10.

(3) След като започне процедурата за приемливост съгласно рамката на Евросистемата за кредитна оценка, Евросистемата проучва цялата относима допълнителна информация, за да се гарантира ефективното прилагане на рамката на Евросистемата за кредитна оценка, включително способността на АВКО:

1. да изпълни критериите и правилата на процеса на мониторинг от рамката на Евросистемата за кредитна оценка в съответствие с изискванията в приложение № 9 и специалните критерии в приложение № 11 (ако са приложими); и

2. да изпълни критериите за приемливост в приложение № 12. Евросистемата има право да реши дали да приеме АВКО за целите на рамката на Евросистемата за кредитна оценка въз основа на предоставената информация и резултатите от собствената ѝ комплексна проверка.

(4) Заедно с представените данни за мониторинга от рамката на Евросистемата за кредитна оценка съгласно чл. 125 АВКО представят удостоверение, подписано от главния изпълнителен директор на АВКО или от упълномощено лице, което отговаря в АВКО за функциите по одита или съответствието, с което се потвърждават точността и достоверността на представената информация за мониторинга.

(5) АВКО трябва да са прозрачни по отношение на включването на риска, свързан с изменение на климата, в своите методологии и рейтинги, когато той може да бъде източник на кредитен риск. Те редовно предоставят на ЕЦБ актуална информация за дейността си в тази област.

Общи критерии за приемливост и оперативни процедури за цялостните и статистическите вътрешни системи за кредитна оценка на национална централна банка (Загл. изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

Чл. 122. (1) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Българската народна банка може да реши да използва своя собствена *F-ICAS* или *S-ICAS* за целите на кредитната оценка. Решението на БНБ да използва своя собствена *F-ICAS* или *S-ICAS* подлежи на процедура по валидиране от страна на Евросистемата.

(2) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) С *F-ICAS* или *S-ICAS* може да се извършват кредитни оценки предварително или по конкретно искане на контрагента при представянето на актив на БНБ, използваща *F-ICAS* или *S-ICAS* (БНБ – *F-ICAS* или *S-ICAS*).

(3) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Във връзка с ал. 2, при представянето на актив за оценка от БНБ – *F-ICAS* или *S-ICAS*, по отношение на който трябва да се оцени допустимостта на длъжника или гаранта, БНБ уведомява контрагента или за статута му на допустимост, или за периода от време, необходим за изготвянето на кредитна оценка. Ако БНБ – *F-ICAS* или *S-ICAS* е ограничена по обхват и с нея се извършва оценка само на определени видове длъжници или гаранти, или ако БНБ – *F-ICAS* или *S-ICAS* не може да получи информацията и данните, необходими за извършването на кредитната оценка, БНБ уведомява своевременно контрагента за тези обстоятелства. И в двата случая съответният длъжник или гарант се счита за недопустим, освен ако активите отговарят на изискванията за кредитно качество в съответствие с алтернативен източник за кредитна оценка или система за кредитна оценка съглас-

но чл. 110. Ако мобилизираните активи станат недопустими поради влошаването на кредитоспособността на длъжника или гаранта, активът се изтегля на първата възможна дата. Тъй като не съществува договорно отношение между нефинансовите предприятия и БНБ – използваща *F-ICAS* или *S-ICAS*, нито правно задължение за предоставянето на непублична информация на БНБ – използваща *F-ICAS* или *S-ICAS*, информацията се предоставя на доброволна основа.

(4) (Отм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

Общи критерии за приемливост за вътрешните рейтингово базирани системи

Чл. 123. (1) С цел да получи одобрение по рамката на Евросистемата за кредитна оценка на вътрешна рейтингово базирана система, контрагентът подава искане до БНБ. Вътрешната рейтингово базирана система може да бъде одобрена в рамката на Евросистемата за кредитна оценка само ако контрагентът е получил разрешение от компетентния орган да я използва за целите на капиталовите изисквания. Когато за вътрешна рейтингово базирана система е получено такова разрешение, но впоследствие е отнето, едновременно с това се отнема одобрението на рамката на Евросистемата за кредитна оценка.

(2) Изискването по ал. 1 се прилага спрямо всички контрагенти, които възнамеряват да използват вътрешна рейтингово базирана система, независимо от статута им (дружество майка, дъщерно дружество или клон) и независимо от това дали вътрешната рейтингово базирана система е одобрена от компетентния орган в същата държава за дружеството майка и евентуално за дъщерните дружества или от компетентен орган в държавата по седалището на дружеството майка за клоновете и евентуално за дъщерните дружества.

(3) Искането по ал. 1 трябва да съдържа следната информация и документи на български език:

1. копие от решението на компетентния орган, с което за целите на капиталовите изисквания на консолидирана или неконсолидирана основа на контрагента се разрешава да използва вътрешна рейтингово базирана система, заедно с конкретните условия за нейното използване;

2. актуална оценка от компетентния орган, в която е отразена наличната към момента информация относно всички въпроси, които засягат използването на вътрешна рейтингово базирана система за целите на обезпечението, и всички въпроси относно данните, използвани за процеса на мониторинг от рамката на Евросистемата за кредитна оценка;

3. информация относно промени във вътрешната рейтингово базирана система на контрагента, препоръчани или изисквани от компетентния орган, и крайния срок за извършването на подобни промени;

4. информация относно използвания от контрагента метод за определяне на вероятността от неизпълнение на длъжниците, както и данни за рейтинговите степени и свързаните с тях прогнози за вероятността от неизпълнение в рамките на една година, използвани за определяне на допустимите рейтингови степени. Вероятността от неизпълнение, посочена в чл. 51, ал. 3, отчетена от вътрешната рейтингово базирана система на контрагента, е окончателната вероятност от неизпълнение, използвана за изчисляване на капиталовите изисквания, включително всички надзорни регулаторни прагове, добавки, подходящи корекции, степен на консервативност, изключения и съотнасяне към основните скали;

5. копие от най-актуалната информацията по стълб 3 (пазарна дисциплина), която контрагентът трябва редовно да публикува в съответствие с изискванията за пазарна дисциплина по рамката Базел III, Директива 2013/36/ЕС, Регламент (ЕС) № 575/2013;

6. името и адреса на компетентния орган и на външния одитор;

7. информация относно исторически наблюдаваните нива на неизпълнение по различните рейтингови степени съгласно използваната от контрагента вътрешна рейтингово базирана система, за петте календарни години, предхождащи съответното искане. Ако компетентният орган е издал разрешението за използване на вътрешната рейтингово базирана система за целите на капиталовите изисквания през тези календарни години, информацията е само за периода от получаването на разрешението за използване на вътрешната рейтингово базирана система за целите на капиталовите изисквания. Годишните исторически данни относно наблюдаваните нива на неизпълнение и евентуалната допълнителна информация трябва да съответстват на разпоредбите за мониторинг в чл. 125 по същия начин, както тези разпоредби биха се прилагали за вътрешната рейтингово базирана система през този период от време;

8. информацията, необходима за мониторинга на резултатите, предвиден в чл. 125, поискана от вече одобрените съгласно рамката на Евросистемата за кредитна оценка вътрешни рейтингово базирани системи, за текущата календарна година към момента на подаване на искането.

(4) От контрагента не се изисква да предоставя информацията, посочена в т. 1, т. 2 и т. 3, когато тази информация се предава пряко от компетентния орган на НЦБ на държавата по произход по искане на БНБ.

(5) Отправеното от контрагента искане по ал. 1 трябва да бъде подписано от законния представител или от надлежно упълномощено лице.

Задължения за отчетност на контрагентите, които използват вътрешна рейтингово базирана система

Чл. 124. (1) Контрагентите предоставят информацията съгласно чл. 123, ал. 3, т. 1 – т. 6 на БНБ всяка година или при поискване от БНБ, освен ако тази информация се получава служебно от компетентния надзорен орган.

(2) (Изм. – Решение № 653 на УС на БНБ от 22.12.2025 г., в сила от 01.01.2026 г.) Писмото, с което всяка година се съобщава информацията по ал. 1, трябва да бъде подписано от главния изпълнителен директор на контрагента, надлежно упълномощен главен финансов директор, друг ръководител със сходна степен в йерархията или от друго надлежно упълномощено лице. Компетентният надзорен орган и ако е приложимо – външният одитор на контрагента получават от Евросистемата копие от това писмо.

(3) Като част от редовния мониторинг на вътрешните рейтингово базирани системи БНБ извършва проверки на място и дистанционни проверки на статистическата информация, предоставена от контрагентите за целите на ежегодния процес на мониторинг. С тях се потвърждава, че статичните пулове са верни, точни и пълни.

(4) Контрагентите са длъжни да отговарят на допълнителните оперативни критерии, определени в съответните нормативни или договорни разпоредби, които се прилагат от БНБ, включително и разпоредбите във връзка с:

1. нерегулярните проверки на действащите процедури, съгласно които на БНБ се съобщават характеристиките на дадено вземане по кредит;

2. годишните проверки от БНБ (или ако е приложимо – компетентния орган или външния одитор) с оглед на установяването на точността и достоверността на статичните пулове, както е посочено в приложение № 9;

3. предоставянето, най-късно до края на следващия работен ден, на информацията относно промените в допустимостта и незабавното изтегляне на съответните вземания по кредит, ако това е необходимо;

4. уведомленията до БНБ относно възникването на факти или обстоятелства, които биха могли съществено да повлияят върху използването в бъдеще на вътрешната рейтингово базирана система (ВРС) за постигането на целите по рамката на Евросистемата за кредитна оценка или върху начина, по който ВРС определя допустимите обезпечения, включително уведомленията относно настъпването на съществени промени във ВРС на контрагента, които могат да окажат въздействие върху начина, по който рейтинговите степени и вероятността от неизпълнение по ВРС съответстват на хармонизираната рейтингова скала на Евросистемата. Те включват, но не се ограничават до всички промени, засягащи вероятността от неизпълнение, както е посочено в чл. 123, ал. 3, т. 4, използвани от ВРС за изчисляване на капиталовите изисквания.

Процес на мониторинг от рамката на Евросистемата за кредитна оценка

Чл. 125. (1) На годишна база всички признати системи за кредитна оценка са обект на мониторинг от рамката на Евросистемата за кредитна оценка в съответствие с приложение № 9, за да се гарантира, че продължава да е налице адекватна съпоставимост на информацията относно кредитната оценка, която системата за кредитна оценка предоставя, с хармонизираната рейтингова скала на Евросистемата и че резултатите от кредитните оценки са сравними за различните системи и източници.

(2) Евросистемата изисква допълнителна информация, необходима за провеждането на мониторинг.

(3) Процесът на мониторинг може да доведе до корекция на начина, по който предоставената от системата за кредитна оценка информацията относно кредитната оценка съответства на хармонизираната рейтингова скала на Евросистемата.

(4) Въз основа на резултатите от мониторинга Евросистемата може да реши да спре използването или да изключи системата за кредитна оценка.

(5) Ако бъде нарушено правило във връзка с процеса на мониторинг от рамката на Евросистемата за кредитна оценка, съответната система за кредитна оценка може да бъде изключена от списъка със системи, признати съгласно рамката на Евросистемата за кредитна оценка.

ДЯЛ ШЕСТИ

РАМКА ЗА ОЦЕНКА И КОНТРОЛ НА РИСКА ПРИ ТЪРГУЕМИТЕ И НЕТЪРГУЕМИТЕ АКТИВИ

Цел на рамката за оценка и контрол на риска

Чл. 126. (1). Спрямо допустимите активи, мобилизирани като обезпечение при кредитните операции на Евросистемата, се прилагат мерките за контрол на риска, предвидени в чл. 127, ал. 1, чиято цел е да предпазват Евросистемата от риск от финансова загуба в случай на неизпълнение на контрагента.

(2) Евросистемата може по всяко време да предприема допълнителни мерки за контрол на риска, както е предвидено в чл. 127, ал. 2, с оглед на осигуряването на адекватната ѝ защита от риск в съответствие с чл. 18.1 от Устава на ЕСЦБ. За осигуряването на подобна защита, допълнителните мерки за контрол на риска могат да бъдат прилагани спрямо индивидуални контрагенти.

(3) Всички мерки за контрол на риска, предприемани от Евросистемата, осигуряват последователни, прозрачни и недискриминационни условия за всеки вид мобилизиран допустим актив във всички държави, чиято парична единица е еврото.

Мерки за контрол на риска

Чл. 127. (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

(1) Евросистемата прилага следните мерки за контрол на риска при допустимите активи:

1. отбив от пазарната стойност, предвиден в Насоки (ЕС) 2016/65 на Европейската централна банка (ЕЦБ/2015/35);

2. маржове на отклонение (преоценка по текуща пазарна стойност): Евросистемата изисква пазарната стойност на допустимите активи, използвани при обратните сделки за предоставяне на ликвидност, коригирана с отбив и, доколкото е приложимо, с климатични фактори, да бъде поддържана във времето. Ако стойността на допустимите активи, оценявана ежедневно, спадне под определено ниво (недостатъчно обезпечаване), БНБ изисква от контрагента да предостави допълнителни активи или парични средства посредством искане за предоставяне на допълнително обезпечение в съответствие с чл. 130. По подобен начин, ако стойността на допустимите активи надхвърли определено ниво след преоценката им, БНБ връща излишъка от парични средства;

3. ограничения по отношение на използването на необезпечени дългови инструменти, емитирани от кредитна институция или от друг субект, с когото тя се намира в тесни връзки, както е определено в чл. 131;

4. занижаване на стойността на актива съгласно Насоки (ЕС) 2016/65 (ЕЦБ/2015/35);

5. от 15 юни 2026 г. — климатичен фактор, както е посочено в приложение № 18.

(2) Евросистемата може да прилага следните допълнителни мерки за контрол на риска:

1. първоначални маржове, което означава контрагентите да предоставят допустими активи, чиято стойност е равна поне на стойността на предоставената от Евросистемата ликвидност плюс стойността на съответния първоначален марж;

2. ограничения по отношение на емитентите, длъжниците или гарантите: Евросистемата може да прилага допълнителни ограничения по отношение на експозицията спрямо емитенти, длъжници или гаранți, които са различни от ограниченията, които се прилагат по отношение на използването на необезпечените дългови инструменти, посочени в ал. 1, т. 3;

3. допълнителен отбив от пазарната стойност;

4. допълнителни гаранции от гарантите, които отговарят на изискванията на Евросистемата за кредитно качество при приемане на определени активи;

5. изключването на определени активи от използването им като обезпечение по кредитните операции на Евросистемата.

Глава дванадесета

ПРАВИЛА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ТЪРГУЕМИТЕ И НЕТЪРГУЕМИТЕ АКТИВИ

Правила за оценяване на търгуемите активи

Чл. 128. За да се определи стойността на активите, които се използват като обезпечение при операциите на открития пазар, осъществявани посредством обратни сделки, НЦБ прилагат следните правила:

1. за всеки допустим търгуем актив Евросистемата определя най-представителната цена, която да бъде използвана за изчисляването на пазарната стойност;
2. стойността на търгуемите активи се изчислява на базата на най-представителната цена за работния ден, предшестващ датата на оценяване. Ако няма представителна цена за конкретен актив, Евросистемата определя теоретична цена;
3. пазарната или теоретичната стойност на търгуемия актив се изчислява, като се включат начислените лихви.

Правила за оценяване на нетъргуемите активи

Чл. 129. Евросистемата определя стойност на нетъргуемите активи като непогасената сума по тях.

Искания за предоставяне на допълнително обезпечение

Чл. 130. (1) Националните централни банки извършват ежедневно оценяване на активите, мобилизирани като обезпечение за кредитни операции на Евросистемата, в съответствие с правилата за оценяване, предвидени в членове 128 и 129.

(2) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Ако след оценяване и отбив от пазарната стойност и, доколкото е приложимо, климатични фактори мобилизираните активи не отговарят на изискванията, изчислени на този ден, исканията за допълнително обезпечение се изпълняват в съответствие с процедурите, предвидени в член 11 от приложение № 1. Ако след преоценката им стойността на допустимите активи, които контрагентът е мобилизирал като обезпечение, надхвърля сумата на дължимото от контрагента плюс, когато е приложимо, маржа на отклонение, НЦБ връща излишъка от паричните средства, които контрагентът е предоставил в резултат на направеното искане за предоставяне на допълнително обезпечение.

(3) Върху паричните средства, предоставени като допълнително обезпечение, се прилага лихвеният процент по депозитното улеснение.

ДЯЛ СЕДМИ

ПРАВИЛА ЗА ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ДОПУСТИМИ АКТИВИ

Тесни връзки между контрагентите и емитента, длъжника или гаранта на допустими активи

Чл. 131. (1) Независимо от факта, че даден актив е допустим, контрагентът няма право да представя или използва като обезпечение активи, които са емитирани или гарантирани от самия него или от друг субект, с когото той се намира в тесни връзки.

(2) Понятието „тесни връзки“ се отнася до една от следните хипотези, при които контрагентът и другият субект, посочен в ал. 1, са свързани:

1. контрагентът притежава пряко или косвено посредством едно или повече предприятия 20% или повече от капитала на другия субект;
2. другият субект притежава пряко или косвено посредством едно или повече предприятия 20% или повече от капитала на контрагента;
3. трето лице притежава пряко или косвено посредством едно или повече предприятия 20% или повече от капитала на контрагента и 20% или повече от капитала на другия субект.

За целите на преценката относно наличието на тесни връзки при *multicédulas* Евросистемата прилага подхода на „подробния преглед“, т.е. тя разглежда тесните връзки между всеки един от базовите емитенти на тези облигации и контрагента.

(3) Алинея 1 не се прилага в следните случаи:

1. при наличието на тесни връзки, определени съгласно ал. 2, създадени в резултат на съществуването на субект от публичния сектор от ЕИП, който има право да събира данъци, и е

а) субект, който притежава пряко или косвено посредством едно или повече предприятия 20% или повече от капитала на контрагента, или

б) трето лице, което притежава пряко или косвено посредством едно или повече предприятия 20% или повече от капитала на контрагента и 20% или повече от капитала на другия субект, при условие че между контрагента и другия субект не съществуват други тесни връзки, с изключение на тесните връзки, произтичащи от един или повече субекти от публичния сектор от ЕИП, които имат право да събират данъци;

2. при наличието на регулирани покрити облигации от ЕИП с изключение на вътрешногруповите структури от обединени покрити облигации, съгласно чл. 8 от Директива (ЕС) 2019/2162, които:

а) ако са емитирани на или преди 7 юли 2022 г., отговарят на изискванията по чл. 129, параграфи 1 – 3 и 6 от Регламент (ЕС) № 575/2013, които се прилагат на датата на емисията и са включени в списъка с допустими търгуеми активи, публикуван на интернет страницата на ЕЦБ от 7 юли 2022 г.; или ако са емитирани на или след 8 юли 2022 г., отговарят на изискванията, посочени в чл. 129, параграфи 1 – 3б, 6 и 7 от Регламент (ЕС) № 575/2013, които се прилагат на датата на емисията;

б) не съдържат в пула на покритието необезпечени дългови инструменти, емитирани от контрагента или друг субект, тясно свързан с този контрагент, съгласно определеното в ал. 2, и изцяло гарантирани от един или няколко субекта от публичния сектор от ЕИП, които имат право да събират данъци; и

в) имат рейтинг на емисия от АВКО съгласно определеното в чл. 79, т. 1, който изпълнява изискванията на приложение № 11;

3. (отм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.);

4. *multicédulas*, емитирани преди 1 май 2015 г., ако базовите *cédulas* отговарят на критериите, определени в член 129, параграфи 1 – 3 и 6 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

(4) Ако е необходимо да бъде проверено съответствието с ал. 3, т. 2, буква „а“ или „б“, т.е. за регулирани покрити облигации от ЕИП, когато приложимото законодателство или проспектьт не изключват съответно: вътрешногруповите структури от обединени покрити облигации, емитирани съгласно съответните национални мерки за транспониране на чл. 8 от Директива (ЕС) 2019/2162, или дългови инструменти, посочени в ал. 3, т. 2, буква „б“, като активи на пула на покритието и когато контрагентът или лице, което е тясно свързано с контрагента, е емитирало такива дългови инструменти, БНБ може да предприеме всички или някои от следните мерки за извършване на нередовни проверки на съответствието с ал. 3, т. 2, букви „а“ или „б“:

1. Българската народна банка може да изисква редовни доклади за наблюдение, предоставящи преглед на активи в пула от обезпечения на регулирани покрити облигации от ЕИП;

2. ако докладите за наблюдение не предоставят достатъчно информация за целите на проверката, БНБ може да изисква декларация и поемане на задължение от контрагента, който мобилизира регулирани покрити облигации от ЕИП, чрез които контрагентът потвърждава, че регулираната покрити облигация от ЕИП не е част от вътрешногрупова структура от обединени покрити облигации, емитирани съгласно съответните актове за транспониране на член 8 от Директива (ЕС) 2019/2162, в нарушение на ал. 3, т. 2, буква „а“, и че пулт на покритието на регулирани обезпечени облигации от ЕИП не включва в нарушение на ал. 3, т. 2, буква „б“ необезпечени банкови облигации, емитирани от този контрагент или от друг субект, тясно свързан с този контрагент, и изцяло гарантирани от един или няколко субекта от публичния сектор от ЕИП, които имат право да събират данъци. Декларацията на контрагента трябва да бъде подписана от законния представител или от надлежно упълномощено лице;

3. на годишна база БНБ може да изисква от контрагента, който мобилизира регулирана покрити облигация от ЕИП, последващо потвърждение от външни одитори или наблюдатели на пула на покритието, че регулираната покрити облигация от ЕИП не е част от вътрешногрупова структура от обединени покрити облигации, емитирани съгласно съответните актове за транспониране на чл. 8 от Директива (ЕС) 2019/2162, в нарушение на ал. 3, т. 2, буква „а“, и че пулт на покритието на регулирани покрити облигации от ЕИП не включва в нарушение на ал. 3, т. 2, буква „б“ необезпечени банкови облигации, емитирани от този контрагент или от друг субект, тясно свързан с този контрагент, и изцяло гарантирани от един или няколко субекта от публичния сектор от ЕИП, които имат право да събират данъци;

4. ако контрагентът не предостави декларацията или потвърждението, посочени в т. 2 и т. 3, по искане на БНБ, регулираната покрити облигация от ЕИП не се мобилизира като обезпечение от този контрагент.

Използване на дългови инструменти във връзка с рекапитализация посредством публични дългови инструменти

Чл. 132. Публичните дългови инструменти, използвани при рекапитализация на контрагент, могат да бъдат използвани като обезпечение от този контрагент или от друг контрагент, който се намира в тесни връзки с този контрагент, както са определени в чл. 131, ал. 2, само ако Евросистемата прецени, че достъпът до пазара на емитента им е на адекватно равнище, като взема предвид и ролята на инструментите в рекапитализацията.

Използване на гарантирани необезпечени дългови инструменти, емитирани от контрагент или субект, който е тясно свързан с него

Чл. 133. (1) В извънредни случаи Управителният съвет на ЕЦБ може да вземе решение за временна дерогация от чл. 131, ал. 1, като позволи на контрагент да използва необезпечени дългови инструменти, емитирани от този контрагент или от друг субект, тясно свързан с този контрагент, и напълно гарантирани от един или няколко субекта от публичния сектор от ЕИП, които имат право да събират данъци, за максимален срок от три години. Към искането за дерогация до БНБ се прилага план за финансиране, изготвен от контрагента, който отправя искането, като в него се посочва начинът, по който ще бъде осъществено постепенното преустановяване на мобилизацията на съответните активи в срок до три години след предоставянето на дерогацията. Подобна дерогация се предоставя само ако гаранцията, предоставена от едно или повече централни правителства, регионални правителства, местни органи на власт или други субекти от публичния сектор от ЕИП, които имат право да събират данъци, отговаря на изискванията за гаранциите, предвидени в чл. 115.

Тесни връзки по отношение на обезпечените с активи ценни книжа и валутно хеджиране

Чл. 134. Контрагентът не може да мобилизира като обезпечение ОАЦК, ако самият той или друг субект, с когото той се намира в тесни връзки по смисъла на чл. 131, осигурява валутно хеджиране на ОАЦК, като сключва сделка по валутно хеджиране с емитента като хеджингов контрагент.

Ограничения по отношение на необезпечените дългови инструменти, емитирани от кредитни институции и от тясно свързани с тях лица

Чл. 135. (1) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Контрагентът не може да предоставя или използва като обезпечение необезпечени дългови инструменти, емитирани от кредитна институция или от друго лице, с което тя се намира в тесни връзки, доколкото стойността на това обезпечение, емитирано от тази кредитна институция или от друго лице, с което тя се намира в тесни връзки, взети заедно, надвишава 2,5% от общата стойност на активите, използвани като обезпечение от този контрагент след прилагането на съответния отбив от пазарната стойност и, доколкото е приложимо, на климатичен фактор. Прагът не се прилага в следните случаи:

1. ако стойността на активите не надхвърля 50 милиона евро след прилагането на съответния отбив от пазарната стойност и, доколкото е приложимо, на климатичен фактор;
2. ако активите са гарантирани от субект от публичния сектор, който има право да събира данъци, посредством гаранция, която отговаря на характеристиките, предвидени в чл. 120; или
3. ако тези активи са емитирани от агенция, многостранна банка за развитие или международна организация.

(2) Ако бъде установена тясна връзка или се извърши сливане между двама или повече емитенти на необезпечени дългови инструменти, прагът в ал. 1 се прилага след изтичане на три месеца от датата на установяване на тясната връзка или на влизане в сила на сливането.

(3) За целите на настоящия член „тесни връзки“ между емитиращия субект и друг субект има същото значение като „тесни връзки“ между контрагент и друг субект по смисъла на чл. 131.

Ликвидна помощ във връзка с обезпечени с активи ценни книжа

Чл. 136. (1) Контрагентът не може да мобилизира като обезпечение ОАЦК, ако самият той или друг субект, с когото той се намира в тесни връзки, предостави ликвидна помощ, както е посочено по-долу. Евросистемата взема предвид две форми на ликвидна помощ за ОАЦК – паричните резерви и ликвидните улеснения.

(2) За ликвидна помощ под формата на парични резерви, на контрагента не се разрешава да мобилизира като обезпечение ОАЦК, ако следните три условия са налице кумулативно:

1. контрагентът се намира в тесни връзки с банката, в която емитентът по сделката с ОАЦК има сметка;

2. текущият размер на резервния фонд на сделката с ОАЦК надхвърля 5% от първоначалната непогасена сума на всички първостепенни и подчинени траншове на сделката с ОАЦК;

3. текущият размер на резервния фонд на сделката с ОАЦК надхвърля 25% от първоначалната непогасена сума на подчинените траншове на сделката с ОАЦК.

(3) За ликвидна помощ под формата на ликвидни улеснения, на контрагента не се разрешава да мобилизира като обезпечение ОАЦК, ако следните две условия са налице кумулативно:

1. контрагентът се намира в тесни връзки с доставчика на ликвидните улеснения; и

2. текущият размер на ликвидното улеснение на сделката с ОАЦК надхвърля 20% от първоначалната непогасена сума на всички първостепенни и подчинени траншове на сделката с ОАЦК.

(4) За целите на настоящия член „тесни връзки“ се използва със значението по смисъла на чл. 131, ал. 2.

Неприемане на допустими активи по оперативни причини

Чл. 137. Българската народна банка може по оперативни причини да поиска от контрагента да изтегли този актив преди настъпването на паричен поток, включително плащане на главница или купонно плащане

Допустими активи с отрицателни парични потоци

Чл. 138. (1) Контрагентът продължава да отговаря за своевременното плащане на суми от отрицателни парични потоци, свързани с допустими активи, предоставени или използвани от него като обезпечение и управлявани съгласно приложение № 1.

(2) Ако контрагентът не плати своевременно съгласно ал. 1, Евросистемата може, но не е длъжна, да направи съответното плащане.

(3) Сума, платена от Евросистемата съгласно ал. 2, се счита за кредит от Евросистемата, за който се прилага санкция в съответствие с чл. 144.

Уведомяване, оценяване и изтегляне на активи, които са недопустими или противоречат на правилата за използване на допустими активи

Чл. 139. (1) Ако контрагентът е представил или използвал активи, чието използване като обезпечение не е позволено или преди е било позволено, но вече не е, включително поради това кой е емитентът, длъжникът или гарантът или поради наличието на тесни връзки, той незабавно уведомява за това БНБ.

(2) Активите по ал. 1 се оценяват на нула най-късно на следващата дата на оценяване и може да бъде отправено искане за предоставяне на допълнително обезпечение.

(3) Контрагентът, който е представил или използвал активите по ал. 1, ги изтегля на първата възможна дата.

(4) Контрагентът предоставя на Евросистемата точна и актуална информация, която може да повлияе върху стойността на обезпечението.

Санкции при неспазване на правилата за използването на допустими активи

Чл. 140. При неспазването на правилата по настоящия дял се налагат санкции според случая в съответствие с Наредба № 45 на БНБ и чл. 145 – 147. Санкциите се налагат, независимо от това дали контрагентът участва активно в операции по паричната политика.

Обмен на информация в Евросистемата

Чл. 141. За целите на осъществяването на паричната политика и по-специално за наблюдение на спазването на правилата за използване на допустими активи, Евросистемата обменя информация относно капиталовите участия, която компетентният орган предоставя за тези цели. Към тази информация се прилагат стандартите за поверителност, които прилага компетентният орган.

Трансгранично използване на допустими активи

Чл. 142. Контрагентите могат да използват допустими активи на трансгранична основа в цялата еврозона за всички видове кредитни операции на Евросистемата в съответствие с процедурите, приложими за мобилизацията на допустими активи като обезпечение, посочени в приложение № 1.

ЧАСТ ПЕТА

САНКЦИИ ПРИ НЕИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА КОНТРАГЕНТА

(Загл. изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

Санкции при неспазване на правилата за минимални резерви

Чл. 143. (1) Европейската централна банка налага санкции съгласно Регламент (ЕО) № 2532/98, Регламент (ЕО) № 2157/1999 (ЕЦБ/1999/4), Регламент (ЕО) № 2531/98, Регламент (ЕС) 2021/378 (ЕЦБ/2021/1) и Решение (ЕС) 2021/1815 на Европейската централна банка (ЕЦБ/2021/45) на институциите, които не спазват задълженията, които произтичат от регламентите и решенията на ЕЦБ, свързани с прилагането на минималните резерви. Съответните санкции и процедурните правила за прилагането им са уредени в тези правни актове.

(2) При сериозно нарушение на изискванията за минимални резерви Евросистемата може да спре участието на контрагента в операциите на открития пазар.

Санкции при неспазване на определени оперативни правила

Чл. 144. (1) В съответствие с предвиденото в нормативните или договорни разпоредби, прилагани от БНБ, тя налага една или повече санкции, ако контрагентът не изпълни едно от следните задължения:

1. по отношение на обратните сделки и валутните суапове за целите на паричната политика – предвидените в чл. 14 задължения за адекватно обезпечаване и сетълмент на сумата, която е разпределена на контрагента за срока на конкретна операция, включително на непогасените суми по конкретна операция в случай на предсрочно прекратяване от БНБ за оставащия срок на операцията;

2. по отношение на набирането на срочни депозити, окончателните сделки и емитирането на дългови сертификати на ЕЦБ – задължението за сетълмент на сделката, както е предвидено чл. 15;

3. по отношение на използването на допустими активи – задължението да се мобилизират или използват само допустими активи и да се спазват правилата за използването на допустими активи съгласно част четвърта, дял седми;

4. по отношение на процедурите в края на деня и условията за достъп за пределното кредитно улеснение:

а) задължението да се представят предварително като обезпечение достатъчно допустими активи в случаите, когато е налице отрицателно салдо по сметките в *TARGET* на контрагента след приключването на процедурите за контрол в края на деня, като тогава се счита, че възниква автоматично искане за достъп до пределното кредитно улеснение, както е предвидено в чл. 18, ал. 6, или

б) задължението да използва операциите по паричната политика на Евросистемата в рамките на определения лимит, когато достъпът на контрагента до операциите по паричната политика на Евросистемата е ограничен съгласно чл. 148;

5. задължения за плащане съгласно чл. 138, ал. 3.

(2) Наложена по настоящия член санкция е:

1. само имуществена санкция; или

2. имуществена санкция и неимуществена санкция.

Имуществени санкции при неспазване на определени оперативни правила

Чл. 145. (1) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Ако контрагентът не изпълни задължение по чл. 144, ал. 1, Евросистемата налага имуществена санкция за всяко неизпълнение. За целите на част пета всеки отделен актив, мобилизиран като обезпечение, който е засегнат от неизпълнение, представлява случай на неизпълнение. Приложимата имуществена санкция включва следното:

1. фиксирана сума в размер на 500 EUR за всяко неизпълнение, за което БНБ е уведомила контрагента, независимо от броя на активите, мобилизирани като обезпечение, които са засегнати от неизпълнението;

2. променлива сума по отношение на всеки актив, мобилизиран като обезпечение, който е засегнат от неизпълнението, изчислена в съответствие с приложение № 7, раздел едно.

(2) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Общият размер на приложимата имуществена санкция, изчислен в съответствие с ал. 1 и приложение № 7, се намалява с 50 % в следните случаи на самообявено неизпълнение:

1. когато контрагентът поправи неизпълнение на задължение, посочено в член 144, ал. 1, точка 3, и уведоми БНБ за това, преди контрагентът да е бил уведомен за неизпълнението от БНБ, ЕЦБ или външен одитор;

2. когато контрагентът уведоми БНБ за неизпълнение, което:

а) не е открито от БНБ или ЕЦБ и

б) е възникнало по отношение на активи, които са били демобилизирани. Намаляването на имуществената санкция не се прилага за активи, които попадат в обхвата на текуща процедура за проверка, която е известна на контрагента поради уведомяване от БНБ, ЕЦБ или външен одитор.

(3) (Отм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

Неимуществени санкции при неспазване на определени оперативни правила

Чл. 146. (1) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Ако контрагентът не изпълни задължение по чл. 144, ал. 1, т. 1 или т. 2, се прилага следното:

1. Евросистемата може временно да спре участието на контрагента в операциите на открития пазар при всяко трето и последващо неизпълнение в рамките на 12 месеца, ако във връзка с неизпълнението са изпълнени и двете условия по буква „а“ и „б“:

а) наложена е имуществена санкция;

б) всяко решение за налагане на имуществена санкция е съобщено на контрагента;

2. Дванадесетмесечният срок, посочен в буква т. 1, се изчислява от датата на уведомяване за първото неизпълнение на задължение от вида, посочен съответно в член 144, ал. 1, точка 1 или точка 2. Първото самообявено неизпълнение, описано в член 145, ал. 2, което е настъпило в рамките на съответния 12-месечен период, не се счита за неизпълнение.

(2) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Временното спиране, наложено от Евросистемата по ал. 1, се прилага по отношение на всяка последваща операция на открития пазар, която е от същия вид като тази, довела до налагането на имуществената санкция по ал. 1.

(3) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Срокът на временното спиране, наложено съгласно ал. 1, се определя в съответствие с приложение № 7.

(4) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Ако контрагентът не изпълни задължение от вида, посочен в чл. 144, ал. 1, т. 3, се прилага следното:

1. Евросистемата може временно да спре участието на контрагента в операциите на открития пазар при всяко трето и последващо неизпълнение в рамките на 12 месеца, ако във връзка с неизпълнението са изпълнени и двете условия по буква „а“ и „б“:

а) наложена е имуществена санкция;

б) всяко решение за налагане на имуществена санкция е съобщено на контрагента;

2. дванадесетмесечният срок, посочен в точка 1, се изчислява от датата на уведомяване за първото неизпълнение на задължение от вида, посочен в чл. 144, ал. 1, т. 3. Първото самообявено неизпълнение, описано в чл. 145, ал. 2, което е настъпило в рамките на съответния 12-месечен период, не се счита за неизпълнение;

3. всяко спиране, наложено съгласно т. 1, се прилага за първата операция на открития пазар за предоставяне на ликвидност в рамките на периода на поддържане на резервите, следващ уведомлението за временното спиране.

(5) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) В извънредни случаи Евросистемата може временно да спре участието на контрагента във всички бъдещи операции по паричната политика на Евросистемата за срок от три месеца поради неизпълнение на чл. 144, ал. 1. В този случай Евросистемата взема предвид сериозността на неизпълнението и по-специално стойността, честотата и продължителността му.

Налагане на неимуществени санкции на клонове при неспазване на определени оперативни правила

Чл. 147. В случай че Евросистемата наложи на контрагента спиране в съответствие с чл. 146, ал. 5, то може да бъде наложено и на клоновете на този контрагент, установени в други държави членки, чиято парична единица е еврото.

ЧАСТ ШЕСТА

ДИСКРЕЦИОННИ МЕРКИ

Дискреционни мерки от съображения за пруденциалност или при неизпълнение

Чл. 148. (1) От съображения за пруденциалност Евросистемата може да предприеме следните мерки:

1. да спре, да ограничи или да изключи достъпа на контрагента до операциите по паричната политика на Евросистемата съгласно нормативните или договорните разпоредби, прилагани от БНБ или от ЕЦБ;

2. да не признае за допустими, да ограничи използването или да прилага допълнителни отбивки от пазарната стойност на активи, мобилизирани като обезпечение по кредитните операции на Евросистемата от конкретен контрагент въз основа на информация, която Евросистемата счита, че е от значение, и по-конкретно ако са налице признаци на висока корелация между кредитното качество на контрагента и кредитното качество на активите, мобилизирани като обезпечение.

(2) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) От съображения за пруденциалност автоматично се ограничава достъпът до операциите по паричната политика на Евросистемата на контрагенти, спрямо които се осъществява надзор, както е посочено в чл. 3, ал. 2, т. 2, буква „а“ от Наредба № 45 на БНБ, но които не изпълняват установените в Регламент (ЕС) № 575/2013 капиталови изисквания на индивидуална и/или консолидирана основа в съответствие с надзорните изисквания, както и на контрагенти, спрямо които се осъществява надзор със съпоставими стандарти, както е посочено в чл. 3, ал. 2, т. 2, буква „в“ от Наредба № 45 на БНБ, но които не изпълняват изисквания, сравними с установените в Регламент (ЕС) № 575/2013 капиталови изисквания, на индивидуална и/или консолидирана основа. Ограничението съответства на равнището на достъп до операции по паричната политика на Евросистемата, преобладаващо към момента, когато Евросистемата е уведомена за това неизпълнение. Ограничението не засяга допълнителните дискреционни мерки, които Евросистемата може да предприеме. Освен ако Управителният съвет на ЕЦБ реши друго по искане на БНБ, достъпът на контрагентите до операциите по паричната политика на Евросистемата автоматично се спира от съображения за пруденциалност, когато е налице едно от следните условия:

1. (нова. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) няма изгледи за своевременно възстановяване на изпълнението на съответните капиталови изисквания от контрагента;

2. (изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г., предишна т. 1) изпълнението на капиталовите изисквания не е възстановено чрез адекватни и навременни мерки най-късно в срок от 20 седмици от референтната дата на събирането на данни, при което е установено неизпълнението;

3. (изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г., предишна т. 2) установено е неизпълнение извън обхвата на събирането на данни и изпълнението на капиталовите изисквания не е възстановено в срок от осем седмици от деня, в който съответният надзорен орган е потвърдил, че контрагентът вече не изпълнява минималните капиталови изисквания, и не по-късно от 20 седмици след края на съответното тримесечие.

(3) При извършването на оценката си на финансовата стабилност на контрагенти съгласно чл. 3, ал. 2, т. 3 от Наредба № 45 на БНБ от съображения за пруденциалност Евросистемата може да ограничи достъпа до операциите по паричната политика на Евросистемата на следните контрагенти:

1. контрагенти, за които информацията относно капиталовите и/или ливъридж съотношения съгласно Регламент (ЕС) № 575/2013 е непълна или не е предоставена на БНБ и на ЕЦБ своевременно и най-късно в срок от 14 седмици след края на съответното тримесечие;

2. контрагенти, които не са длъжни да отчетат капиталови и ливъридж съотношения съгласно Регламент (ЕС) № 575/2013, но за които информацията със съпоставими стандарти, както е посочено в чл. 3, ал. 2, т. 3 от Наредба № 45 на БНБ е непълна или не е предоставена на БНБ и на ЕЦБ своевременно и най-късно в срок от 14 седмици след края на съответното тримесечие.

Достъпът се възстановява, след като съответната информация бъде предоставена на БНБ и бъде преценено, че контрагентът отговаря на критерия за финансова стабилност по чл. 3, ал. 2, т. 3 от Наредба № 45 на БНБ. Ако съответната информация не бъде предоставена най-късно в срок

от 20 седмици след края на съответното тримесечие, достъпът на контрагента до операциите по паричната политика на Евросистемата автоматично се спира от съображения за пруденциалност.

3. (нова – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) в случай на забавяне при предоставянето на съответната информация за конкретен референтен период, произтичащо от събития извън контрола на контрагента, съответните крайни срокове за отчитане в края на тримесечието по отношение на конкретното тримесечие се удължават, както следва:

а) с осем седмици за контрагентите, които отговарят на критериите за допустимост съгласно чл. 3, ал. 2, точка 2, букви „а“ и „б“ от Наредба № 45; или

б) с две седмици за контрагентите, посочени в чл. 3, ал. 2, т. 2, буква „в“ от Наредба № 45.

(4) От съображения за пруденциалност Евросистемата може да спре, да ограничи или да изключи достъпа на контрагенти до операции по паричната политика, които насочват ликвидност на Евросистемата към друг субект, който принадлежи на същата банкова „група“ (съгласно определението в член 2, параграф 1, точка 26 от Директива 2014/59/ЕС и член 2, точка 11 от Директива 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета), когато субектът, получаващ такава ликвидност, е: а) недопустим субект за ликвидация, или б) подлежи на дискреционна мярка от съображения за пруденциалност.

(5) Евросистемата може да спре, ограничи или изключи от съображения за пруденциалност достъпа до операциите по паричната политика на Евросистемата на контрагентите, които са в нарушение на изискването за начален капитал, предвидено в член 93 от Регламент (ЕС) № 575/2013 и в съответното национално законодателство.

(6) (Изм. – Решение № 653 на УС на БНБ от 22.12.2025 г., в сила от 01.01.2026 г.) Без да се засягат останалите дискреционни мерки, от съображения за пруденциалност Евросистемата ограничава достъпа до операциите по паричната политика на Евросистемата на контрагентите, за които въз основа на условията, установени в чл. 18, параграф 4, букви „а“—„г“ от Регламент (ЕС) № 806/2014 или установени в националното законодателство за транспониране на чл. 32, параграф 4, букви „а“—„г“ от Директива 2014/59/ЕС, съответните органи считат, че са проблемни или има вероятност да станат проблемни. Ограничението съответства на равнището на достъп до операции по паричната политика на Евросистемата, преобладаващо към момента, когато за тези контрагенти е преценено, че са проблемни или има вероятност да станат проблемни. Достъпът на съответния контрагент се ограничава автоматично, без да е необходимо специално решение, и ограничаването на достъпа влиза в сила в деня, следващ деня, в който съответните органи са преценили, че съответният контрагент е проблемен или има вероятност да стане проблемен. Това ограничаване може да се прилага в допълнение на други дискреционни мерки, които Евросистемата може да предприема.

(6а) (Нова – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) За контрагентите, посочени в ал. 4, Евросистемата отменя ограничението за достъп до операциите по паричната политика на Евросистемата със стандартен срок до падежа от една седмица или по-кратък, включително в случаите, когато указателният календар за тези операции предвижда изключително удължен срок до падежа. Отмяната на ограничението поражда действие в работния ден след приемането на схема за реструктуриране или действие по реструктуриране, ако са изпълнени всяко от следните условия:

1. органът за реструктуриране е информирал Евросистемата за предстоящото реструктуриране не по-късно от 48 часа преди работния ден, в който се очаква да бъде отменено ограничението на достъпа;

2. органът за реструктуриране е потвърдил писмено:

а) приемането на схемата за реструктуриране съгласно чл. 18, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 806/2014 или действието по реструктуриране съгласно националното законодателство за транспониране на член 32 от Директива 2014/59/ЕС;

б) влизането в сила на схемата за реструктуриране или действието по реструктуриране, ако е приложимо съгласно чл. 18, параграф 7 от Регламент (ЕС) № 806/2014;

3. схемата за реструктуриране или действието по реструктуриране не предвижда прилагането на инструмента „мостова институция“ съгласно чл. 25 от Регламент (ЕС) № 806/2014 или националното законодателство за транспониране на чл. 40 от Директива 2014/59/ЕС по отношение на засегнатия от ограничението контрагент;

4. компетентният орган е потвърдил писмено, че след приемането на схемата за реструктуриране или действието по реструктуриране посоченият в ал. 4 контрагент изпълнява предвидените в Регламент (ЕС) № 575/2013 капиталови изисквания на индивидуална и/или консолидирана ос-

нова, като се вземат предвид приемането и влизането в сила на схемата за реструктуриране или действието по реструктуриране.

В случай на забава на компетентния орган или на органа за реструктуриране при изпълнението на условията съгласно точки 1 – 4 отмяната на ограничението може да породи действие със съответно забавяне.

Евросистемата може да отмени ограничението напълно, ако компетентният орган предостави информацията съгласно точка 1 от приложение № 2 към Наредба № 45, при условие че контрагентът е финансово стабилен съгласно чл. 3, ал. 2, точка 2, буква „в“ от Наредба № 45.

Ако информацията съгласно точка 1 от приложение № 2 към Наредба № 45 не бъде предоставена от компетентния орган в срок от 12 седмици след приемането на схемата за реструктуриране или действието по реструктуриране, Евросистемата ограничава достъпа на контрагента до операциите по паричната политика на Евросистемата от съображения за пруденциалност.

(6б) (Нова – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Без да се засяга прилагането на мерките за контрол на риска съгласно член 127, ал. 2, Евросистемата може да прилага мерките за намаляване на риска, посочени в параграф 1, точка 82 от Допълнителната разпоредба на настоящите Общи условия, спрямо контрагент съгласно ал. 4 след отмяната на ограничението съгласно ал. 6а.

(7) В допълнение към ограничаването на достъпа до операциите по паричната политика на Евросистемата съгласно ал. 6, от съображения за пруденциалност Евросистемата може да спре, да ограничи допълнително или да изключи достъпа до операциите по паричната политика на Евросистемата на контрагенти, ако е счетено, че те са проблемни или има вероятност да станат проблемни съгласно ал. 6, и отговарят на някое от следните условия:

1. спрямо тях не се прилага действие по реструктуриране от орган за реструктуриране, тъй като съществува реална вероятност предприетите алтернативни мерки от страна на частния сектор или действия на надзорните органи, както са посочени в член 18, параграф 1, буква „б“ от Регламент (ЕС) № 806/2014 и в националното законодателство за транспониране на член 32, параграф 1, буква „б“ от Директива 2014/59/ЕС, да предотвратят в разумен срок неизпълнението на задълженията от страна на институцията с оглед на развитието на предприетите алтернативни мерки от страна на частния сектор или действия на надзорните органи;

2. извършена е оценка, че те отговарят на условията за реструктуриране съгласно член 18, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 806/2014 или националното законодателство за транспониране на член 32, параграф 1 от Директива 2014/59/ЕС с оглед на развитието на действието по реструктуриране;

3. създадени са в резултат от действие по реструктуриране, както е определено съгласно член 3, параграф 10 от Регламент (ЕС) № 806/2014 и в националното законодателство за транспониране на член 2, параграф 40 от Директива 2014/59/ЕС, или в резултат от алтернативни мерки от страна на частния сектор или действия на надзорните органи, както са посочени в член 18, параграф 1, буква „б“ от Регламент (ЕС) № 806/2014 и в националното законодателство за транспониране на член 32, параграф 1, буква „б“ от Директива 2014/59/ЕС.

(8) Освен ограничаването на достъпа до операциите по паричната политика на Евросистемата съгласно ал. 6, от съображения за пруденциалност Евросистемата спира, ограничава допълнително или изключва достъпа до операциите по паричната политика на Евросистемата на контрагенти, за които е преценено, че са проблемни или има вероятност да станат проблемни, но по отношение на които не се прилага действие по реструктуриране и няма съществена вероятност друга мярка от страна на частния сектор или на надзорните органи да предотврати в разумен срок неизпълнението на задълженията от страна на институцията, както е посочено в член 18, параграф 1, буква „б“ от Регламент (ЕС) № 806/2014 и в националното законодателство за транспониране на чл. 32, параграф 1, буква „б“ от Директива 2014/59/ЕС.

(9) Ако предприемането на дискреционна мярка е основано на пруденциална информация, предоставена от надзорните органи или от контрагентите, Евросистемата използва тази информация по начин, който е строго съответстващ и необходим с оглед на изпълнението на задачите на Евросистемата по провеждането на паричната политика.

(9а) (Нова – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Дискреционните мерки, които Евросистемата може да вземе от съображения за пруденциалност съгласно ал. 1, могат да се основават на каквато и да е информация, която поражда сериозни опасения за финансовата стабилност на контрагента.

(10) При настъпване на случай на неизпълнение, на основание чл. 165 Евросистемата може да спре, да ограничи или да изключи достъпа до операциите по паричната политика на Евросистемата на контрагентите, които са в неизпълнение съгласно чл. 164.

(11) Вместо да ограничава достъпа на контрагента до операциите по паричната политика на Евросистемата, Евросистемата може незабавно да го спре, когато са изпълнени всички изброени по-долу условия:

1. условията за ограничаване, посочени в ал. 2, 3 и 6;
2. остатъчната експозиция на контрагента към операциите по паричната политика на Евросистемата към момента на неизпълнението е нула;
3. през последните 90 работни дни, предхождащи решението за налагане на мярката, контрагентът е имал нулева експозиция по кредит в рамките на деня и по автоматично обезпечаване.

(12) Евросистемата прилага по пропорционален и недискриминационен начин дискреционните мерки на Евросистемата и надлежно ги обосновава.

Дискреционни мерки във връзка с оценката на кредитното качество, извършвана от Евросистемата

Чл. 149. (1) Евросистемата определя дали емисията, емитентът, длъжникът или гарантът отговарят на изискванията на Евросистемата за кредитно качество въз основа на информацията, която тя счете за значима.

(2) Евросистемата може да не признае за допустими или да ограничи мобилизацията или използването на активи, или да приложи допълнителни отбивы от пазарната стойност въз основа на предвидените в ал. 1 съображения, ако подобно решение е необходимо с оглед на осигуряването на адекватната ѝ защита от рискове.

(3) Ако преценката съгласно ал. 2 е основана на пруденциална информация, предоставена от контрагентите или от надзорните органи, Евросистемата използва информацията по начин, който е строго пропорционален и необходим с оглед на изпълнението на задачите на Евросистемата по провеждането на паричната политика.

(4) Евросистемата може да изключи следните активи от списъка с допустимите търгуеми активи:

1. активите, емитирани, съвместно емитирани, обслужвани или гарантирани от контрагенти или от тясно свързани с контрагенти лица, които са обект на блокиране на средства и/или на други мерки, включително мерки, наложени от Съюза съгласно член 75, член 215 или други подобни приложими разпоредби на Договора за функционирането на Европейския съюз, или от държава членка, с които се ограничава използването на средства; и/или

2. активите, емитирани, съвместно емитирани, обслужвани или гарантирани от контрагенти или от тясно свързани с контрагенти лица, по отношение на които Евросистемата е спряла временно, ограничила или изключила достъпа им до операциите по паричната политика на Евросистемата.

ЧАСТ СЕДМА

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МИНИМАЛНИ ИЗИСКВАНИЯ, ПРИЛОЖИМИ КЪМ СПОРАЗУМЕНИЯТА ЗА ОБЕЗПЕЧЕН КРЕДИТ И ВАЛУТНИТЕ СУАПОВЕ ЗА ЦЕЛИТЕ НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА

Глава тринадесета

ДОПЪЛНИТЕЛНИ МИНИМАЛНИ ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ, ПРИЛОЖИМИ КЪМ СПОРАЗУМЕНИЯТА ЗА ОБЕЗПЕЧЕН КРЕДИТ

Дата на връщане на обезпечения кредит

Чл. 150. Датата на връщането на обезпечения кредит се определя в момента на сключването на сделката.

Лихвени проценти

Чл. 151. (1) При обезпечените кредити лихвеният процент се определя чрез прилагането на лихвения процент върху сумата по кредита за матуритета на операцията.

(2) Лихвеният процент, който се прилага при обратните сделки, е равен на проста лихва съгласно конвенцията за отчитане на дните „реални дни/360“.

Механизми за обмяна на суми във валута, различна от еврото

Чл. 152. Обмяната в евро на суми във валута, различна от еврото, се осъществява по обменния курс, който е:

1. дневният референтен валутен курс на еврото на ЕЦБ или, ако няма такъв,
2. спот курсът, обявен от ЕЦБ в работния ден, предшестващ деня, в който се осъществява обмяната на валута с оглед на продажбата на евро от ЕЦБ срещу закупуването на другата валута.

Предоставяне и реализиране на обезпеченията

Чл. 153. (1) По отношение на разпоредбите за предоставяне на ликвидност под формата на обезпечени кредити БНБ взема предвид различните процедури и формалности, които се прилагат в Република България, за възникването и последващото реализиране на правото на обезпечение, като например залог, прехвърляне на права или друг вид обезпечение.

(2) Всяка НЦБ е длъжна да прилага разпоредби относно обезпечените кредити, с които се създават условия тя да може да реализира по установения от закона ред предоставените като обезпечение активи, без да са налице други привилегирани вземания върху съответните активи. Трети лица, включително органът в производството по несъстоятелност, не могат да претендират за и да получат предоставените като обезпечение активи или свързаните с тях права, освен ако при предоставянето им е извършена измама.

(3) БНБ прилага разпоредби относно обезпечените кредити, с които се създават условия в случай на неизпълнение, както е предвидено в чл. 16 от Наредба № 45 на БНБ, тя да има признато от закона право да реализира икономическата стойност на активите, предоставени като обезпечение. Случаите на неизпълнение обхващат и обстоятелствата, когато БНБ може да счита, че контрагентът не е изпълнил задълженията си по силата на споразумение за обратно изкупуване.

Овърнайт трансформиране на операциите в рамките на деня

Чл. 154. Операциите със срок в рамките на деня могат да бъдат трансформирани в овърнайт операции.

Глава четиринадесета

ИЗИСКВАНИЯ, ПРИЛОЖИМИ ЕДИНСТВЕНО КЪМ ВАЛУТНИТЕ СУАПОВЕ ЗА ЦЕЛИТЕ НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА

Споразумение за едновременна спот продажба и форуърдна покупка

Чл. 155. Всяка сделка се сключва като едновременна спот продажба и форуърдна покупка на евро срещу друга чуждестранна валута.

Момент и механизъм на извършване на плащанията

Чл. 156. Механизмът на извършване на плащанията и датата на форуърдната продажба и покупка се определят в момента на сключване на сделката.

Определения на специфични термини

Чл. 157. Термините чуждестранна валута, спот курс, форуърден курс, дата на превода и дата на обратния превод, се определят, както следва:

1. „чуждестранна валута“ е всяка законово установена валута, различна от еврото;
2. „спот курс“ е, в контекста на определена сделка, курсът (изчислен съгласно чл. 152), използван за конвертирането на сума от евро в необходимата за сделката чуждестранна валута, която едната страна е длъжна да прехвърли на другата страна на датата на превода срещу заплащане на сумата в евро, като този курс се посочва в потвърждението;
3. „форуърден курс“ е курсът, изчислен съгласно чл. 152 и използван за конвертирането на сума от евро в чуждестранна валута, която едната страна е длъжна да прехвърли на другата страна на датата за обратен превод срещу заплащане на сумата в евро, като този курс се посочва в потвърждението и се определя при сключване на сделката;
4. „сума в чуждестранна валута при обратно прехвърляне“ е сумата в чуждестранна валута, необходима за закупуването на сумата в евро на датата за обратния превод;
5. „дата на превод“ при дадена сделка е датата и ако е целесъобразно – часът на тази дата, когато се извършва преводът на сумата в евро от едната страна на другата, тоест това е датата

и ако е целесъобразно – часът на тази дата, когато страните са се договорили да бъде извършен сетълментът на превода на сумата в евро;

б. „дата на обратен превод“ при дадена сделка е датата и ако е целесъобразно – часът на тази дата, когато едната страна е длъжна да преведе обратно на другата страна сумата в евро.

Разпоредби относно приключващо нетиране по отношение на валутните суапове

Чл. 158. (1) В случай на неизпълнение БНБ има право да прекрати всички неприключени сделки.

(2) За целите на алинея 1:

1. в случай на неизпълнение всяка сделка се счита за прекратена и БНБ определя стойността за възстановяване на сумите в евро и на сумите в чуждестранна валута при обратния превод, като взема предвид, че горепосочените стойности за възстановяване са сумите, необходими за запазването на икономическия еквивалент на всяко плащане, който в противен случай би бил изискван за БНБ;

2. на базата на така установените суми БНБ изчислява дължимото от всяка страна на другата на датата на обратния превод. Ако е необходимо, дължимите от едната страна суми се конвертират в евро в съответствие с чл. 152 и се прихващат срещу сумите, дължими от другата страна. Страната, чието вземане е оценено с по-ниска стойност, плаща единствено нетното салдо. Това нетно салдо е дължимо и платимо на следващия ден, в който TARGET работи за извършване на такова плащане.

Допълнителни разпоредби относно валутните суапове

Чл. 159. (Изм. – Решение № 653 на УС на БНБ от 22.12.2025 г., в сила от 01.01.2026 г.) Без да се засягат изискванията, установени в настоящите Общи условия Българската народна банка може да определи допълнителни условия във връзка с извършването на валутни суапове при сключване на сделката.

ЧАСТ ОСМА

СПЕЦИАЛНИ РАЗПОРЕДБИ В СЛУЧАЙ НА ПРЕКЪСВАНЕ НА TARGET ЗА НЯКОЛКО РАБОТНИ ДНИ

Продължително прекъсване на TARGET за няколко работни дни

Чл. 160. (1) Прекъсване на системата TARGET, което възпрепятства нормалната обработка на плащанията, може да бъде обявено от ЕЦБ за „продължително прекъсване в TARGET в продължение на няколко работни дни“, ако:

1. функционалността за извънредни ситуации, определена в член 2, точка 20 във връзка с приложение III, точка 20 от Насоки (ЕС) 2022/912 (ЕЦБ/2022/8) се задейства в резултат на прекъсването; и

2. прекъсването продължава или се очаква от ЕЦБ да продължи повече от един работен ден.

Редовните операции по паричната политика могат да бъдат забавени или отменени при задействане на функционалността за извънредни ситуации, посочена в т. 1.

(2) Обявлението, посочено в ал. 1, се публикува на интернет страницата на ЕЦБ. Като част от обявлението или след него ЕЦБ съобщава последиците от прекъсването за конкретни операции и инструменти на паричната политика.

(3) След обявлението, направено съгласно настоящия член, могат да се прилагат специални мерки и разпоредби, свързани с някои операции и инструменти на паричната политика, както е посочено в тези общи условия и по-специално в чл. 161, 162 и 163.

(4) След отстраняване на прекъсването на системата TARGET ЕЦБ публикува съобщение на интернет страницата си, в което посочва, че специалните мерки и разпоредби, приети поради продължителното прекъсване на работата на TARGET за няколко работни дни, вече не са приложими.

Обработка на операциите по паричната политика на Евросистемата в случай на продължително прекъсване на TARGET за няколко работни дни

Чл. 161. В случай на обявяване на продължително прекъсване на TARGET за няколко работни дни съгласно чл. 160 спрямо обработката на операциите по паричната политика на Евросистемата може да се прилагат следните разпоредби:

1. сетълментът на операции на открития пазар в евро, както е посочено в дял трети, глава седма от тези общи условия, не се обработва чрез функционалността за извънредни ситуации, определена в член 2, точка 20 във връзка с приложение III, точка 20 от Насоки (ЕС) 2022/912 (ЕЦБ/2022/8). Вследствие на това сетълментът на тези операции може да бъде отложен до възобновяване на нормалните операции на *TARGET*;

2. лихвените плащания по такива операции се изчисляват: а) както в случаите, при които сетълментът на операциите не е бил отложен, или б) според действителната продължителност, в зависимост от това кое води до по-нисък размер на дължимата лихва или по-висока получавана лихва за контрагента;

3. при изчисляването на лихвеното плащане съгласно т. 2 Евросистемата прихваща допълнителните лихви по салдото на текущата сметката, които контрагентът има право да получи или които е длъжен да плати в случай на отрицателни лихвени проценти в резултат от отложения сетълмент;

4. лихвата се изплаща или получава, когато ЕЦБ публикува съобщението, посочено в чл. 160, алинея 4.

Достъп до пределното кредитно улеснение в случай на продължително прекъсване на *TARGET* за няколко работни дни

Чл. 162. В случай на обявяване на продължително прекъсване на *TARGET* за няколко работни дни съгласно чл. 160 спрямо достъпа до пределното кредитно улеснение може да се прилагат следните разпоредби:

1. независимо от чл. 18, алинея 6 отрицателното салдо по сетълмент сметката на контрагент при БНБ в края на деня се третира като ликвидност в рамките на деня и се олихвява с нулев лихвен процент;

2. нулев лихвен процент се прилага за всеки непогасен кредит по пределното кредитно улеснение, както е посочено в чл. 19, отпуснат в деня преди задействането на функционалността за извънредни ситуации. Този лихвен процент се прилага за периода на прекъсването. Всеки кредит, отпуснат по пределното кредитно улеснение, чийто сетълмент е извършен в реално време в деня на продължителното прекъсване на *TARGET* за няколко работни дни, но преди обявяването му, се счита за кредит, отпуснат в работния ден, когато продължителното прекъсване на *TARGET* за няколко работни дни е отстранено. Лихвите по кредит, получен по пределното кредитно улеснение, се дължат заедно с погасяването на кредита по пределното кредитно улеснение само след като функционалността за извънредни ситуации е деактивирана и ЕЦБ е публикувала съобщението съгласно чл. 160, алинея 4. При изчисляването на лихвеното плащане се изключват работните дни, през които е траело продължителното прекъсване на *TARGET*.

Забрана за налагане на санкции в случай на продължително прекъсване на *TARGET* за няколко работни дни

Чл. 163. Не се налагат санкции на контрагент съгласно чл. 144, ако е обявено продължително прекъсване на *TARGET* за няколко работни дни съгласно чл. 160 и то засяга способността му да изпълнява задълженията си по настоящите общи условия.

ЧАСТ ДЕВЕТА ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Обмен на информация

Чл. 164. Българската народна банка може, ако това е необходимо за осъществяването на паричната политика, да обменя с ЕЦБ и НЦБ индивидуални данни, като например оперативни данни, относно контрагентите, участващи в операции по паричната политика на Евросистемата. По отношение на тази информация се прилага изискването за професионална тайна, предвидено в член 37 от Устава на ЕСЦБ.

Законодателство в областта на борбата срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма

Чл. 165. Контрагентите на Евросистемата при операциите ѝ по паричната политика са длъжни да познават и спазват всички задължения, които са им наложени по силата на законодателството в областта на борбата срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма.

Допълнителна разпоредба

§ 1. За целите на настоящите общи условия се използват следните определения:

1. „конвенция за отчитане на дните „реални дни/360“ е конвенцията, прилагана при операции по паричната политика на Евросистемата, която определя реалния брой календарни дни, включени при изчисляването на лихвите на база 360 дни годишно;

2. „агенция“ е лице, което е установено в държава членка, чиято парична единица е еврото, което извършва определени общественополлезни дейности на национално или регионално равнище или обслужва техните нужди от финансиране, и което Евросистемата е класифицирала като агенция. Списъкът на лицата, класифицирани като агенции, се публикува на интернет страницата на ЕЦБ и посочва дали количествените критерии за целите на отбиви от пазарната стойност, установени в приложение № 15, са изпълнени по отношение на всяко лице;

3. „обезпечени с активи ценни книжа“ (ОАЦК) са дългови инструменти, които са обезпечени с пул от обособени финансови активи (фиксираны или възобновяеми), които се очаква да се конвертират в парични средства в рамките на определен период от време. Освен това е възможно да съществуват права или други активи, които осигуряват обслужването или своевременното разпределяне на постъпленията на държателите на ценната книга. Като цяло, обезпечените с активи ценни книжа се емитират от специално създадени инвестиционни дружества, които са придобили пула от финансови активи от инициатора или продавача. В този смисъл плащанията по обезпечените с активи ценни книжа зависят предимно от паричните потоци, генерирани от активите в базисния пул, и другите права, създадени с цел да гарантират навременността на плащането, като например ликвидни улеснения, гаранции или други характеристики, известни най-общо като кредитни подобрения;

4. „двустранна процедура“ е процедура, при която БНБ или ако е подходящо – ЕЦБ, извършват окончателни сделки пряко с един или повече контрагенти или чрез фондови борси или пазарни посредници, без да се използват тръжни процедури;

5. „безналична система“ е система, която позволява прехвърляне на ценни книжа и други финансови активи без физическо движение на документи на хартия или сертификати, например електронно прехвърляне на ценни книжа;

6. „работен ден“ е: а) по отношение на задължение за извършване на плащане – всеки ден, в който TARGET работи за извършване на такова плащане; или б) по отношение на задължение за доставяне на активи – всеки ден, в който системата за сетълмент на ценни книжа, през която следва да бъде извършена доставката, работи на мястото, където следва да бъде извършена доставката на съответните ценни книжа;

7. „централен депозитар на ценни книжа“ (ЦДЦК) е централен депозитар на ценни книжа съгласно определението в член 2, параграф 1, точка 1 от Регламент (ЕС) № 909/2014 на Европейския парламент и на Съвета;

8. „контрагент“ е институция, която отговаря на критериите за допустимост, установени в Наредба № 45 на БНБ, което ѝ дава право на достъп до операциите на паричната политика на Евросистемата;

9. „обезпечена облигация“ е дългов инструмент, при който съществува двойна възможност за удовлетворяване: а) от кредитна институция пряко или косвено; и б) от динамичен пул от обезпечения от базови активи, и при който липсва разделяне на риска;

10. „кредитна институция“ е кредитна институция по смисъла на член 3, параграф 1, точка 1 от Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета и член 4, параграф 1, точка 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета, която подлежи на надзор от компетентен орган; или кредитна институция, която е публична собственост, по смисъла на член 123, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз, която подлежи на надзор, чиито стандарти са съпоставими с тези на надзора от страна на компетентен орган;

11. „кредитен рейтинг“ има същия смисъл, както е определено в чл. 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1060/2009 на Европейския парламент и на Съвета;

12. „валутно хеджиране“ е споразумение между емитента на ценни книжа и хеджингов контрагент, съгласно което част от валутния риск, произтичащ от получаване на парични потоци в различна от евро валута, бива частично намален чрез замяната им с плащания в евро от хеджинговия контрагент, включително гаранции от страна на последния относно тези плащания;

13. „пазарна стойност при неизпълнение“ по отношение на всички активи на всяка дата е:

а) пазарната стойност на тези активи в момента на оценката при неизпълнение, изчислена въз основа на най-представителната цена за работния ден, предшестващ датата на оценка;

б) при липса на представителна цена за даден актив на работния ден, предшестващ датата на оценката, се използва последната цена, по която е търгуван активът. Ако няма налична цена, по която е търгуван активът, БНБ определя цена, като взема предвид последната цена, определена за актива на референтния пазар;

в) при активи, за които не съществува пазарна стойност, се използва всеки друг приемлив метод на оценка;

г) ако БНБ е продала активите или еквивалентни на тях активи по пазарната им цена преди момента на оценката при неизпълнение, нетният приход от продажбата след приспадане на всички основателни разходи и такси, свързани с такава продажба, като БНБ прави това изчисление и определя сумите;

14. „депозитно улеснение“ е вид ликвидно улеснение с постоянен достъп, предлагано от Евросистемата, което контрагентите могат да ползват за овърнайт депозити в Евросистемата чрез БНБ, носещи предварително определена лихва;

15. „лихвен процент по депозитното улеснение“ е лихвеният процент, прилаган към депозитното улеснение;

16. „ползване в страната“ е предоставяне като обезпечение от контрагент, установен в Република България, на:

а) търгуеми активи, емитирани и държани в Република България;

б) вземания по кредити, в случаите когато споразумението за вземане по кредит се урежда от правото на Република България;

в) (Отм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

г) (Отм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

17. „регулирана покрита облигация от ЕИП“ е обезпечена облигация, емитирана в съответствие с изискванията на член 52, параграф 4 от Директива 2009/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета;

18. „допустима връзка“ е допустима връзка съгласно определението в член 2, точка 26 от приложение № 1;

19. „допустима система за сетълмент на ценни книжа“ (допустима ССЦК) е допустима ССЦК съгласно определението в член 2, точка 27 от приложение № 1;

20. „край на деня“ е частта от работния ден, след като TARGET е приключила работа, когато обработените в нея плащания стават окончателни за деня;

21. (Отм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

22. (Отм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

23. „инфлационен индекс в еврозоната“ е индекс, предоставян от Евростат или от национален статистически орган на държава членка, чиято парична единица е еврото, например хармонизиран индекс на потребителските цени;

24. „работен ден на Евросистемата“ е всеки ден, в който ЕЦБ и най-малко една НЦБ работят за целите на извършване на операции по паричната политика на Евросистемата;

25. (Отм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

26. „окончателно прехвърляне“ е неотменимо и безусловно прехвърляне, с което се изпълнява задължението за прехвърляне;

27. „финансово предприятие“ е финансово предприятие съгласно определението в приложение А към Регламент (ЕС) № 549/2013 на Европейския парламент и на Съвета;

28. „фиксиран купон“ са дългови инструменти с предварително определено периодично лихвено плащане;

29. „тръжна процедура с фиксиран лихвен процент“ е тръжна процедура, при която ЕЦБ определя лихвения процент, цената, суап точката или спреда преди тръжната процедура, а участващите контрагенти заявяват сумата, с която желаят да търгуват по този фиксиран лихвен процент, цена, суап точка или спред;

30. „плаващ купон“ е купон, свързан с референтен лихвен процент с коригиран период, съответстващ на този купон, не по-дълъг от една година;
31. „валутен суап за целите на паричната политика“ е инструмент, използван при извършване на операции на открития пазар, при които Евросистемата купува или продава по спот цени евро срещу чуждестранна валута и в същото време го продава или купува обратно посредством форуърдна сделка на определена дата на обратно изкупуване;
32. „указателен календар за редовните тръжни операции на Евросистемата“ е календар, изготвен от Евросистемата, който указва графика на периода на поддържане на резервите, както и обявяването, разпределението и матуритета на основните операции по рефинансиране и редовните операции по дългосрочно рефинансиране;
33. „международен централен депозитар на ценни книжа“ (МЦДЦК) е ЦДЦК, който е активен в сетълмента на международно търгуеми ценни книжа от различни национални пазари, обикновено в различни валутни зони;
34. „международна организация“ е лице, посочено в член 118 от Регламент (ЕС) № 575/2013, при което експозициите към такова лице получават 0% рисково тегло;
35. „международен идентификационен номер на ценни книжа“ (ISIN) е международният идентификационен код, който се дава на ценните книжа, емитирани на финансовите пазари;
36. „инвестиционен посредник“ е инвестиционен посредник по смисъла на член 4, параграф 1, точка 2 от Регламент (ЕС) № 575/2013;
37. „инвестиционен фонд“ означава фондове на паричния пазар (ФПП) или фондове, различни от тези на паричния пазар съгласно определението в приложение А към Регламент (ЕС) № 549/2013;
38. „емитиране на дългови сертификати на ЕЦБ“ е инструмент на паричната политика, използван при извършване на операции на открития пазар, чрез който ЕЦБ емитира дългови сертификати, които представляват дългово задължение на ЕЦБ към притежателя на сертификата;
39. (Отм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)
40. „регулирана покрита облигация“ е обезпечена облигация, която е регулирана покрита облигация от ЕИП или регулирана покрита облигация от Г-10 извън ЕИП;
41. „ликвидна помощ“ е всеки структурен, действителен или потенциален компонент, който е предназначен или се счита за подходящ за покриване на временен паричен недостиг, който може да възникне през периода до приключване на сделката с ОАЦК;
42. (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) „регистър на данни на ниво кредит“ е регистър на секюритизации съгласно определението в чл. 2, т. 23, от Регламент (ЕС) 2017/2402 на Европейския парламент и на Съвета, който е регистриран от Европейски орган за ценни книжа и пазари (ЕОЦКП) в съответствие със същия регламент;
43. „операции по дългосрочно рефинансиране“ са категория операции на открития пазар, извършвани от Евросистемата под формата на обратни сделки, които имат за цел предоставяне на ликвидност с матуритет, по-дълъг от матуритета на основните операции по рефинансиране на финансовия сектор;
44. „основни операции по рефинансиране“ са категория редовни операции на открития пазар, извършвани от Евросистемата под формата на обратни сделки;
45. „период на поддържане“ има същото значение, както е определено в Регламент (ЕС) 2021/378 на Европейската централна банка (ЕЦБ/2021/1);
46. „искане за предоставяне на допълнително обезпечение“ е процедура, свързана с прилагането на маржове на отклонение, което означава, че ако стойността на активите, мобилизирани като обезпечение от контрагент, която редовно се оценява, спадне под определено ниво (недостатъчно обезпечаване), Евросистемата изисква от контрагента да предостави допълнителни допустими активи или парични средства;
47. „пределен лихвен процент“ е най-ниският лихвен процент при тръжни процедури за предоставяне на ликвидност с променлив лихвен процент, по който заявките са изпълнени, или най-високият лихвен процент при тръжни процедури за изтегляне на ликвидност с променлив лихвен процент, по който заявките са изпълнени;
48. „пределно кредитно улеснение“ е ликвидно улеснение с постоянен достъп, предлагано от Евросистемата, което контрагентите могат да използват за получаване на овърнайт кредити от Евросистемата чрез НЦБ по предварително определен лихвен процент, при което се прилага изискването за достатъчни допустими активи като обезпечение;

49. „лихвен процент по пределното кредитно улеснение“ е лихвеният процент, прилаган към пределното кредитно улеснение;

50. „пределна котировка на суап точките“ е котировка на суап точките, при която се изчерпва общата сума за разпределение при търг;

51. „*multicédulas*“ са дългови инструменти, емитирани от определени испански дружества със специална инвестиционна цел (Fondo de Titulización de Activos, FTA), които позволяват определен брой малки по размер *cédulas* (испански обезпечени облигации) от няколко инициатори да бъдат обединени заедно;

52. „многостранна банка за развитие“ е лице, посочено в член 117, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 575/2013, при което експозициите към такова лице получават 0% рисково тегло;

53. „аукцион с различни лихвени проценти (американски аукцион)“ е аукцион, при който лихвеният процент, цената или суап точката при разпределението са равни на предложените при всяка отделна заявка лихвен процент, цена или суап точка;

54. „стъпаловиден купон“ е структура на купона, при която маржът (X) нараства повече от веднъж по време на срока на актива в съответствие с предварително определен график на предварително определени дати, обикновено на датата на искането или датата на плащане по купона;

55. „работен ден на НЦБ“ е всеки ден, в който НЦБ работи с цел извършване на операции по паричната политика на Евросистемата, включително дни, в които клоновете на тази НЦБ може да бъдат затворени поради местни или регионални неработни дни за банките;

56. „държави от Г-10 извън ЕИП“ означава държавите, участващи в Групата на десетте (Г-10), които не са държави от ЕИП, т.е. Канада, Япония, Швейцария, Обединеното кралство и Съединените щати;

57. „регулирана покрита облигация от Г-10 извън ЕИП“ е покрита облигация, емитирана в съответствие с изискванията на националната законодателна рамка за покрита облигации на държава от Г-10 извън ЕИП;

58. „нефинансово предприятие“ има същото значение, както е определено в Регламент (ЕС) № 549/2013;

59. (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) „нетъргуем актив“ е всеки един от следните активи: срочни депозити и вземания по кредити;

60. „окончателна сделка“ е инструмент, използван при извършване на операции на открития пазар, чрез който Евросистемата окончателно купува или продава допустими търгуеми активи на пазара (спот или форуърд) и който води до пълно прехвърляне на собственост от продавача на купувача без възможност за обратно прехвърляне на правото на собственост;

61. „обедняване“ е обедняване съгласно определението в член 2, точка 44 от приложение № 1;

62. „публичен кредитен рейтинг“ е кредитен рейтинг, който е: а) издаден или признат от агенция за кредитен рейтинг, регистрирана в Съюза и приета от Евросистемата за агенция за външна кредитна оценка; и б) публично оповестен или разпространен чрез абонамент;

63. „бърз търг“ е тръжна процедура, която обикновено се изпълнява в рамките на 105 минути от обявяването на търга до потвърждаването на резултата от разпределението и която може да бъде ограничена до определен кръг контрагенти, както допълнително е определено във втора част;

64. „дата на сетълмент“ е датата, на която е извършен сетълментът на сделката;

65. „аукцион с единен лихвен процент (холандски аукцион)“ е аукцион, при който лихвеният процент, цената или суап точката при разпределението, прилагани за всички удовлетворени заявки, са равни на пределния лихвен процент, цена или суап точка;

66. „дружество със специална инвестиционна цел“ е дружество със специална цел – секюритизация съгласно определението в член 4, параграф 1, точка 66 от Регламент (ЕС) № 575/2013;

67. „стандартен търг“ е тръжна процедура, която обикновено се провежда в рамките на 24 часа от обявяването на търга до потвърждаването на резултата от разпределението;

68. „група емитенти на облигации, свързани с устойчивост“ означава група от предприятия, които действат като една икономическа единица и представляват отчетна единица за целите на представянето на консолидирани отчети, която включва предприятието майка и всички негови преки и непреки дъщерни предприятия;

69. „целеви показател за устойчивост“ (ЦПУ) означава показател, определен в публично достъпен документ за емитиране, с който се измерват количествените подобрения в профила на устойчивост на емитента или на едно или повече предприятия, принадлежащи към същата група емитенти на облигации, свързани с устойчивостта, за предварително определен период от време във връзка с

една или повече екологични цели, посочени в Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета и/или с една или повече от целите за устойчиво развитие (Sustainable Development Goals), определени от Организацията на обединените нации във връзка с изменението на климата или влошаването на околната среда;

70. „суап точка“ е разликата между валутните курсове по форуърдната сделка и по спот сделката при валутен суап, котиран съгласно общите установени пазарни практики;

71. „продължаваща емисия“ е емисия, която образува една серия на емитиране с по-ранно емитиране или емисия;

72. „TARGET“ означава Трансевропейската автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в реално време от ново поколение, уредена с Насоки (ЕС) 2022/912 (ЕЦБ/2022/8);

73. „сметка в TARGET“ означава сметка в TARGET съгласно определението в член 2, точка 59 във връзка с приложение III, точка 59 от Насоки (ЕС) 2022/912 (ЕЦБ/2022/8);

74. „дата на сключване на сделката (Т)“ е датата, на която се сключва сделката, т.е. споразумението за финансова сделка между двете страни. Датата на сключване на сделката може да съвпадне с датата на сетълмент за сделката (сетълмент в същия ден) или да предхожда датата на сетълмент с определен брой работни дни (датата на сетълмент се означава като Т + времето до сетълмента);

75. „намаление на стойността от преоценка“ е процентно намаление на пазарната стойност на активи, мобилизирани като обезпечение в кредитни операции на Евросистемата, преди прилагането на отбив от пазарната стойност;

76. „тръжна процедура с променлив лихвен процент“ е тръжна процедура, при която участващите контрагенти заявяват както сумата, с която участват в тръжната процедура, така и лихвения процент, суап точката или цената, на която желаят да сключат сделки с Евросистемата в конкуренция помежду си, при което най-напред биват удовлетворявани най-конкурентните заявки до изчерпване на общата предложена сума;

77. „нулев купон“ е дългов инструмент без периодични плащания по купона.

78. (Доп. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) „климатичен фактор“ е корекция, която може да се приложи спрямо стойността на търгуеми активи, емитирани от определени нефинансови дружества и съответните им групи корпоративни емитенти, мобилизирани като обезпечение за кредитните операции на Евросистемата, с цел да се смекчи потенциалното финансово въздействие на несигурността, свързана с климатичния преход.

79. (Доп. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) „група корпоративни емитенти“ означава група предприятия, които функционират като една икономическа единица и представляват отчитаща се единица за целите на представянето на консолидирани отчети, състояща се от предприятието майка и всички негови преки и непреки дъщерни предприятия;

80. (Доп. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) „риск от остатъчна стойност“ е рискът, който възниква във връзка с плащане по актив, генериращ парични потоци, в някой от следните случаи:

а) плащането е структурирано така, че системно да зависи от продажбата или рефинансирането на въпросните стоки, без да има право на допълнителен иск към длъжника за покриване на евентуален недостиг между постъпленията от продажбата на стоките и планираните плащания по актива, генериращ парични потоци, или евентуален недостиг на тези планирани плащания, възникнал в резултат на невъзможността да се рефинансират стоките изцяло или частично;

(б) длъжникът има възможност, наред с другото, да достави стоките в пълно изпълнение на своите задължения за плащане, но няма задължение да покрие евентуален недостиг между постъпленията от продажбата на стоките и планираните плащания по актива, генериращ парични потоци, или евентуален недостиг на тези планирани плащания, възникнал в резултат на невъзможността да се рефинансират стоките изцяло или частично;

(в) в случаите по буква „а“ или „б“, независимо от наличието на обратно изкупуване, гаранция или друго задължение на трета страна или страна по сделката да извърши планираното плащане или да покрие евентуална разлика между постъпленията от продажбата на стоките и планираните плащания по актива, генериращ парични потоци, или евентуална разлика в тези планирани плащания, която възниква в резултат на невъзможността да се рефинансират стоките изцяло или частично;

81. (Доп. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) „орган за реструктуриране“ означава орган за реструктуриране съгласно дефиницията в чл. 2, пар. 1, точка 18, от Директива 2014/59/ЕС на Европейския парламент и на Съвета или Единния съвет

за реструктуриране, учреден в съответствие с чл. 42 от Регламент № 806/2014 НА Европейския парламент и на Съвета;

82. (Доп. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26.03.2026 г., в сила от 30.03.2026 г.) „мярка за намаляване на риска“ означава една от следните мерки:

а) налагане на таван на ликвидността, предоставена след отмяната на ограничението на достъп на контрагента до операциите по паричната политика на Евросистемата със стандартен срок до падежа от една седмица или по-кратък, включително в случаите, когато указателният календар за тези операции предвижда извънредно удължен срок до падежа;

б) ограничение на мобилизирането като обезпечение на задържани мобилизирани ОАЦК и покрити облигации за собствено ползване, както е посочено съответно в точка 3.6 и 3.3 от приложение № 3 или други активи, считани за неликвидни от Евросистемата; и

в) изискването за спазване на допълнителни изисквания за собствен капитал, определени от компетентния орган в съответствие с член 104, параграф 1, буква „а“ от Директива 2013/36/ЕС, в допълнение към спазването на изискванията за собствен капитал съгласно член 92 от Регламент (ЕС) № 575/2013;

ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение № 1

УПРАВЛЕНИЕ НА ОБЕЗПЕЧЕНИЯТА ПРИ КРЕДИТНИТЕ ОПЕРАЦИИ НА ЕВРОСИСТЕМАТА

Предмет и приложно поле

Чл. 1. (1) С настоящото приложение се въвеждат хармонизираните правила и механизми на Евросистемата за мобилизация и управление на обезпечения за целите на обезпечаването на кредитните операции на Евросистемата, на вътрешна или трансгранична основа. В случай на несъответствие между настоящото приложение и Общите условия настоящото приложение има предимство по отношение на въпросите, които попадат в приложното му поле.

(2) Българската народна банка използва Системата за управление на обезпеченията на Евросистемата (ECMS), която е единната платформа на Евросистемата за мобилизация и управление на обезпеченията.

(3) (Отм. – Решение № 653 на УС на БНБ от 22 декември 2025 г., в сила от 1 януари 2026 г.)

(4) (Отм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

(5) Във всеки случай, когато се мобилизират активи извън ECMS, НЦБ записват информация за обезпечителната им стойност в ECMS.

Определения

Чл. 2. За целите на това приложение се прилагат следните определения:

1. (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) „допълнително вземане по кредит“ или „ДВК“ означава допълнително вземане по кредит, допустимо съгласно член 4 от Насоки ЕЦБ/2014/31 относно допълнителни временни мерки по отношение на операции по рефинансиране на Евросистемата и допустимост на обезпечения;

2. (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) „сметка за активи“ означава:

а) по отношение на мобилизацията на търгуеми активи:

аа) сметка, открита от НЦБ в собствените ѝ счетоводни книги;

аб) сметка, открита в счетоводните книги на система за сетълмент на ценни книжа или на друга НЦБ, действаща като централна банка кореспондент;

б) по отношение на мобилизацията на нетъргуеми активи:

аа) сметка, открита от НЦБ в собствените ѝ счетоводни книги;

аб) сметка, открита в счетоводните книги на друга НЦБ, действаща като централна банка кореспондент.

Сметките, открити в институция, различна от централната банка на държавата по произход, се наричат „външни сметки за активи“. Сметките, открити в счетоводните книги на централната банка на държавата по произход, се наричат „вътрешни сметки за активи“;

3. „подпомагаща централна банка“ (ПЦБ) означава НЦБ, която предоставя съдействие и съвети на ЦБП относно трансграничната мобилизация на вземания по кредити;

4. „автоматично обезпечаване“ означава автоматично обезпечаване съгласно определението в член 2, точка 7 от Насоки (ЕС) 2022/912 на Европейската централна банка (ЕЦБ/2022/8) относно Трансевропейската автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в реално време от ново поколение (TARGET);

5. „работен ден“ означава работен ден съгласно определението в член 2, точка 13 от Насоки (ЕС) 2022/912 (ЕЦБ/2022/8) относно Трансевропейската автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в реално време от ново поколение (TARGET);

6. „парична сметка“ означава: а) основна парична сметка; б) парична сметка във валута, различна от еврото;

7. „централен депозитар на ценни книжа“ или „ЦДЦК“ означава централен депозитар на ценни книжа съгласно определението в член 2, параграф 1, точка 1 от Регламент (ЕС) № 909/2014 на Европейския парламент и на Съвета за подобряване на сетълмента на ценни книжа в Европейския съюз и за централните депозитари на ценни книжа;

8. „обезпечение“ означава всички търгуеми и нетъргуеми активи и парични средства, допустими съгласно настоящите общи условия и/или Насоки ЕЦБ/2014/31, предоставяни като обезпечение за кредитните операции на Евросистемата;

9. „данни за управлението на обезпеченията“ означава данни за допустими активи, информация за ценообразуване и данни за тесни връзки;

10. „реализиране на обезпечения“ означава процесът, чрез който НЦБ упражнява правата си върху активи, мобилизирани като обезпечение, за удовлетворяване на вземане по непогасен кредит, което е станало изискуемо;

11. „преразпределяне на обезпечения“ означава процесът, чрез който активите се прехвърлят от сметката, определена в момента на мобилизацията, към друга сметка;

12. „обезпечителна стойност“ означава размерът на кредита, който може да бъде отпуснат срещу обезпечение, предоставено от контрагент, след приспадане на отбива от пазарната стойност и други фактори, определени от Евросистемата, независимо дали те са свързани с актива и/или контрагента;

13. „пул от обезпечения“ означава сборът от обезпечителните стойности на активите и паричните средства, които контрагентът е мобилизирал и държи;

14. „обезпечителна позиция“ означава запис на обезпечителната стойност на мобилизираните като обезпечение активи и парични средства;

15. „контрагент“ означава институция, която отговаря на критериите за допустимост, установени в Наредба № 45 на БНБ, което ѝ дава право на достъп до операциите на паричната политика на Евросистемата, а по отношение на достъпа до кредит в рамките на деня – участник, който отговаря на критериите за допустимост, установени в приложение I, част II, чл. 10 от Насоки (ЕС) 2022/912 (ЕЦБ/2022/8) относно Транс-европейската автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в реално време от ново поколение (TARGET);

16. „централна банка кореспондент“ или „ЦБК“ означава НЦБ, действаща от името на ЦБП в модел на кореспондентски отношения между централните банки;

17. „модел на кореспондентски отношения между централните банки“ или „МКОЦБ“ означава механизъм, който е установен от Евросистемата с цел да се даде възможност на контрагентите да мобилизират допустими активи на трансгранична основа, при което националните централни банки действат като попечители и агенти една на друга и съгласно който: а) ЦБП предоставя кредит или ликвидност на контрагента въз основа на допустими активи, държани от или по нареждане на контрагента по сметка, определена от ЦБК; б) ЦБК действа от името на ЦБП по отношение на допустимите активи и предоставя съдействие и съвети; и в) в определени случаи във връзка с вземания по кредити ПЦБ предоставя съдействие и съвети;

18. „вземане по кредит“ означава вземане по кредит, допустимо съгласно § 1, т. 1, от Допълнителната разпоредба на Наредба № 45 на БНБ;

19. „кредитна линия“ означава обезпечителната стойност, налична за обезпечаване на кредит в рамките на деня в TARGET;

20. „кредитна позиция“ означава размерът на кредита, предоставен на контрагент от ЦБП, включително запазената със специална цел обезпечителна стойност в пула от обезпечения;

21. (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) „трансгранична мобилизация“ означава мобилизацията на: а) търгуеми активи: i) държани в държава членка, различна от тази на ЦБП; ii) емитирани в държава членка, различна от тази на ЦБП, и държани в държавата членка на ЦБП; б) вземания по кредити, уредени от право, различно от правото на юрисдикцията, в която е установена ЦБП; в) ДВК, уредени от право, различно от правото на юрисдикцията, в която е установена НЦБ, получаваща обезпечението;

22. (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) „мобилизация с пряк достъп“ означава мобилизацията на търгуеми активи, при което НЦБ получава такива активи по държана от нея сметка за ценни книжа в ЦДЦК, намиращ се в юрисдикция, различна от тази, в която е установена НЦБ;

23. „пряка връзка“ означава механизъм между две ССЦК, управлявани от ЦДЦК, при която ЦДЦК става пряк участник в ССЦК, управлявана от друг ЦДЦК, чрез откриването на сметка за ценни книжа с цел безналичното прехвърляне на ценни книжа;

24. (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) „вътрешна мобилизация“ означава: а) по отношение на търгуемите активи – мобилизацията на актив, емитиран и държан в ЦДЦК, намиращ се в същата юрисдикция, в която е установена ЦБП; б) по отно-

шение на вземанията по кредити и ДВК – мобилизацията на вземания по кредити и ДВК, уредени от правото на юрисдикцията, в която е установена ЦБП;

25. „допустими активи“ означава търгуеми и нетъргуеми активи, допустими съгласно настоящите общи условия и Насоки ЕЦБ/2014/31;

26. „допустима връзка“ означава пряка или непряка връзка, за която Евросистемата счита, че отговаря на критериите за допустимост, определени в приложение № 1А, и е включена в списъка на Евросистемата на допустимите връзки, публикуван на интернет страницата на ЕЦБ. Допустимата непряка връзка е съставена от базови допустими преки връзки;

27. „допустима система за сетълмент на ценни книжа“ или „допустима ССЦК“ означава ССЦК, управлявана от ЦДЦК, за която Евросистемата счита, че отговаря на критериите за допустимост, определени в приложение № 1А, и е включена в списъка на Евросистемата на допустимите ССЦК, публикуван на интернет страницата на ЕЦБ;

28. „допустим тристранен агент“ или „допустим ТА“ означава ТА, управляван от ЦДЦК, за който Евросистемата счита, че отговаря на критериите за допустимост, определени в приложение № 1Б, и е включен в списъка на Евросистемата на допустимите ТА, публикуван на интернет страницата на ЕЦБ;

29. „от еврозоната“ означава отнасящи се до или установени в държава членка, чиято парична единица е еврото;

30. „Евросистема“ означава ЕЦБ и националните централни банки;

31. „кредитни операции на Евросистемата“ означава кредитни операции на Евросистемата съгласно определението в § 1, т. 10 от Допълнителната разпоредба на Наредба № 45 на БНБ;

32. „централна банка по произход“ или „ЦБП“ означава НЦБ на държавата членка, в която е установен контрагентът и която предоставя кредит на този контрагент по кредитни операции на Евросистемата;

33. „посредническа система за сетълмент на ценни книжа“ или „посредническа ССЦК“ означава ССЦК, която действа като посредник между ССЦК на емитента и ССЦК на инвеститора;

34. „кредит в рамките на деня“ означава кредит в рамките на деня съгласно определението в член 2, точка 35 от Насоки (ЕС) 2022/912 (ЕЦБ/2022/8) относно Трансевропейската автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в реално време от ново поколение (TARGET);

35. „система за сетълмент на ценни книжа на инвеститора“ или „ССЦК на инвеститора“ означава ССЦК с допустима връзка със ССЦК на емитента, за да се улесни прехвърлянето на ценни книжа от участниците в ССЦК на емитента към участниците в ССЦК на инвеститора;

36. „система за сетълмент на ценни книжа на емитента“ или „ССЦК на емитента“ означава ССЦК, управлявана от ЦДЦК, в която са емитирани ценните книжа;

37. „канал за мобилизация с връзки“ означава мобилизация на търгуеми активи чрез използване на допустима връзка;

38. „основна парична сметка“ или „МСА“ означава основна парична сметка, държана за целите на Насоки (ЕС) 2022/912 (ЕЦБ/2022/8) относно Трансевропейската автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в реално време от ново поколение (TARGET);

39. „търгуеми активи“ означава: а) търгуеми активи съгласно определението в § 1, т. 32 от Допълнителната разпоредба на Наредба № 45 на БНБ; б) търгуеми активи, допустими като обезпечение съгласно членове 3, 5 и/или 7 от Насоки ЕЦБ/2014/31;

40. „канал за мобилизация“ означава поредицата от процедури и механизми, създадени, за да се даде възможност за мобилизацията на допустими активи от контрагентите, която включва канала за вътрешна мобилизация, канала за мобилизация с връзки, канала на МКОЦБ и канала за мобилизация с пряк достъп;

41. „национална централна банка“ или „НЦБ“ означава национална централна банка на държава членка, чиято парична единица е еврото;

42. „нетъргуем актив“ означава: а) нетъргуем актив съгласно определението в § 1, т. 59 от Допълнителните разпоредби на настоящите общи условия; б) допълнително вземане по кредит, допустимо съгласно член 4 от Насоки ЕЦБ/2014/31;

43. (Отм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

44. (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) „обединяване“ (pooling) означава оперативният метод, използван от НЦБ за поддържане на мобилизираните от контрагентите обезпечения, при който контрагентът предоставя обезпечения на НЦБ за

кредит от нея, но отделните допустими активи не са свързани с конкретна кредитна операция на Евросистемата;

45. „водеща МСА“ означава МСА, притежавана от контрагента или от трето лице, която контрагентът е определил за сетълмент на плащания, свързани с управлението на обезпечения;

46. „непряка връзка“ означава връзка, установена между ССЦК, управлявани от два различни ЦДЦК, които извършват сделки с ценни книжа или прехвърляния чрез трета ССЦК, управлявана от ЦДЦК, действаща като посредник или, в случай на ССЦК, управлявани от ЦДЦК, участващи в TARGET2-Securities, чрез няколко ССЦК, управлявани от ЦДЦК, действащи като посредници;

47. (Отм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

48. (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) „режим „запазване“ означава запазването на мобилизираните като обезпечение търгуеми активи по сметка за ценни книжа на контрагента;

49. „система за сетълмент на ценни книжа“ или „ССЦК“ означава система за сетълмент на ценни книжа съгласно определението в член 2, параграф 1, точка 10 от Регламент (ЕС) № 909/2014;

50. „TARGET“ означава Трансевропейската автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в реално време от ново поколение, уредена в Насоки (ЕС) 2022/912 (ЕЦБ/2022/8) относно Трансевропейската автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в реално време от ново поколение (TARGET);

51. (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) „режим „прехвърляне“ означава доставката на мобилизираните като обезпечение търгуеми активи от сметка за ценни книжа на контрагента към сметка за ценни книжа на БНБ;

52. „услуги на T2S“ означава услуги на T2S съгласно определението в член 2, точка 20 от Насоки ЕЦБ/2012/13 на Европейската централна банка.

Структура на сметките и пуловете

Чл. 3. (1) За улесняване на мобилизацията и управлението на обезпеченията БНБ:

1. поддържа сметки за активи и парични сметки;

2. изисква от контрагентите да поддържат сметки за активи и парични сметки.

(2) Контрагентите могат да упълномощят трето лице да управлява сметките им за активи и/или паричните им сметки, като в този случай се прилага следното:

1. когато контрагент упълномощи трето лице да управлява определената от него сметка за активи, тя се управлява от третото лице, което изпраща инструкции до БНБ и получава уведомления от БНБ от името на контрагента;

2. когато контрагент упълномощи трето лице да управлява определената от него парична сметка, водещата МСА, определена от контрагента, се управлява съвместно (в съответствие с член 2.1, букви „а“ и „б“, от приложение I, част II от Насоки (ЕС) 2022/912 (ЕЦБ/2022/8) относно Трансевропейската автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в реално време от ново поколение (TARGET) с друг участник в TARGET или му принадлежи.

(3) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) За целите на получаването на търгуеми активи, като обезпечение от контрагенти, БНБ може да открива външни сметки за активи. Такива сметки се откриват в допустима система за сетълмент на ценни книжа (допустима ССЦК).

(4) Българската народна банка открива вътрешна сметка за активи за всеки контрагент, за да получава обезпечения от него и/или да записват информация за мобилизираните от него обезпечения. Откриват се отделни вътрешни сметки за активи за:

1. (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) търгуеми активи;

2. (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) нетъргуеми активи.

(5) Българската народна банка използва обединяване, за да поддържат обезпеченията, мобилизирани от контрагенти.

(6) Всяка вътрешна сметка за активи и всеки пул от обезпечения се идентифицират посредством уникална и хармонизирана конвенция за наименоване, определена от Евросистемата и изложена в документа, озаглавен „Управление на обезпеченията при кредитни операции на Евросистемата – информация за контрагентите на Евросистемата“ (Collateral Management in Eurosystem Credit Operations – Information for Eurosystem Counterparties), който е публикуван на интернет страницата на ЕЦБ.

(7) При спазване на изискването за обособяване на пуловете, предвидено в ал. 8, част от обезпечителната стойност на мобилизираното обезпечение може да бъде запазена в пула от обезпечения на контрагента за цели, свързани с обезпечаването на кредитните операции на Евросистемата или за други цели, определени от БНБ.

(8) Обезпеченията, мобилизирани за целите на обезпечаването на кредитните операции на Евросистемата, се поддържат в пул, отделен от пуловете, използвани за управлението на обезпеченията за други цели съгласно ал. 7. Българската народна банка може поддържа толкова пулове от обезпечения на контрагент, колкото се изисква за тези цели.

(9) Българската народна банка може да открива няколко вътрешни сметки за активи на контрагент. Една вътрешна сметка за активи се свързва само с един пул от обезпечения. Един пул от обезпечения може да бъде свързан с няколко вътрешни сметки за активи.

(10) За целите на предоставянето на кредит в рамките на деня на контрагент, само пултът от обезпечения, поддържан за обезпечаване на кредитните операции на Евросистемата, се свързва с водещата МСА в TARGET, определена от контрагента.

(11) За да подпомогне изпълнението на операциите по управление на обезпеченията, БНБ дебитираща водещата МСА на контрагента в TARGET, за да улесни плащането на непогасени задължения към Евросистемата във връзка със следните дейности, за което контрагентът предоставя неотменимото си съгласие:

1. погасяването на кредитни операции с настъпващ падеж;
2. обработката на корпоративни събития;
3. мобилизацията на парични средства като обезпечение;
4. събирането на такси.

Мобилизация на обезпечения

Чл. 4. (1) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Търгуемите активи, мобилизирани като обезпечение от контрагент, се доставят по сметка, държана в допустима ССЦК.

(2) Ако ЦДЦК, в който е емитиран активът, и ЦДЦК, в който се държи активът, не са идентични, обезпечението се мобилизира само ако ССЦК, управлявани от тези два ЦДЦК, са свързани с допустима връзка.

(3) По искане на друга НЦБ (като централна банка по произход, ЦБП) всяка НЦБ (като централна банка кореспондент, ЦБК) поддържа обособена сметка за ценни книжа или „омнибус“ сметка за ценни книжа в допустима ССЦК, установена в юрисдикцията, в която е установена ЦБК, и държи обезпечението от името на ЦБП.

(4) За целите на получаване на обезпечение от нейните контрагенти БНБ може да открие сметка директно в допустима ССЦК, установена в юрисдикция, различна от Република България.

(5) За целите на мобилизацията на вземания по кредити и ДВК като обезпечение контрагентите мобилизират тези активи по сметка за активи, определена от БНБ. Българската народна банка може да избере да управлява във вътрешна система мобилизацията на вземания по кредити и ДВК извън ЕСМС, като в този случай определя дали е необходима сметка за активи за целите на мобилизацията.

(6) Когато като обезпечение се мобилизират парични средства, те се мобилизират по инструкция на БНБ или контрагента чрез дебитиране на определената водеща МСА на контрагента и кредитиране на сметката на БНБ.

(7) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Вземанията по кредити се мобилизират като обезпечение трансгранично само чрез МКОЦБ за целите на обезпечаването на кредитни операции на Евросистемата. Чрез МКОЦБ не може да се мобилизират като обезпечение ДВК и срочни депозити (СД).

(8) (Изм. – Решение № 653 на УС на БНБ от 22 декември 2025 г., в сила от 1 януари 2026 г.) Контрагентите предоставят обезпечение на БНБ като прехвърлят търгуеми активи по сметка на БНБ (режим „прехвърляне“) или чрез блокиране на активи по сметка на контрагента в полза на БНБ (режим „запазване“). Правните последици при използване на сметки за мобилизиране на активи са в съответствие с изискванията на Закона за договорите за финансово обезпечение и за приключващото нетиране.

Мобилизация и демобилизация на търгуеми активи
(Загл. изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г.,
в сила от 30 март 2026 г.)

Чл. 5. (1) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Когато контрагент поиска да мобилизира или демобилизира търгуеми активи, преди да приеме искането за мобилизация или демобилизация, БНБ извършва определените от Евросистемата проверки за валидиране на инструкциите за мобилизация или демобилизация, представени от съответния контрагент. Проверките са изложени в документа, озаглавен „Управление на обезпеченията при кредитни операции на Евросистемата – информация за контрагентите на Евросистемата“ (Collateral Management in Eurosystem credit operations – Information for Eurosystem Counterparties), публикуван на интернет страницата на ЕЦБ, и се извършват в съответствие с този документ.

(2) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Търгуемите активи се мобилизират без плащане (FOP) с изключение на трансакциите по автоматично обезпечаване, посочени в член 8, по отношение на които сетълментът се извършва на база доставка срещу плащане (DVP).

(3) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Преди да приеме инструкция за демобилизация, БНБ намалява стойността на съответния пул от обезпечения и ако е приложимо, на кредитната линия, със сума, равна на обезпечителната стойност на търгуемите активи, за които се иска демобилизация. Ако намаляването на стойността на пула от обезпечения би довело до спадане на общата му стойност под общата кредитна позиция, БНБ задържа искането за демобилизация и не извършва корекцията на пула от обезпечения и ако е приложимо – на кредитната линия. Българската народна банка отхвърля инструкциите за демобилизация, които остават задържани в края на деня.

(4) Окончателните корекции на позиции на активи и на пула от обезпечения влизат в сила след получаване на потвърждение за сетълмент от T2S.

(5) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) По искане на ЦБП БНБ действа като ЦБК от името на ЦБП във връзка с мобилизацията на търгуеми активи чрез МКОЦБ. В случай на мобилизация и демобилизация на търгуеми активи чрез МКОЦБ ЦБП отговаря за проверката на валидността на искането за мобилизация или демобилизация, подадено от контрагента, а БНБ отговаря за въпросите, свързани със сетълмента на инструкцията, които изискват взаимодействие с ЦДЦК. БНБ гарантира, че ЦБП получава цялата информация, обменена между БНБ и T2S.

(6) (Изм. – Решение № 653 на УС на БНБ от 22 декември 2025 г., в сила от 1 януари 2026 г.; изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Без да се засягат разпоредбите на ал. 1 – ал. 5, ЦБП може да блокира мобилизацията и демобилизацията на търгуеми активи на материалноправни основания, включително, при неизпълнение или от съображения за пруденциалност.

(7) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Освен това ЦБП или ЦБК в случая на МКОЦБ може да отхвърли искане за мобилизация на търгуеми активи, за които контрагентът не е представил поисканата от ЦБП или ЦБК данъчна или друга документация.

Мобилизация и демобилизация на нетъргуеми активи
(Загл. изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г.,
в сила от 30 март 2026 г.)

Чл. 6. (1) Когато контрагент поиска да регистрира, мобилизира или демобилизира вземания по кредити или отделни ДВК като обезпечение, преди да приеме искането за регистрация, мобилизация или демобилизация, БНБ извършва определените от Евросистемата проверки за валидиране на инструкциите за регистрация, мобилизация или демобилизация, представени от съответния контрагент. Проверките са изложени в документа, озаглавен „Управление на обезпеченията при кредитни операции на Евросистемата – информация за контрагентите на Евросистемата“ (Collateral Management in Eurosystem Credit Operations – Information for Eurosystem Counterparties), публикуван на интернет страницата на ЕЦБ, и се извършват в съответствие с него.

(2) Преди да мобилизира вземане по кредит или отделно ДВК като обезпечение, контрагентът трябва да го регистрира в БНБ или – в случай на мобилизация чрез МКОЦБ – в ЦБК. И в двата случая, като част от процеса на регистриране, БНБ изисква от контрагента да й предостави набор от основни елементи от данни, определени от Евросистемата и изложени в документа, озаглавен

„Управление на обезпеченията при кредитни операции на Евросистемата – информация за контрагентите на Евросистемата“ (Collateral Management in Eurosystem Credit Operations – Information for Eurosystem Counterparties), публикуван на интернет страницата на ЕЦБ.

(3) Без да се засяга задължението на контрагентите съгласно чл. 12, т. 1, буква „г“ от Наредба № 45 на БНБ, БНБ изисква от контрагентите да изпращат актуализации на основните елементи от данните за мобилизираните вземания по кредити или отделните ДВК, предоставени в съответствие с ал. 2, в рамките на следващия работен ден, когато има промяна в тях.

(4) Когато вземането по кредит не се урежда от правото на Република България, БНБ може да използва МКОЦБ за мобилизацията му. За тази цел НЦБ, действаща като ЦБК изготвя условията, които трябва да се договорят с контрагента на БНБ, за да се осъществи мобилизацията на вземания по кредити, уредени от правото на юрисдикцията, в която е установена ЦБК.

(5) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Мобилизацията и демобилизацията на пулове от ДВК се извършват в съответствие с процедурите, определени от ЦБП.

(6) Срочните депозити се мобилизират автоматично като обезпечение като част от сетълмента им. Сетълментът се извършва чрез дебитиране на водещата МСА на контрагента и кредитиране на сметката на ЦБП.

Тристранни услуги по управление на обезпечения

Чл. 7. (1) Контрагентите могат да мобилизират следните активи като обезпечение за БНБ, като използват тристранните услуги по управление на обезпеченията на допустим тристранен агент (допустим ТА):

а) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) търгуеми активи, емитирани в ЦДЦК, управляващ допустима ССЦК, където се държи сметката за активи;

б) търгуеми активи, емитирани в ЦДЦК, чиято ССЦК има допустима връзка със ССЦК, където се държи сметката за активи.

(2) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Мобилизацията на търгуеми активи посредством услугите на ТА съгласно ал. 1 може да се извършва чрез използването на канала за вътрешна мобилизация, канала за мобилизация с връзки, канала на МКОЦБ или канала за мобилизация с пряк достъп, според приложимото.

(3) В случай на мобилизация чрез МКОЦБ ЦБК по искане на БНБ сключва договорни споразумения с ТА в съответствие с критериите, посочени в приложение № 1Б. Отговорностите между БНБ и ЦБК се разпределят по следния начин:

1. Българската народна банка отговаря за проверката дали контрагентът е адекватно обезпечен, преди да разреши на ТА да предприеме действия, свързани с обработката на намаления или закриване на тристранна трансакция и изплащането на постъпления от корпоративни събития.

2. Централната банка кореспондент отговаря за всички въпроси, свързани с управлението на тристранната трансакция, които изискват взаимодействие с ТА. Централната банка кореспондент гарантира, че БНБ получава цялата необходима информация, обменяна между ЦБК и ТА.

Автоматично обезпечаване

Чл. 8. (1) Автоматичното обезпечаване се осъществява чрез канала за вътрешна мобилизация, каналите за мобилизация с връзки, канала на МКОЦБ или канала за мобилизация с пряк достъп.

(2) (Изм. – Решение № 653 на УС на БНБ от 22 декември 2025 г., в сила от 1 януари 2026 г.) По искане на ЦБП БНБ действа като ЦБК от името на ЦБП по отношение на трансакциите по автоматично обезпечаване на T2S.

(3) Трансакциите по автоматично обезпечаване чрез МКОЦБ се поддържат, като се използва режим „прехвърляне“ или режим „запазване“ съгласно определеното от ЦБК.

(4) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) За да подпомогне изпълнението на трансакциите по автоматично обезпечаване, БНБ определя ежедневно списък на търгуемите активи, допустими за автоматично обезпечаване. Този списък може да включва активи, емитирани в ЦДЦК, управляващ допустимата ССЦК, където БНБ има сметка, както и активи, емитирани в ЦДЦК, чиято ССЦК има допустима връзка с допустимата ССЦК.

Управление на кредитни позиции

Чл. 9. (1) Българската народна банка актуализира кредитната позиция на контрагента като част от сетълмента на свързаната кредитна операция на Евросистемата.

(2) Българската народна банка извършва сетълмент на кредитни операции на Евросистемата на нетна основа, но в извънредни ситуации може да извършва сетълмента им на брутна основа.

(3) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) За контрагентите, които имат достъп до кредит в рамките на деня в TARGET, цялата обезпечителна стойност в пула от обезпечения на контрагента, която е предназначена за обезпечаването на кредитни операции на Евросистемата, но не е нито необходима за обезпечаване на операции по паричната политика на Евросистемата, нито е запазена, се предоставя като кредитна линия в съответствие с ал. 4.

(4) Стойността на кредитната линия се определя от БНБ в съответствие с промените в размера на наличното обезпечение (т.е. плаваща кредитна линия), освен в случаите, когато контрагентът или БНБ са определили максимална стойност на кредитната линия, за да ограничат размера на кредита в рамките на деня, който може да бъде получен в TARGET (т.е. максимална кредитна линия).

(5) Когато съгласно ал. 4 БНБ и контрагентът определят максимална стойност на кредитната линия и двете стойности се различават, максималната стойност е по-ниската от двете.

(6) Българската народна банка може да премахне определената от контрагент максимална стойност на кредитна линия, ако тя възпрепятства сетълмента на кредитна операция на Евросистемата.

Корпоративни събития

Чл. 10. (1) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Българската народна банка уведомява предварително своите контрагенти за корпоративните събития, съобщени от ЦДЦК, свързани с търгуеми активи, които контрагентът е мобилизирал като обезпечение.

(2) Ако участието в корпоративно събитие е доброволно или включва избор на опции, БНБ действа в съответствие с инструкцията за корпоративното събитие, представена от контрагента до крайния срок за отговор, посочен в уведомлението на БНБ. Ако контрагентът не представи инструкция за корпоративното събитие, се прилага опцията по подразбиране, съобщена от ЦДЦК, ако е приложимо.

(3) При спазване на ал. 4 и 5, в случай на корпоративно събитие, включващо паричен поток от емитента към контрагента (т.е. положителен паричен поток), след получаване на постъпленията от корпоративното събитие БНБ ги прехвърля по една от следните сметки:

1. в случай на парични постъпления, деноминирани в евро – водещата МСА, определена от контрагента;

2. в случай на парични постъпления, които не са деноминирани в евро – паричната сметка във валута, различна от еврото, определена от контрагента.

(4) Българската народна банка не прехвърля на контрагента постъпленията от корпоративно събитие, посочени в ал. 3, в следните случаи:

1. контрагентът няма достатъчно обезпечения в своя пул (т.е. искане за предоставяне на допълнително обезпечение);

2. обезпечението, мобилизирано от контрагента в полза на Евросистемата, е блокирано поради неизпълнение или от съображения за пруденциалност.

(5) Деноминирани в евро парични постъпления се мобилизират автоматично като обезпечение в размер, който не надвишава сумата на искането за предоставяне на допълнително обезпечение в 17:55 ч. в деня, в който постъпленията от корпоративното събитие са получени от БНБ, ако искането за допълнително обезпечение, посочено в ал. 4, т. 1, остане неизпълнено към този момент. Българската народна банка прехвърля на контрагента постъпленията от корпоративното събитие, надвишаващи сумата, необходима за обезпечаване на искането за допълнително обезпечение, ако има такива.

(6) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) В случай на положителен паричен поток от търгуеми активи, мобилизирани чрез МКОЦБ, ЦБК кредитира деноминирани в евро постъпления от корпоративното събитие по паричната сметка в евро или по паричната сметка във валута, различна от еврото, определена от БНБ, за улесняване на по-нататъшното плащане на постъпленията от БНБ към водещата МСА, а постъпленията, които не са деноминирани в евро – по парична сметка във валута, различна от еврото, определена от контрагента.

(7) За корпоративни събития, включващи паричен поток от контрагента към емитента (т.е. отрицателен паричен поток), БНБ възстановява дължимата сума по един от следните начини:

1. в случай на парични постъпления, деноминирани в евро – чрез дебитиране на водещата МСА, определена от контрагента;

2. в случай на парични постъпления, които не са деноминирани в евро – чрез дебитиране на паричната сметка във валута, различна от евро, определена от контрагента, или, когато няма съгласие за дебитиране, чрез нареждане до контрагента да кредитира посочената от БНБ парична сметка.

(8) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) В случай на отрицателен паричен поток от търгуеми активи, мобилизирани чрез МКОЦБ, БНБ кредитира постъпленията от корпоративно събитие по паричната сметка в евро или по паричната сметка във валута, различна от евро, определена от ЦБК.

(9) Ако след извършване на плащането ЦДЦК издаде известие за отмяна на движенията на парични средства и ценни книжа, свързани с корпоративното събитие, БНБ предприема следното действие:

1. в случай на положителен паричен поток БНБ дебитира дължимата парична сума от същата сметка, по която е извършено първоначалното плащане;

2. случай на отрицателен паричен поток БНБ кредитира дължимата парична сума по същата сметка, от която е извършено първоначалното плащане.

(10) Ако известието за отмяна, посочено в ал. 9, се отнася до активи, мобилизирани чрез МКОЦБ, се прилага следното:

1. в случай на положителен паричен поток БНБ кредитира посочената от ЦБК парична сметка с дължимата сума;

2. в случай на отрицателен паричен поток ЦБК кредитира посочената от БНБ парична сметка с дължимата сума.

(11) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) За постъпленията от корпоративни събития, свързани с търгуеми активи, мобилизирани чрез МКОЦБ, освен ако контрагентът не е предоставил необходимата документация за данъчно облекчение или това облекчение се прилага по закон, ЦБК приспада или удържа размера на данъка, който трябва да бъде приспаднал или удържан по отношение на всички постъпления, за които ЦБК е задължена или отговаря пред данъчните органи.

Ежедневно управление на обезпеченията

Чл. 11. (1) Българската народна банка извършва ежедневна преоценка на мобилизираните обезпечения в съответствие с правилата за оценка и контрол на риска, предвидени настоящите Общи условия, приложение № 3 към тях и Насоки ЕЦБ/2014/31.

(2) Българската народна банка актуализира ежедневно кредитните и обезпечителните позиции, за да вземе предвид начислената лихва.

(3) Българската народна банка отправя искане за предоставяне на допълнително обезпечение в края на всеки работен ден между 20:00 и 20:30 ч., ако след преоценката на мобилизираните обезпечения съгласно ал. 1 и актуализирането на кредитните и обезпечителните позиции съгласно ал. 2 в даден пул вече няма достатъчно обезпечения.

(4) Българската народна банка може да прави искания за предоставяне на допълнително обезпечение по всяко време, ако през деня се установи недостиг на обезпечения.

(5) Ако искането за допълнително обезпечение не бъде изпълнено до 17:55 ч. в даден работен ден, за да се обезпечи оставащият дефицит, БНБ, автоматично мобилизира като обезпечение паричните постъпления от корпоративно събитие, ако има такива, съгласно чл. 10, ал. 5. Ако няма такива или те не са достатъчни за пълното изпълнение на искането за допълнително обезпечение, БНБ автоматично мобилизира като обезпечение парични средства, като дебитира определената от контрагента водеща МСА със сума, равна на искането за предоставяне на допълнително обезпечение. След ежедневната преоценка на пула от обезпечения и изчисляването на начислената лихва върху мобилизираните като обезпечение парични средства, БНБ автоматично демобилизира всички мобилизирани парични средства над сумата, необходима за покриване на искането за предоставяне на допълнително обезпечение.

(6) Българската народна банка ежедневно извършва равнение на държаното по всяка сметка за активи.

Такси

Чл. 12. (1) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) За търгуемите активи БНБ си възстановява от своите контрагенти таксите, начислявани от ЦДЦК и ТА. За обезпеченията, мобилизирани чрез МКОЦБ, БНБ превежда на ЦБК таксите, събрани от своите контрагенти.

(2) (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) По отношение на вземания по кредити и ДВК, мобилизирани като обезпечение, БНБ или в случай на обезпечение, мобилизирано чрез МКОЦБ – ЦБК, решава дали да начисли такса. Когато се начисляват такси, размерът на таксата за трансакцията и таксата за обслужване се определя от БНБ, а в случай на обезпечение, мобилизирано чрез МКОЦБ – от ЦБК.

(3) Българската народна банка дебитира ежемесечно дължимите такси от водещата МСА на контрагента в TARGET.

Преразпределяне и реализиране на обезпеченията

Чл. 13. (1) Обезпеченията могат да бъдат преразпределени от сметката за активи, определена към момента на мобилизацията им, към друга сметка за активи в следните случаи:

1. при сливане или придобиване, в което участват двама или повече контрагента на БНБ, като в този случай БНБ може да преразпредели обезпеченията от сметките за активи и пуловете от обезпечения, поддържани от слялото се или придобитото лице;

2. (Изм. – Решение № 653 на УС на БНБ от 22 декември 2025 г., в сила от 1 януари 2026 г.) при неизпълнение на контрагента, при което БНБ може да преразпредели обезпеченията от сметката на контрагента към сметка на НЦБ, използвана за реализацията на обезпеченията;

3. контрагентът поддържа множество пулове от обезпечения за различни цели, като в този случай той може да преразпредели обезпеченията от една сметка за активи към друга, за да увеличи размера на обезпеченията, държани в даден пул от обезпечения.

(2) Ако установи неизпълнение или временно спиране на контрагента, БНБ може незабавно да блокира всички дейности по управление на обезпеченията, извършвани от съответния контрагент.

(3) В случай на обезпечения, мобилизирани чрез МКОЦБ, ако ЦБК е уведомена от БНБ за неизпълнението на контрагента и по инструкция на БНБ, ЦБК:

1. ако е приложимо, предприема всички необходими мерки и действия съгласно правото на юрисдикцията, в която е установена ЦБК, за да реализира обезпеченията от името на БНБ;

2. ако е приложимо, предприема всички необходими мерки и действия съгласно правото на юрисдикцията, в която е установена ЦБК, за да осигури възможност на БНБ да реализира обезпеченията.

Договорености при извънредни ситуации

Чл. 14. При изключителни обстоятелства, когато контрагентът не е в състояние да комуникира с БНБ чрез *ECMS* в режим „потребител към приложение“ (*U2A*) или „приложение към приложение“ (*A2A*), БНБ може да действа от негово име по инструкция, получена от него чрез *FINNET*.

Мерки за дисциплина при сетълмента

Чл. 15. (Нов – Решение № 653 на УС на БНБ от 22 декември 2025 г., в сила от 1 януари 2026 г.) Българската народна банка обменя информация за санкциите, наложени или дължими на НЦБ за неуспешен сетълмент съгласно разпоредбите на дял II, глава III от Регламент (ЕС) № 909/2014, които се отнасят до обезпечения, мобилизирани чрез МКОЦБ.

КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕТО НА СИСТЕМИ ЗА СЕТЪЛМЕНТ НА ЦЕННИ КНИЖА И ВРЪЗКИ МЕЖДУ СИСТЕМИ ЗА СЕТЪЛМЕНТ НА ЦЕННИ КНИЖА ПРИ КРЕДИТНИ ОПЕРАЦИИ НА ЕВРОСИСТЕМАТА

I. Критерии за допустимост за системи за сетълмент на ценни книжа (ССЦК) и връзки между ССЦК

1. Евросистемата определя допустимостта на ССЦК, управлявана от централен депозитар на ценни книжа (ЦДЦК), установен в държава членка, чиято парична единица е еврото (наричан по-долу „операторът на ССЦК“), въз основа на следните критерии:

а) операторът на ССЦК от еврозоната отговаря на изискванията, установени в Регламент (ЕС) № 909/2014;

б) национална централна банка на държавата членка, в която извършва дейност ССЦК, е създала и поддържа подходяща договорна или друга правно обвързваща уредба с оператора на ССЦК от еврозоната, която включва изискванията на Евросистемата, предвидени в раздел II;

в) операторът на ССЦК от еврозоната използва услугите на T2S за дейността на ССЦК.

2. Евросистемата определя допустимостта на пряка връзка или на непряка връзка, в която участва само ССЦК от еврозоната, въз основа на следните критерии:

а) пряката връзка или в случая на непряка връзка – всички базови преки връзки, отговарят на изискванията, установени в Регламент (ЕС) № 909/2014;

б) системата за сетълмент на ценни книжа на инвеститора (ССЦК на инвеститора) се счита за допустима от Евросистемата, тъй като отговаря на критериите за допустимост, посочени в точка 1;

в) всяка посредническа система за сетълмент на ценни книжа (посредническа ССЦК) и всяка система за сетълмент на ценни книжа на емитента (ССЦК на емитента), участващи във връзката, са допустими или се считат за отговарящи на критериите за допустимост, посочени в точка 1, букви „а“ и „б“;

г) всяка пряка и непряка връзка, чрез която могат да се държат допустими активи, между ССЦК на емитента и ССЦК на инвеститора успоредно с пряката или непряката връзка, чиято допустимост се определя, се считат за допустими от Евросистемата.

3. Преди да определи допустимостта на пряка връзка или на непряка връзка, включваща една или повече ССЦК, управлявани от ЦДЦК, установени в държава от Европейското икономическо пространство (ЕИП), чиято парична единица не е еврото (наричана по-долу „ССЦК извън еврозоната, но в рамките на ЕИП“, управлявана от „оператор на ССЦК извън еврозоната, но в рамките на ЕИП“), Евросистемата извършва анализ, при който взема предвид включително: а) стойността на допустимите активи, емитирани в тези ССЦК, и б) стойността на допустимите активи, държани от контрагенти в тези ССЦК.

4. Когато резултатът от анализа е положителен, Евросистемата определя допустимостта на връзка, включваща ССЦК извън еврозоната, но в рамките на ЕИП, въз основа на следните критерии:

а) пряката връзка или в случая на непряка връзка – всички базови преки връзки, отговарят на изискванията, установени в Регламент (ЕС) № 909/2014;

б) за преките връзки НЦБ на държавата членка, в която извършва дейност ССЦК на инвеститора, е създала и поддържа подходяща договорна или друга правно обвързваща уредба с оператора от еврозоната на ССЦК на инвеститора. В тази уредба трябва да се посочи задължението на оператора на ССЦК от еврозоната да включи разпоредбите на раздел II в правната уредба на отношенията си с оператора на ССЦК на емитента извън еврозоната, но в рамките на ЕИП.

За непреките връзки всички базови преки връзки, в които ССЦК извън еврозоната, но в рамките на ЕИП действа като ССЦК на емитента, трябва да отговарят на критерия в буква „б“, изречение първо. При непряка връзка, където посредническата ССЦК и ССЦК на емитента са ССЦК извън еврозоната, но в рамките на ЕИП, НЦБ на държавата членка, в която извършва дейност ССЦК на инвеститора, трябва да създаде и поддържа подходяща договорна или друга правно обвързваща уредба с оператора от еврозоната на ССЦК на инвеститора. В тази уредба трябва да се посочи не само задължението на оператора на ССЦК от еврозоната да включи разпоредбите на раздел II в

правната уредба на отношенията си с оператора извън еврозоната, но в рамките на ЕИП на посредническата ССЦК, но и задължението на оператора извън еврозоната, но в рамките на ЕИП на посредническата ССЦК да включи правните разпоредби на раздел II в своята договорна или друга правно обвързваща уредба с оператора извън еврозоната, но в рамките на ЕИП на ССЦК на емитента;

в) Системата за сетълмент на ценни книжа на инвеститора, участваща във връзката, се счита за допустима от Евросистемата;

г) всяка посредническа ССЦК и ССЦК на емитента, участващи във връзката, са допустими или се считат за отговарящи на критерия за допустимост, посочен в параграф 1, буква „а“;

д) всяка пряка или непряка връзка, чрез която могат да се държат допустими активи, между ССЦК на емитента и ССЦК на инвеститора успоредно с пряката или непряката връзка, чиято допустимост се определя, се счита за допустима от Евросистемата;

е) национална централна банка от държава извън еврозоната, но в рамките на ЕИП, в която извършва дейност ССЦК на емитента, е поела задължението да отчита информацията относно допустимите активи, търгувани на вътрешни приемливи пазари по начин, определен от Евросистемата.

II. Изисквания на Евросистемата

1. За да се гарантира законосъобразността, операторът на ССЦК трябва да докаже на НЦБ на държавата членка, в която извършва дейност ССЦК, с обвързваща правна документация под формата на надлежно сключен договор или задължителните условия на съответния оператор на ССЦК или по друг начин, че:

а) правата върху ценните книжа, държани в ССЦК, управлявана от този оператор на ССЦК, включително върху ценните книжа, държани чрез връзки, управлявани от оператора на ССЦК (държани по сметки, поддържани от операторите на свързани ССЦК), се уреждат от правото на държава от ЕИП;

б) правата на участниците в ССЦК върху ценни книжа, държани в тази ССЦК, са ясни, недвусмислени и гарантират, че участниците в ССЦК не са изложени на риска от несъстоятелност на оператора на тази ССЦК;

в) когато ССЦК действа в качеството на ССЦК на емитент, правата на свързаната ССЦК на инвеститор върху ценните книжа, държани в ССЦК на емитента, са ясни, недвусмислени и гарантират, че ССЦК на инвеститора и нейните участници не са изложени на риска от несъстоятелност на оператора на ССЦК на емитента;

г) когато ССЦК действа в качеството на ССЦК на инвеститор, правата на тази ССЦК върху ценните книжа, държани в свързаната ССЦК на емитента, са ясни, недвусмислени и гарантират, че ССЦК на инвеститора и нейните участници не са изложени на риска от несъстоятелност на оператора на ССЦК на емитента;

д) не съществува право на задържане или друг подобен механизъм, предвиден в приложимото право или в договорната уредба, които да имат отрицателно въздействие върху правата на НЦБ върху ценните книжа, държани в ССЦК;

е) процедурата за разпределяне на недостиг на ценни книжа, държани в ССЦК, по-специално в случай на несъстоятелност на: еа) оператора на ССЦК; еб) третото лице, участващо в съхранение на ценни книжа, или ев) свързаната ССЦК на емитента, е ясна и недвусмислена;

ж) процедурите, които трябва да се следват за предявяване на вземания за ценни книжа съгласно правната рамка на ССЦК, са ясни и недвусмислени, включително формалностите, които трябва да се изпълняват по отношение на свързаната ССЦК на емитента, когато ССЦК действа като ССЦК на инвеститор.

2. Операторът на ССЦК трябва да гарантира, че когато управляваната от него ССЦК действа като ССЦК на инвеститор, прехвърлянията на ценни книжа, извършени чрез връзки, ще бъдат окончателни по смисъла на Директива 98/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, т.е. не е възможно такива прехвърляния на ценни книжа да се отменят, коригират, развалят или по друг начин да се анулират.

3. Когато управляваната от него ССЦК действа като ССЦК на емитент, операторът на ССЦК трябва да гарантира, че не използва трето лице, като например банка или лице, различно от ССЦК, което действа като посредник между емитента и ССЦК на емитента, или операторът на ССЦК трябва да гарантира, че неговата ССЦК има пряка или непряка връзка със ССЦК, която има това (уникално и пряко) взаимоотношение.

4. За да се използват връзките между ССЦК, използвани за сетълмент на трансакции на централни банки, трябва да бъдат въведени механизми, позволяващи сетълмент без плащане (*FOP*) в рамките на деня. В случай че се използва сетълмент „доставка срещу плащане“ (*DVP*) в рамките на деня, паричният сетълмент трябва да се извършва в пари на централната банка. Сетълментът може да бъде извършен в реално време на брутна база или в поредица пакетни обработки с окончателност в рамките на деня. Това изискване се счита за изпълнено за преките и непреките връзки, в които всички участващи във връзката ССЦК използват услугите на *T2S*.

5. По отношение на работното време и работните дни:

а) системата за сетълмент на ценни книжа и нейните връзки трябва да предоставят услуги по сетълмент през всички работни дни;

б) системата за сетълмент на ценни книжа трябва да работи между 08:00 и 19:00 ч.;

в) системите за сетълмент на ценни книжа, участващи в преки или непреки връзки, трябва да дават възможност на своите участници да подават инструкции за сетълмент *DVP* за същия ден чрез ССЦК на емитента и/или чрез посредническа ССЦК, доколкото е приложимо, до ССЦК на инвеститора поне до 16:30 ч.;

г) системите за сетълмент на ценни книжа, участващи в преки или непреки връзки, трябва да дават възможност на своите участници да подават инструкции за сетълмент *FOP* за същия ден чрез ССЦК на емитента или чрез посредническа ССЦК, доколкото е приложимо, до ССЦК на инвеститора поне до 18:45 ч.;

д) системите за сетълмент на ценни книжа трябва да въведат мерки, за да гарантират, че работното време, посочено в букви „б“–„г“ по-горе, се удължава в случай на извънредна ситуация.

Поради характеристиките на сетълмента на *TARGET2-Securities* изискванията, посочени в букви „а“ – „д“, се считат за изпълнени за ССЦК, използващи услугите на *T2S*, и за преките и непреки връзки, при които всички участващи във връзката ССЦК използват услуги на *T2S*.

III. Процедура за подаване на искане за допустимост

1. Операторите на ССЦК от еврозоната, които планират услугите им да бъдат използвани при кредитните операции на Евросистемата, трябва да подадат искане за допустимост до НЦБ на държавата членка, в която е установена ССЦК.

2. За връзки, включително такива, в които участва ССЦК извън еврозоната, но в рамките на ЕИП, операторът на ССЦК на инвеститора трябва да подаде искането за допустимост до НЦБ на държавата членка, в която извършва дейност ССЦК на инвеститора.

3. Евросистемата може да отхвърли искането или, когато ССЦК или връзката е вече допустима, Евросистемата може да спре временно или да оттегли допустимостта, ако:

а) един или повече от критериите за допустимост, предвидени в раздел I, не са изпълнени;

б) използването на ССЦК или връзката би могло да засегне сигурността и ефективността на кредитните операции на Евросистемата и да изложи Евросистемата на риск от финансови загуби или ако по друг начин се счете от съображения за пруденциалност, че това поражда риск за Евросистемата.

4. Решението на Евросистемата относно допустимостта на ССЦК или връзка се съобщава на оператора на ССЦК, който е подал искането за допустимост. Евросистемата посочва мотивите си в случай на отрицателно решение.

5. Системата за сетълмент на ценни книжа или връзката може да бъде използвана за кредитните операции на Евросистемата, след като бъде включена съответно в списъка на Евросистемата на допустимите ССЦК или списъка на Евросистемата на допустимите връзки, публикуван на интернет страницата на ЕЦБ.

КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ТРИСТРАННИ АГЕНТИ ПРИ КРЕДИТНИТЕ ОПЕРАЦИИ НА ЕВРОСИСТЕМАТА

I. Критерии за допустимост за предоставянето на тристранни услуги по управление на обезпечения (ТУУО) на Евросистемата от тристранни агенти (ТА)

1. Евросистемата определя допустимостта на ТА да предоставя ТУУО на Евросистемата въз основа на следните критерии:

а) Тристранният агент от еврозоната се управлява от централен депозитар на ценни книжа (ЦДЦК), установен в държава членка, чиято парична единица е еврото, и отговаря на изискванията, посочени в Регламент (ЕС) № 909/2014;

б) Тристранният агент предоставя ТУУО на Евросистемата в съответствие с Единния тристранен модел за Европа, както е посочено в Единния наръчник за управление на обезпечения за Европа (SCoRE);

в) Националната централна банка, която допуска използването на ТУУО чрез канал за вътрешна мобилизация или канал за мобилизация с пряк достъп, е създала и поддържа подходяща договорна или друга правно обвързваща уредба с оператора на ТА от еврозоната, които включват изискванията на Евросистемата, посочени в раздел II.

II. Изисквания на Евросистемата

1. За да се гарантира законосъобразността, операторът на ТА трябва да докаже на НЦБ, която допуска използването на ТУУО чрез канал за вътрешна мобилизация или канал за мобилизация с пряк достъп, че правата върху ценните книжа, държани в ССЦК и заложили или прехвърлени на НЦБ като част от ТУУО, не излагат НЦБ, в качеството ѝ на обезпечено лице, на неплатежоспособност или неизпълнение на контрагента.

2. Националната централна банка трябва да гарантира, че в договорната уредба с ТА се посочва, че:

а) договорната отговорност на ТА спрямо НЦБ не е ограничена по размер и по-специално, че не съдържа минимален праг или максимален таван;

б) тристранният агент носи отговорност пред НЦБ за всички преки загуби, причинени от неговото небрежно или умишлено нарушение на което и да е задължение при предоставянето на ТУУО;

в) тристранният агент носи отговорност пред НЦБ за всяка небрежност или умишлено нарушение от страна на трети лица, на които е делегирал, пределегирали или възложил изпълнението на част от задачите си като допустим за Евросистемата ТА;

г) в случай на форсмажорни обстоятелства ТА трябва да предприеме своевременни и адекватни действия за свеждане до минимум на отрицателните последици за НЦБ.

3. Преди да разпредели активи към тристранна трансакция, ТА трябва да изпълни следните задачи:

а) тристранният агент трябва да провери дали ISIN е допустим въз основа на последния списък с допустими активи, предоставен от ЦБП (или от ЦБК в случай на трансакции чрез МКОЦБ);

б) тристранният агент трябва да провери дали ISIN не е бил изключен от използване в дадената трансакция;

в) тристранният агент трябва да провери дали не съществува забранена тясна връзка между емитента на ценната книга и контрагента въз основа на последната информация за тясна връзка, предоставена от ЦБП (или от ЦБК в случай на трансакции чрез МКОЦБ);

г) тристранният агент трябва да оцени актива в съответствие с най-актуалната ценова информация, предоставена от Евросистемата;

д) тристранният агент трябва да приложи дисконтиране за собствено ползване, в случай че активът подлежи на собствено ползване.

4. За да си помогне при изпълнението на задачите, посочени в точка 3, ТА използва ежедневно предоставените му данни за управлението на обезпеченията. Предоставените данни включват:

а) данни за допустимите активи – ЦБП (или ЦБК в случай на трансакции чрез МКОЦБ) предоставя ежедневно на ТА информация за промени в списъка на допустимите активи, т.е. списък, съставен в делта режим. Делта списъкът на допустимите активи включва само:

аа) активи, емитирани в ЦДЦК, управляващ ССЦК, където се държи обезпечението, или

бб) активи, емитирани в ЦДЦК, чиято ССЦК има допустима връзка със ССЦК, където се държи обезпечението.

За всяка ЦБП може да бъде предоставен отделен делта списък на допустимите активи. Предоставените данни включват следните елементи:

– *ISIN*,

– НЦБ: *BIC*, идентифициращ НЦБ, за която *ISIN* е допустим или недопустим;

б) информация за ценообразуването – ЕЦБ от името на Евросистемата ежедневно предоставя на ТА списък на цените за всеки допустим актив, който е от значение за дадения ТА, т.е. списък, съставен в пълен режим. Тези данни се предоставят на дезагрегирана основа и включват следните елементи:

аа) чиста цена;

бб) начислена лихва;

вв) коефициент на пула;

гг) дискотиране, т.е. стандартно дискотиране, което ТА следва да прилага към обезпечението; дд) дискотиране при тясна връзка, т.е. допълнително дискотиране, което ТА прилага към цената книга, ако тя е допустима за собствено ползване от контрагента;

ее) валутен курс (приложимо, ако активът е деноминиран във валута, различна от еврото).

в) данни за тесни връзки – ЕЦБ от името на Евросистемата предоставя на ТА информация за промените в данните за тесни връзки, т.е. списък, съставен в делта режим, само за контрагенти с активна тристранна трансакция през всеки ден, в който има промяна в тези данни. Предоставените данни включват следните елементи:

аа) *ISIN*;

бб) контрагент – *BIC*, идентифициращ контрагента, който е тясно свързан с *ISIN*.

5. Данните, посочени в параграф 4, се предоставят на ТА в края на всеки работен ден и се прилагат от началото на следващия работен ден. Всички данни се предоставят, като се използва бизнес файл по ISO 20022. При изключителни обстоятелства от ТА може да бъде поискано да обрботва и прилага актуализирани данни в рамките на деня. Освен това ТА трябва да спазва следните правила по отношение на данните:

а) ако разпространението на данни за управление на обезпеченията не е възможно в даден ден, по подразбиране ТА трябва да използва предварително отчетени цени;

б) тристранният агент трябва да третира данните като поверителни и да ги използва изключително за целите на обезпечаването на кредитните операции на Евросистемата;

в) дезагрегираните данни за ценообразуването не могат да се споделят с предоставящите обезпечения лица (т.е. контрагентите). ТА може да оповести на предоставящия обезпечението само обезпечителната стойност за всеки *ISIN*.

6. Замяната на обезпечението трябва да бъде уредена чрез процедури, които обвързват освобождаването на първоначално предоставените като обезпечение ценни книжа с доставката на новото обезпечение, т.е. на база доставка срещу доставка (*DvD*) или доставка срещу плащане (*DvP*). Като алтернатива замяната на обезпечението може да бъде уредена чрез депозирание на новото обезпечение преди освобождаването на първоначално предоставеното обезпечение.

7. Тристранният агент трябва да въведе мерки, за да гарантира, че работното време и крайните срокове, определени в Единния наръчник за управление на обезпеченията за Европа (*SCoRE*), се удължават в случай на извънредна ситуация.

8. За да удовлетвори всяка необходимост от реализиране на обезпечение, ТА трябва да отговаря на следните изисквания:

а) тристранният агент трябва да разполага с процедури и процеси, които гарантират, че обезпечението е налично своевременно за реализация в случай на неизпълнение от страна на допустим контрагент. В случай на неизпълнение от страна на контрагент с активна тристранна трансакция, ТА, по искане на ЦБП, чрез ЦБК в случай на МКОЦБ, трябва да спре незабавно цялата дейност по тристранната трансакция. По искане на НЦБ ТА трябва също така незабавно да прехвърли разпределеното обезпечение от сметката за активи (т.е. сметката за получаване на обезпечението) към друга сметка за ценни книжа в *T2S*, определена от НЦБ за целите на реализацията на обезпечението.

б) тристранният агент трябва да гарантира, че няма технически или оперативни ограничения за достъп до обезпечението в случай на реализиране на обезпечение от НЦБ.

в) тристранният агент трябва да гарантира, че оперативната рамка намалява по подходящ начин възможността за грешки при изпълнението.

III. Процедура за подаване на искания

1. Операторите на ТА от еврозоната, които планират услугите им да бъдат използвани при кредитните операции на Евросистемата, трябва да подадат искане за допустимост до НЦБ на държавата членка, в която е установен операторът на ТА.

2. Евросистемата може да отхвърли искането или, когато ТА е вече допустим, Евросистемата може да ограничи, да спре временно или да оттегли допустимостта, ако:

а) един или повече от критериите за допустимост, предвидени в раздел I, не са изпълнени;

б) използването на ТА би могло да засегне сигурността и ефективността на кредитните операции на Евросистемата и да изложи Евросистемата на риск от финансови загуби или ако по друг начин се счете от съображения за пруденциалност, че това поражда риск за Евросистемата.

3. Решението на Евросистемата относно допустимостта на ТА се съобщава на оператора на ТА, който е подал искането за допустимост. Евросистемата посочва мотивите си в случай на отрицателно решение.

4. Тристранният агент може да бъде използван за кредитни операции на Евросистемата, след като бъде включен в списъка на Евросистемата на допустимите ТА, публикуван на интернет страницата на ЕЦБ.

УЧРЕДЯВАНЕ НА ЗАЛОГ ВЪРХУ ФИНАНСОВО ОБЕЗПЕЧЕНИЕ ПО РЕДА НА ЗАКОНА ЗА ДОГОВОРИТЕ ЗА ФИНАНСОВО ОБЕЗПЕЧЕНИЕ И ЗА ПРИКЛЮЧВАЩОТО НЕТИРАНЕ (ЗДФОПН)

(Загл. изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

1.1. С това приложение в съответствие с чл. 50, ал. 3 от настоящите общи условия се урежда учредяването на залог от контрагента (обезпечител) върху финансово обезпечение в полза на БНБ (обезпечено лице) и правните му последици по реда на ЗДФОПН и Закона за Българската народна банка.

1.2. Финансовото обезпечение по т. 1.1 включва допустимите съгласно настоящите общи условия активи, които формират пул от обезпечения. Всички активи, които формират пул от обезпечения, се считат за заложен в полза на БНБ.

1.3. Стойността на финансовото обезпечение се определя съобразно общите условия на БНБ.

Учредяване на залог върху финансово обезпечение

2.1. Залогът върху финансово обезпечение в полза на БНБ се учредява чрез мобилизация:

2.1.1. със заверяване на съответната сметка за активи, определена от БНБ, когато финансовото обезпечение е под формата на търгуеми инструменти и ДИОДВК;

2.1.2. със заверяване на съответната сметка в *ECMS*, когато финансовото обезпечение е под формата на вземания по кредити;

2.1.3. със заверяване на посочена от БНБ сметка, когато финансовото обезпечение е под формата на парично вземане.

2.2. (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) От момента на учредяване на залога върху финансовото обезпечение, страните приемат, че финансовото обезпечение е под контрола на БНБ, включително за целите на приключващото нетиране.

2.3. Обезпечителят няма право да се разпорежда по какъвто и да е начин чрез сделки с трети лица с финансовото обезпечение, включително да го прехвърля, или да го залага повторно.

Обезпечено финансово задължение на контрагента

3. Обезпеченото финансово задължение на контрагента включва всички съществуващи, бъдещи и/или условни парични задължения към БНБ произтичащи за него от операциите на паричната политика на Евросистемата, от кредитни операции на Евросистемата, от настоящите общи условия, както и свързаните с тези задължения лихви, неустойки, обезщетения за вреди, такси и разноски.

Управление на финансовото обезпечение

4. Управлението на финансовото обезпечение се осъществява в съответствие с приложение № 1 от настоящите общи условия.

Изменения във финансовото обезпечение

5. Финансовото обезпечение може да бъде допълвано съобразно настоящите общи условия. Активи, предоставени като финансово обезпечение, може да бъдат оттегляни съобразно настоящите общи условия.

Неизпълнение

6.1. В случай на неизпълнение от страна на контрагента по смисъла на чл. 16 от Наредба № 45 на БНБ и настоящите общи условия, БНБ има право да приложи без съдебна намеса някоя от следните мерки:

6.1.1. да реализира или придобие активи от финансовото обезпечение, или

6.1.2. (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) да извърши приключващо нетиране.

6.2. Българската народна банка има право едностранно да реши коя от мерките по т. 6.1 да приложи.

6.3. Българската народна банка има право едностранно да реши кои от заложените активи да реализира или придобие.

Реализиране на финансовото обезпечение

7.1. (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Българската народна банка има право без съдебна намеса да реализира финансовото обезпечение по този договор за залог, в съответствие със Закона за договорите за финансово обезпечение и за приключващото нетиране, като:

7.1.1. продаде или придобие финансовите инструменти, като прихване или погаси с тяхната стойност финансовите задължения;

7.1.2. продаде или придобие вземанията по кредити, като прихване или погаси с тяхната стойност финансовите задължения;

7.1.3. прихване използваните като обезпечение парични вземания срещу финансовите задължения или ги погаси по друг начин с паричните вземания.

7.2. Придобиване на финансови инструменти се осъществява по цената в ECMS, определена в деня предхождащ деня на придобиването от БНБ. Вземанията по кредити се придобиват по стойността, с която се отчитат в пула от обезпечения, към деня предхождащ деня на придобиването им от БНБ.

7.3. Ако при неизпълнение финансовото обезпечение е реализирано, БНБ не по-късно от следващия ден след реализирането изпраща до контрагента информация за погасените финансови задължения и за техния размер.

7.4. (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Прекратителна процедура или прилагане на оздравителна мярка спрямо контрагента не засяга правото на БНБ да реализира финансовото обезпечение по реда на т. 7.1 – т. 7.2.

Приключващо нетиране

(Загл. изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

8.1. (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Контрагентът дава изричното си съгласие за влизане в сила на разпоредбата за приключващо нетиране по смисъла на Закона за договорите за финансово обезпечение и за приключващото нетиране.

8.2. В случай на влизане в сила на разпоредба за приключващо нетиране на финансово обезпечение деноминирано във валута, различна от евро, БНБ извършва служебно превалутиране по курса, обявен от БНБ за съответния ден, в който се извършва нетирането.

8.3. Курсовите разлики в резултат на превалутирането са за сметка на съответния контрагент.

8.4. При неизпълнение приключващо нетиране се извършва независимо от:

8.4.1. започването или продължаването на прекратителна процедура или оздравителни мерки по отношение на обезпечителя и/или обезпеченото лице;

8.4.2. (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) разпореждане с финансовото обезпечение или с вземане, което е предмет на приключващо нетиране, както и налагането на запор върху тях.

8.5. Действието на клаузата за приключващо нетиране не зависи от:

8.5.1. отправяне на предизвестие за намерението да се реализира обезпечението;

8.5.2. одобрение на условията за реализиране на обезпечението от съд, друга институция или друго лице;

8.5.3. осъществяване на реализирането чрез публичен търг или по друг предвиден от закона начин;

8.5.4. изтичане на допълнителен срок.

Уреждане на отношенията след реализиране на финансовото обезпечение

9. (Доп. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Ако при влизане в сила на разпоредбата за приключващо нетиране или след реализиране на финансовото обезпечение или погасяване на задължението на БНБ да върне финансовото обезпечение на контрагента се окаже, че получената сума надвишава вземането на БНБ, разликата незабавно се изплаща на контрагента.

Декларации от контрагента

10. (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Контрагентът декларира и се задължава за следното:

10.1. Контрагентът е собственик на активите, мобилизирани като обезпечение. Мобилизираните като обезпечение активи не са предмет на залог, споразумение за обезпечение или друга тежест в полза на трети лица, които биха ограничили или подчинили правото на БНБ върху обезпечението или биха възпрепятствали неговата реализация от БНБ. Извън изключенията, предвидени в част четвърта, дял седми, от настоящите общи условия, мобилизираните като обезпечение активи не са емитирани или гарантирани от лице, с което контрагентът се намира в тесни връзки по смисъла на чл. 131 от общите условия.

10.2 Контрагентът е титуляр на вземанията по кредити, мобилизирани като обезпечение, както и:

10.2.1. мобилизираните като обезпечения вземания по кредити са напълно прехвърлими и договорът за вземане по кредит, другите споразумения между контрагента и длъжника или гаранцията за вземането по кредит, не съдържат ограничения относно мобилизацията или реализирането на вземането, освен когато договорните ограничения не засягат прехвърляемостта и мобилизацията на вземането по кредит или правата на БНБ и Евросистемата;

10.2.2. контрагентът мобилизира вземания по договор за кредит, в който длъжникът изрично писмено се е отказал от правото си на прихващане и безусловно се е съгласил на оповестяване от контрагента на информация относно вземането и длъжника, необходима за създаването на валидно обезпечение на вземания по кредити и бързата им реализация при неизпълнение от страна на контрагента.

10.2.3. всички правни и фактически действия, необходими за осигуряване действителността на мобилизацията и за осигуряване на мобилизацията на вземане по кредит като обезпечение, са изпълнени от контрагента и/или приобретателя както е предвидено в ЗДФОПН или настоящите общи условия.

10.3. Всяка информация, предоставена от контрагента или от негово име за целите на настоящото приложение, е била вярна и точна във всички съществени аспекти към датата, на която е предоставена, или към датата, на която е посочена. В случай че цялата тази информация или част от нея стане невярна, контрагентът се задължава да информира БНБ незабавно.

Заключителна разпоредба

(Загл. доп. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г.,
в сила от 30 март 2026 г.)

11. За неуредените в настоящите общи условия въпроси се прилага действащото българско законодателство.

ОТБИВИ ОТ ПАЗАРНАТА СТОЙНОСТ ПРИ ПРИЛАГАНЕТО НА РАМКАТА НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА НА ЕВРОСИСТЕМАТА

Отбиви от пазарната стойност, прилагани към допустимите търгуеми активи

1.1. В съответствие с част четвърта, дял шести от Общите условия на БНБ спрямо търгуемите активи се прилагат отбиви от пазарната стойност съгласно определението в § 1, т. 20 от Допълнителната разпоредба на Наредба № 45 на БНБ съобразно нивата, предвидени в таблици 2 и 3 от настоящото приложение.

1.2. Отбивът от пазарната стойност за конкретен актив зависи от следните фактори:

1.2.1 категорията отбиви съгласно т. 2, в която е разпределен активът;

1.2.2. остатъчният срок до падежа или среднопредтегляния срок на живот на актива съгласно посоченото в т. 3.1 – т. 3.6;

1.2.3. структурата на купона на актива; и

1.2.4. степента на кредитно качество, в която е разпределен активът.

1.3. Не се прилагат отбиви от пазарната стойност спрямо дълговите сертификати на ЕЦБ и дълговите сертификати, емитирани от НЦБ преди датата на приемане на еврото в съответната държава членка, чиято парична единица е еврото.

Определяне на категориите отбиви за търгуемите активи

2. Допустимите търгуеми активи се разпределят в една от петте категории отбиви въз основа на вида емитент и/или вида актив, както е посочено в таблица 1 от настоящето приложение:

2.1. в категория на отбиви I се включват дългови инструменти, емитирани от централни правителства, дългови инструменти, емитирани от Европейския съюз, и дългови сертификати, емитирани от националните централни банки на държавите членки, чиято парична единица не е еврото;

2.2. в категория на отбиви II се включват дългови инструменти, емитирани от:

2.2.1. местни и регионални правителства;

2.2.2. субекти, които са кредитни институции или некредитни институции, които са класифицирани от Евросистемата като агенции и които отговарят на количествените критерии, установени в приложение № 15 към настоящите общи условия;

2.2.3. многостранни банки за развитие и международни организации, различни от Европейския съюз; както и регулирани обезпечени облигации и multicédulas;

2.3. в категория на отбиви III се включват дългови инструменти, емитирани от:

2.3.1. нефинансови предприятия;

2.3.2. предприятия от държавния сектор, и

2.3.3. агенции, които са некредитни институции, които не отговарят на количествените критерии, установени в приложение № 15 към настоящите общи условия;

2.4. в категория отбиви IV се включват необезпечените дългови инструменти, емитирани от:

2.4.1. кредитни институции;

2.4.2. агенции, които са кредитни институции, които не отговарят на количествените критерии, установени в приложение № 15 към настоящите общи условия; и

2.4.3. финансови предприятия, различни от кредитни институции;

2.5 в категория отбиви V се включват обезпечените с активи ценни книжа, независимо от класификацията на емитента.

Отбиви при оценяването за търгуемите активи

3.1. Отбивите от пазарната стойност за търгуемите активи, разпределени в категории на отбиви I –IV, се определят въз основа на:

3.1.1. разпределението на конкретния актив в степен на кредитно качество 1, 2 или 3;

3.1.2. остатъчният срок до падежа на актива съгласно посоченото в т. 2;

3.1.3. структурата на купона на актива съгласно посоченото в т. 2.

3.2. За търгуемите активи, разпределени в категории на отбиви I –IV, приложимите отбиви от пазарната стойност зависят от остатъчният срок до падежа и структурата на купона на актива (фиксиран/плаващ или нулев) съгласно определеното въз основа на таблица 2 от приложението към настоящите насоки. Съответният срок до падежа за определяне на отбива от пазарната стой-

ност, който следва да се приложи, е остатъчният срок до падежа на актива, независимо от вида на структурата на купона.

3.3. Определянето на остатъчния срок до падежа за собствено ползвани обезпечени облигации зависи от това дали собствено ползваните покрити облигации са облигации с еднократно погасяване на главницата и с възможност за удължаване на срока до падежа или условни транзитни облигации, както следва:

3.3.1. в случая на собствено ползвани покрити облигации с еднократно погасяване на главницата и с възможност за удължаване на срока до падежа остатъчният срок до падежа се определя като максималната продължителност, до която може да се удължи срокът до падежа, както е отражено в условията за конкретната покрити облигация;

3.3.2. в случая на собствено ползвани покрити условни транзитни облигации, остатъчният срок до падежа съответства на категорията [10 – 15) години.

За целите на настоящата точка 3.3 „собствено ползвани“ се отнася до предаването или използването от контрагент на покрити облигации, емитирани или гарантирани от самия него или от субект, с когото той се намира в тесни връзки съгласно предвиденото в член 131 от настоящите общи условия.

3.4. За търгуемите активи, разпределени в категория на отбиви V, независимо от структурата на купона, отбивите от пазарната стойност се определят въз основа на среднопретегления срок на живота на актива, както е посочено в т. 3.5 и 3.6. Отбивите от пазарната стойност, прилагани към търгуемите активи в категория V, се съдържат в таблица 3 от настоящото приложение.

3.5. Среднопретегленият срок на живота на първостепенен транш на обезпечена с актив ценна книга се оценява като очаквания среднопретеглен период до погасяването на този транш. По отношение на задържаните мобилизирани обезпечени с активи ценни книжа при изчисляването на среднопретегления срок на живота се приема, че кол опциите в полза на емитента няма да бъдат упражнени.

3.6. За целите на т. 5 „задържани мобилизирани обезпечени с активи ценни книжа“ са обезпечени с активи ценни книжа, които са използвани в процент, по-висок от 75% от непогасената номинална стойност, от контрагента, който е иницирал обезпечената с активи ценна книга, или от субекти, които се намират в тесни връзки с инициатора. Наличието на тесни връзки се определя в съответствие с член 131 от настоящите общи условия.

Допълнителни отбиви от пазарната стойност, които се прилагат към конкретни видове търгуеми активи

4. Освен отбивите от пазарната стойност, предвидени в т. 3.1 – т. 3.6 от настоящото приложение, спрямо конкретни видове търгуеми активи се прилагат следните допълнителни отбиви от пазарната стойност:

4.1. спрямо всички търгуеми активи, разпределени в категории на отбиви II, III, IV и V, за които се определя теоретична стойност в съответствие с правилата на член 128 от настоящите общи условия, се прилага допълнителен отбив от пазарната стойност под формата на намаление на стойността от преоценка. Намалението на стойността от преоценка също и за собствено ползвани покрити облигации зависи от очаквания остатъчен срок до падежа или в случая на категория на отбиви V – от среднопретегления срок на живота на актива, на нивата, установени в таблица 5 от настоящето приложение. За целите на изчисляването на намалението на стойността от преоценка за собствено ползвани покрити облигации очакваният остатъчен срок до падежа е датата на първоначалния падеж, освен ако и докато не бъде иницирано удължаване на срока до падежа;

4.1а. (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) спрямо търгуемите активи, деноминирани в британски лири, йени или щатски долари, се прилага допълнително намаление на стойността от преоценка в размер на: а) 16 % спрямо активи, деноминирани в британски лири или щатски долари; и б) 26 % спрямо активи, деноминирани в йени;

4.2. спрямо собствено ползвани покрити облигации се прилага допълнителен отстъп от пазарната стойност в размер на:

4.2.1. 8%, приложимо към стойността на дълговите инструменти, разпределени в степени на кредитно качество 1 и 2, и

4.2.2. 12%, приложимо към стойността на дълговите инструменти, разпределени в степен на кредитно качество 3. За целите на настоящата точка „собствено ползвани“ има същото значение, както е определено в т. 3.3;

4.3. ако посоченият в т. 4.2 допълнителен отбив от пазарната стойност не може да бъде приложен по отношение на системата за управление на обезпеченията на дадена НЦБ, трето лице – посредник или техническата платформа на TARGET за автоматично обезпечаване, то се прилага в тези системи или в тази платформа към цялата емисионна стойност на покритите облигации, които могат да бъдат собствено ползвани.

Отбиви от пазарната стойност, прилагани към допустимите нетъргуеми активи

5.1. Към индивидуалните вземания по кредити се прилагат специфични отбиви от пазарната стойност, определени в зависимост от остатъчния срок до падежа, степента на кредитно качество и структурата на лихвения процент, както е предвидено в таблица 4 от настоящото приложение.

5.2. По отношение на структурата на лихвения процент на вземания по кредити се прилагат следните разпоредби:

5.2.1. вземанията по кредити с нулев купон се третират като вземания по кредити с фиксиран лихвен процент;

5.2.2. вземанията по кредити с плаващ лихвен процент, чийто коригиран период е по-дълъг от една година, се третират като вземания по кредити с фиксиран лихвен процент;

5.2.3. вземанията по кредити с плаващ лихвен процент с горен праг се третират като вземания по кредити с фиксиран лихвен процент;

5.2.4. вземанията по кредити с плаващ лихвен процент, чийто коригиран период е не по-дълъг от една година, и с долен праг, но без горен праг, се третират като вземания по кредити с плаващ лихвен процент;

5.2.5. (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) отбивът от пазарната стойност, който се прилага към вземане по кредит с повече от един вид лихвено плащане, зависи единствено от лихвените плащания през остатъчния срок на вземането по кредит. Ако през остатъчния срок на вземането по кредита има повече от един вид лихвено плащане, оставащите лихвени плащания се третират като плащания с фиксиран лихвен процент, като матуритетът, който се изисква, за да се приложи отбивът, е остатъчният срок до падежа на вземането по кредита. Ако споразумението за вземането по кредит предвижда опции за промяна на вида лихвено плащане или промени на вида лихвено плащане през остатъчния срок на вземането по кредит, които зависят от настъпването на предварително определено събитие, оставащите лихвени плащания също се третират като плащания с фиксиран лихвен процент, като матуритетът, който се изисква, за да се приложи отбивът от пазарната стойност, е остатъчният срок до падежа на вземането по кредита.

5.3. (Отм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

5.4. Към срочните депозити не се прилага отбив от пазарната стойност.

5.5. (Отм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

Категории на отбивки за допустимите търгуеми активи въз основа на вида емитент и/или вида актив

Категория I	Категория II	Категория III	Категория IV	Категория V
<p>Дългови инструменти, емитирани от централни правителства</p> <p>Дългови инструменти, емитирани от Европейския съюз</p> <p>Дългови сертификати, емитирани от националните централни банки на държавите членки, чиято парична единица не е еврото</p>	<p>Дългови инструменти, емитирани от местни и регионални правителства</p> <p>Дългови инструменти, емитирани от лица (кредитни институции или некредитни институции), които са класифицирани от Евросистемата като агенции и които отговарят на количествените критерии, установени в приложение № 15 към Общите условия</p> <p>Дългови инструменти, емитирани от многостранни банки за развитие и международни организации, различни от Европейския съюз</p> <p>Регулирани обезпечени облигации multicédulas</p>	<p>Дългови инструменти, емитирани от нефинансови предприятия, предприятия от държавния сектор и агенции, които са некредитни институции, които не отговарят на количествените критерии, установени в приложение № 15 към Общите условия</p>	<p>Необезпечени дългови инструменти, емитирани от кредитни институции и агенции, които са кредитни институции, които не отговарят на количествените критерии, установени в приложение № 15 към Общите условия</p> <p>Необезпечени дългови инструменти, емитирани от финансови предприятия, различни от кредитни институции</p>	<p>Обезпечени с активи ценни книжа</p>

Таблица 2

Нива на отбиви от пазарната стойност (в %), прилагани към допустими търгуеми активи в категории на отбиви I – IV

(в %)		Категории на отбиви							
Кредитно качество	Остатъчен срок до падежа (в години)	Категория I		Категория II		Категория III		Категория IV	
		Фиксиран или плаващ купон	Нулев купон	Фиксиран или плаващ купон	Нулев купон	Фиксиран или плаващ купон	Нулев купон	Фиксиран или плаващ купон	Нулев купон
Степени 1 и 2	[0 –1)	0,5	0,5	1,0	1,0	1,0	1,0	7,5	7,5
	[1 –3)	1,0	2,0	1,5	2,5	2,0	3,0	10,0	11,5
	[3 –5)	1,5	2,5	2,5	3,5	3,0	4,5	12,0	13,0
	[5 –7)	2,0	3,0	3,5	4,5	4,5	6,0	14,0	15,0
	[7 –10)	3,0	4,0	4,5	6,5	6,0	8,0	16,0	17,5
	[10 –15)	4,0	5,0	6,5	8,5	7,5	10,0	18,0	22,5
	[15 –30)	5,0	6,0	8,0	11,5	9,0	13,0	21,0	25,0
	[30 –∞)	6,0	9,0	10,0	13,0	11,0	16,0	24,0	31,5
<i>Категории на отбиви</i>									
Кредитно качество	Остатъчен срок до падежа (в години)	Категория I		Категория II		Категория III		Категория IV	
		Фиксиран или плаващ купон	Нулев купон	Фиксиран или плаващ купон	Нулев купон	Фиксиран или плаващ купон	Нулев купон	Фиксиран или плаващ купон	Нулев купон
Степен 3	[0 –1)	5,0	5,0	5,5	5,5	6,5	6,5	11,5	11,5
	[1 –3)	6,0	7,0	7,5	10,5	9,5	12,0	18,5	20,0
	[3 –5)	8,5	10,0	11,0	16,0	13,0	18,0	23,0	27,0
	[5 –7)	10,0	11,5	12,5	17,0	15,0	21,5	25,5	29,5
	[7 –10)	11,5	13,0	14,0	21,0	17,0	23,5	26,5	31,5
	[10 –15)	12,5	14,0	17,0	25,5	19,5	28,0	28,5	35,0
	[15 –30)	13,5	15,0	20,0	28,5	22,0	31,0	31,5	39,0
	[30 –∞)	14,0	17,0	22,0	32,5	25,0	35,5	34,5	43,0
⁽¹⁾ т.е. [0–1) остатъчен срок до падежа, по-малък от една година; [1–3) остатъчен срок до падежа, равен на или по-голям от една година и по-малък от три години и т.н.									

(Доп. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

Нива на отбиви от пазарната стойност, прилагани към допустими търгуеми активи в категория на отбиви V

(в %)		
		Категория V
Кредитно качество	Среднопотеглен срок на живот	Отбив от пазарната стойност
Степени 1 и 2	[0 –1)	4,0
	[1 –3)	5,0
	[3 –5)	7,0
	[5 –7)	9,0
	[7 –10)	12,0
	[10 –15)	18,0
	[15 –30)	20,0
	[30 –∞)	22,0
Степени 3	[0 ,1)	7,0
	[1 ,3)	10,0
	[3 ,5)	13,0
	[5 ,7)	15,0
	[7 ,10)	18,0
	[10 ,15)	27,0
	[15 ,30)	31,0
	[30 , ∞)	33,0

(¹) т.е. [0–1) среднопотеглен срок на живот, по-малък от една година; [1–3) среднопотеглен срок на живот, равен на или по-голям от една година и по-малък от три години и т.н.

Таблица 4

Нива на отбиви от пазарната стойност, прилагани към допустими вземания по кредити

(в %)			
Кредитно качество	Остатъчен срок до падежа (в години)	Плащане с фиксиран лихвен процент	Плащане с плаващ лихвен процент
Степени 1 и 2	[0 –1)	8,0	8,0
	[1 –3)	11,5	8,0
	[3 –5)	15,0	8,0
	[5 –7)	20,0	11,5
	[7 –10)	26,0	15,0
	[10 –15)	33,0	20,0
	[15 –30)	38,0	26,0
	[30 –∞)	40,0	33,0
Степен 3	[0 –1)	16,0	16,0
	[1 –3)	25,0	16,0
	[3 –5)	35,0	16,0
	[5 –7)	42,0	25,0
	[7 –10)	46,0	35,0
	[10 –15)	48,0	42,0
	[15 –30)	50,0	46,0
	[30 –∞)	52,0	48,0

(¹) т.е. [0–1) остатъчен срок до падежа, по-малък от една година; [1–3) остатъчен срок до падежа, равен на или по-голям от една година и по-малък от три години и т.н.

Таблица 5

Нива на намаление на стойността от преоценка, прилагани към търгуеми активи в категории на отбиви II – V, за които се определя теоретична стойност

(в %)	
Остатъчен срок до падежа/Среднопретеглен срок на живот (в години)	Намаление на стойността от преоценка
[0 –1)	1,5
[1 –3)	2,5
[3 –5)	3,0
[5 –7)	3,5
[7 –10)	4,5
[10 –15)	6,0
[15 –30)	8,0
[30 –∞)	13,0

(¹) т.е. [0–1) остатъчен срок до падежа/среднопретеглен срок на живот, по-малък от една година; [1–3) остатъчен срок до падежа/среднопретеглен срок на живот, равен на или по-голям от една година и по-малък от три години и т.н.

ОБЯВЯВАНЕ НА ТРЪЖНИ ОПЕРАЦИИ

Обявяването на публичен търг съдържа следната указателна информация:

- а) референтния номер на тръжната операция;
- б) датата на тръжната операция;
- в) вида на операцията (предоставяне или изтегляне на ликвидност и вид на инструмента на паричната политика, който ще се използва);
- г) матуритета на операцията;
- д) продължителността на операцията (обикновено изразена в брой дни);
- е) вид на аукциона, т.е. търг с фиксиран или променлив лихвен процент;
- ж) за търговете с променлив лихвен процент, метода на разпределение, т.е. процедурата на аукцион с единен лихвен процент (холандски аукцион) или аукцион с различни лихвени проценти (американски аукцион);
- з) предвидения обем на операцията, обикновено само на операции по дългосрочно рефинансиране;
 - и) за търгове с фиксиран лихвен процент, фиксирания лихвен процент, цена, суап-точка или спред при търга (референтния индекс в случай на индексирани търгове и вида на котировката в случай на лихвен процент или спред);
 - й) минималния или максималния приемлив лихвен процент, цена или суап-точка, ако е приложимо;
 - к) началната дата и падежа на операцията, ако е приложимо, или вальорът и падежа на инструмента в случай на емитиране на дългови сертификати на Европейската централна банка (ЕЦБ);
 - л) използваните валути, а за валутни суапове – сумата на валутата, която остава фиксирана;
 - м) за валутни суапове – референтния спот курс, който ще се използва за пресмятането на заявките;
- н) ограничението за максимално заявено количество, ако има такова;
- о) минималната разпределена сума на отделен контрагент, ако има такава;
- п) минималното съотношение на разпределение, т.е. долната граница, изразена в проценти, на съотношението на заявките по пределния лихвен процент за разпределение в една тръжна операция, ако има такова;
- р) графика за подаване на заявките;
- с) в случай на емитиране на дългови сертификати на ЕЦБ, деноминацията на сертификатите и *ISIN* кода на емисията;
- т) максималния брой заявки за контрагент (за търгове с променлив процент, в случай че ЕЦБ възнамерява да ограничи броя на заявките, обикновено се определят десет заявки за контрагент);
- у) вида на котировката (процент или спред);
- ф) референтното лице в случай на индексирани търгове.
- х) (нова – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) дали търгът се провежда при пълно разпределение, ако е приложимо.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПРИ ТЪРГОВЕ И ТРЪЖНИ ПРОЦЕДУРИ

Таблица 1

Разпределение при търгове с фиксиран лихвен процент

Процентът на разпределение е:

$$all \% = \frac{A}{\sum_{i=1}^n a_i}$$

Сумата, разпределена на контрагента i , е:

$$all_i = all \% \times (a_i)$$

където:

- A = общата сума за разпределение
- n = общия брой контрагенти
- a_i = сумата на заявката на контрагента i
- $all \%$ = процент на разпределение
- all_i = общата сума, разпределена на контрагента i

Таблица 2

Разпределение при търгове с променлив лихвен процент в евро
(примерът се отнася за заявки под формата на лихвени проценти)

Процентът на разпределение при пределния лихвен процент е:

$$all \% (r_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)}{a(r_m)}$$

Сумата, разпределена на контрагента i при пределния лихвен процент, е:

$$all (r_m)_i = all \% (r_m) \times a(r_m)_i$$

Общата сума, разпределена на контрагента i , е:

$$all_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)_i + all(r_m)_i$$

- A = общата сума за разпределение
- r_s = заявен лихвен процент s от контрагентите
- N = общия брой контрагенти
- $a(r_s)_i$ = сумата на заявката при лихвен процент s (r_s) от контрагента i
- $a(r_s)$ = общия размер на заявката при лихвен процент s (r_s)

$$a(r_s) = \sum_{i=1}^n a(r_s)_i$$

r_m = пределния лихвен процент:

$r_1 \geq r_s \geq r_m$ при търгове за предоставяне на ликвидност

$r_m \geq r_s \geq r_1$ при търгове за изтегляне на ликвидност

r_{m-1} = лихвения процент преди пределния лихвен процент (последният лихвен процент, по който заявките са напълно удовлетворени):

$r_{m-1} > r_m$ при търгове за предоставяне на ликвидност

$r_m > r_{m-1}$ при търгове за изтегляне на ликвидност

$\text{all \%}(r_m)$ = процента на разпределение при пределния лихвен процент

$\text{all}(r_s)_i$ = сумата, разпределена на контрагент i по лихвен процент s

all_i = общата сума, разпределена на контрагента i

Таблица 3

Разпределение при търгове с променлив лихвен процент на валутните суапове

Процентът на сумата за разпределение при пределната котировка на суап точките е:

$$\text{all \%}(\Delta_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)}{a(\Delta_m)}$$

Сумата, разпределена на контрагента i при пределната котировка на суап точките, е:

$\text{all}(\Delta_m)_i = \text{all \%}(\Delta_m) \times a(\Delta_m)_i$

Общата сума, разпределена на контрагента i , е:

$$\text{all}_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)_i + \text{all}(\Delta_m)_i$$

където:

A = общата сума за разпределение

Δ_s = заявка за котировка на суап точка s , подадена от контрагентите

N = общия брой контрагенти

$a(\Delta_s)_i$ = сума на заявката при котировка на суап точка s (Δ_s) от контрагента i

$a(\Delta_s)$ = обща сума на заявката при котировка на суап точка s (Δ_s)

$$a(\Delta_s) = \sum_{i=1}^n a(\Delta_s)_i$$

Δ_m = пределна котировка на суап точките:

$\Delta_m \geq \Delta_s \geq \Delta_1$ при валутен суап за предоставяне на ликвидност

$\Delta_1 \geq \Delta_s \geq \Delta_m$ при валутен суап за изтегляне на ликвидност

Δ_{m-1} = котировка на суап точките преди пределната (последната котировка, при която заявките са напълно удовлетворени):

$\Delta_m > \Delta_{m-1}$ при валутен суап за предоставяне на ликвидност

$\Delta_{m-1} > \Delta_m$ при валутен суап за изтегляне на ликвидност

$\text{all} \%(\Delta_m) =$ процент на сумата за разпределение при пределната котировка на суап точки

$\text{all}(\Delta_s)_i =$ сумата, разпределена на контрагента i при пределната котировка на суап точки s

$\text{all}_i =$ общата сума, разпределена на контрагента i

ОБЯВЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ТЪРГА

Съобщението за резултатите от публичен търг обикновено съдържа следната информация:

- а) референтния номер на тръжната операция;
- б) датата на тръжната операция;
- в) вида на операцията;
- г) матуритета на операцията;
- д) продължителността на операцията (обикновено изразена в брой дни);
- е) общата сума на заявките, подадени от контрагенти на Евросистемата;
- ж) броя на участниците в търга;
- з) валутните суапове, използваните валути;
- и) общата разпределена сума;
- й) за търгове с фиксиран лихвен процент, процента на разпределение;
- к) за валутни суапове, обменния спот курс;
- л) за търгове с променлив процент, приетия пределен лихвен процент, цена, суап-точка или спред, както и процента на разпределение при пределния лихвен процент, цена или суап-точка;
- м) за аукциони с различни лихвени проценти, минималния и максималния лихвен процент на заявката, т.е. долната и горната граница на лихвения процент, по който контрагентите са представили заявките си при търгове с променлив лихвен процент, както и среднопретегления лихвен процент на разпределение;
- н) началната дата и падежа на операцията, ако е приложимо, или вальора и падежа на инструмента в случай на емитиране на дългови сертификати на Европейската централна банка (ЕЦБ);
- о) минималната разпределена сума на отделен контрагент, ако има такава;
- п) минималното съотношение на разпределение, ако има такова;
- р) в случай на емитиране на дългови сертификати на ЕЦБ, деноминацията на сертификатите и *ISIN* кода на емисията;
- с) максималния брой заявки за контрагент (за търгове с променлив процент, в случай че ЕЦБ възнамерява да ограничи броя на заявките, обикновено се определят десет заявки за контрагент).

ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА САНКЦИИТЕ, КОИТО СЕ ПРИЛАГАТ В СЪОТВЕТСТВИЕ С ЧАСТ ПЕТА И ИМУЩЕСТВЕНИ САНКЦИИ, КОИТО СЕ ПРИЛАГАТ В СЪОТВЕТСТВИЕ С НАРЕДБА № 45 НА БНБ

I. Изчисляване на имуществени санкции, които се прилагат в съответствие с част пета от настоящите общи условия

1. (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Когато следва да наложи имуществена санкция на някой от своите контрагенти в съответствие с част пета, БНБ изчислява променливата сума на санкцията в съответствие с предварително определен наказателен лихвен процент, както следва:

а) за неизпълнение на задължение, посочено в член 144, ал. 1, т. 1, т. 2 или т. 3, променливата сума на имуществената санкция се изчислява посредством използването на лихвения процент по пределното кредитно улеснение, приложим в деня, в който е започнало неизпълнението, плюс 2,5 процентни пункта;

б) за неизпълнение на задължение, посочено в член 144, ал. 1, т. 4 или т. 5, променливата сума на имуществената санкция се изчислява посредством използването на лихвения процент по пределното кредитно улеснение, приложим в деня, в който е започнало неизпълнението, плюс 5 процентни пункта. За повтарящи се случаи на неизпълнение на задължението, посочено в член 144, ал. 1, т. 4, или на задължението, посочено в член 144, ал. 1, т. 5 в рамките на 12 -месечен период, започващ от деня на първото нарушение, наказателният лихвен процент се увеличава с допълнителни 2,5 процентни пункта за всяко неизпълнение.

2. (Доп. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) За неизпълнение на задължение, посочено в член 144, ал. 1, т. 1 или т. 2, променливата сума на имуществената санкция се изчислява посредством прилагане на наказателен лихвен процент в съответствие с точка 1, буква „а“ до размера на обезпечението или паричните средства, които контрагентът не е в състояние да предостави или за които контрагентът не е в състояние да извърши сетълмент, умножени по коефициент $X/360$, където X е броят на календарните дни – с максимална стойност седем, през които контрагентът не е бил в състояние да обезпечи или да извърши сетълмент на: а) разпределената сума, посочена в потвърждаването на индивидуалните резултати от разпределението при търга, която се получава при приключването на дадена операция; или б) оставащата сума от конкретна операция, ако са налице предсрочни прекратявания от БНБ през оставащия срок на операцията.

3. (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) За неизпълнение на задължение, посочено в член 144, ал. 1, т. 3, променливата сума на имуществената санкция се изчислява за всеки засегнат актив, като се прилага наказателният лихвен процент, определен в съответствие с точка 1, буква „а“, към стойността след прилагането на отбив от пазарната стойност и климатичния фактор, ако е приложим, на недопустимите активи или на активите, които не могат да бъдат мобилизирани или използвани от контрагента, както следва:

а) в случая на недопустими активи, които са предоставени от контрагента на БНБ, взема се предвид стойността на недопустимите активи след прилагането на отбив от пазарната стойност и климатичния фактор, ако е приложим; или

б) в случай на търгуем актив, който първоначално е бил допустим, но е станал недопустим или негоден за по-нататъшно мобилизиране или ползване от контрагента, се взема предвид стойността след прилагането на отбива от пазарната стойност и климатичния фактор, ако е приложим, на актива, който не е бил отстранен до началото на осмия календарен ден след настъпване на събитието, след което допустимите активи са станали недопустими или негодни за по-нататъшно мобилизиране или ползване от контрагента.

4. (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Сумите, посочени в точка 3, букви „а“ и „б“, се умножават по коефициент $X/360$, където X е броят на календарните дни – с максимална стойност седем, през които контрагентът не е изпълнил своите задължения по отношение на използването на активите, предоставени като обезпечение при кредитните операции на Евросистемата. В случая на точка 3, буква „б“, изчисляването на X започва след изтичането на гратисния период от седем календарни дни.

*[[стойност на недопустимите активи след прилагането на отбива от пазарната стойност (и, до колкото е приложимо, климатичния фактор) в първия ден на неизпълнението] EUR * (приложимия лихвен процент по пределното кредитно улеснение в деня, в който е започнало неизпълнението + 2,5 %) * [X]/360 = [...] EUR]*

5. (Изм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) За неизпълнение на чл. 144, ал. 1, точка 3, което се дължи на превишаване на предвидения в чл. 135 праг за предоставяне или използване на необезпечени дългови инструменти, емитирани от кредитна институция или от друго лице, с което тя се намира в тесни връзки (наричано по-долу „нарушението на лимита“), прилагането на гратисен период се определя, както следва:

а) гратисен период от седем календарни дни се прилага, ако нарушението на лимита е породено от промяна в оценката след прилагането на отбив от пазарната стойност и климатичния фактор, ако е приложим, без да са предоставени допълнителни необезпечени дългови инструменти и без да са изтеглени активи (включително падежирани активи) от общия пул от обезпечения, въз основа на следното:

аа) стойността на вече предоставените необезпечени дългови инструменти се е увеличила, или
 бб) общата стойност на пула от обезпечения е намаляла.

В тези случаи контрагентът е длъжен да коригира стойността на своя общ пул от обезпечения и/или стойността на тези необезпечени дългови инструменти в рамките на гратисния период, за да осигури съответствие с приложимото ограничение.

б) предоставянето на допълнителни необезпечени дългови инструменти, емитирани от кредитна институция или тясно свързани с нея лица, нарушаващи приложимото ограничение, не дава право на контрагента на гратисен период.

6. (Доп. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Ако контрагентът е предоставил информация, която засяга неблагоприятно стойността на неговото обезпечение от гледна точка на Евросистемата във връзка с член 139, ал. 4, например невярна информация относно непогасената сума на използвано вземане по кредит, която е или е била невярна или неактуална, или ако контрагентът не предостави своевременно необходимата информация съгласно член 12, т. 1, буква „г“ от Наредба № 45 на БНБ, сумата (стойността) на обезпечението, която е засегната неблагоприятно, се взема предвид за изчисляването на имуществената санкция съгласно точка 3 и не се прилага гратисен период. Ако невярната информация бъде коригирана в рамките на предвидения период за уведомление, например за вземанията по кредити до края на следващия работен ден съгласно член 109, ал. 2, санкция не се налага.

7. (Доп. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) За неизпълнение на задълженията, предвидени в член 144, ал. 1, т. 4 или т. 5, променливата сума на имуществената санкция се изчислява, като се прилага наказателен лихвен процент в съответствие с точка 1, буква „б“ до размера на неразрешения достъп на контрагента до пределното кредитно улеснение или на неплатения кредит от Евросистемата.

8. (Отм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

II. Изчисляване на неимуществени санкции, които се прилагат в съответствие с част пета

Спиране за неизпълнение на задължения, посочени в член 144, ал. 1, т. 1 или т. 2

9. Когато се прилага период на спиране в съответствие с член 146, ал. 1, БНБ налага спиране в съответствие със следното:

а) ако сумата на непредоставеното обезпечение или парични средства е до 40% от цялото обезпечение или парични средства, които следва да се предоставят, прилага се спиране за срок от един месец;

б) ако сумата на непредоставеното обезпечение или парични средства е между 40% и 80% от цялото обезпечение или парични средства, които следва да се предоставят, прилага се спиране за срок от два месеца;

в) ако сумата на непредоставеното обезпечение или парични средства е между 80% и 100% от цялото обезпечение или парични средства, които следва да се предоставят, прилага се спиране за срок от три месеца.

III. Изчисляване на имуществени санкции, които се прилагат в съответствие с Наредба № 45 на БНБ

1. (Доп. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.) Българската народна банка изчислява имуществената санкция по член 17, ал. 6 от Наредба № 45 на БНБ в съответствие със следното:

а) за неизпълнение на задължение, посочено в член 17, ал. 6 от Наредба № 45 на БНБ, имуществената санкция се изчислява посредством използването на лихвения процент по пределното кредитно улеснение, приложим в деня, в който е започнало неизпълнението, плюс 2,5 процентни пункта;

б) имуществената санкция се изчислява посредством прилагане на наказателен лихвен процент в съответствие с буква „а“ върху размера на паричните средства, които контрагентът не е могъл да възстанови или плати, или върху стойността на активите, които контрагентът не е могъл да достави, умножени по коефициент $X/360$, където X е броят календарни дни – с максимална стойност седем, през които контрагентът не е бил в състояние: аа) да възстанови сума от кредита или паричните средства, дължими на друго основание; или бб) да достави активите на падежа или когато са дължими на друго основание съгласно договорните или регулаторните разпоредби.

2. Следната формула се използва за изчисляването на имуществената санкция в съответствие с точка 1, букви „а“ и „б“ по-горе:

*[сума на паричните средства, които контрагентът не е могъл да възстанови или плати, или стойността на активите, които контрагентът не е могъл да достави] EUR * (приложимия лихвен процент по пределното кредитно улеснение в деня, когато е започнало неизпълнението, плюс 2,5 процентни пункта) * $[X]/360$ (където X е броят календарни дни, през които контрагентът не е платил, възстановил или доставил) = [...] EUR].*

**ИЗИСКВАНИЯ ЗА ОТЧЕТНОСТ ЗА ДАННИ НА НИВО КРЕДИТ ЗА ОБЕЗПЕЧЕНИ С
АКТИВИ ЦЕННИ КНИЖА И ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕГИСТРИ НА ДАННИ НА НИВО КРЕДИТ**

ПРОЦЕС НА МОНИТОРИНГ ВЪРХУ РЕЗУЛТАТИТЕ НА РАМКАТА НА ЕВРОСИСТЕМАТА ЗА КРЕДИТНА ОЦЕНКА

1. За всяка система за кредитна оценка процесът на мониторинг върху резултатите на рамката на Евросистемата за кредитна оценка представлява ежегодно последващо съпоставяне на:
 - а) наблюдаваните нива на неизпълнение за всички допустими лица и инструменти, определени от системата за кредитна оценка, при което тези лица и инструменти са групирани в статични пулове въз основа на определени характеристики, като например кредитен рейтинг, категория активи, промишлен сектор, модел на оценка за кредитното качество; и
 - б) максималната вероятност от неизпълнение, свързана със съответната степен на кредитно качество по хармонизираната рейтингова скала на Евросистемата.
2. Първият елемент от процеса е ежегодното съставяне от страна на доставчика на системата за кредитна оценка на списъка от лица и дългови инструменти с оценки за кредитно качество, които удовлетворяват изискванията на Евросистемата за кредитно качество към началото на мониторинговия период. След това списъкът трябва да се представи на Евросистемата от доставчика на системата за кредитна оценка, като се използва образецът, предоставен от Евросистемата, който включва полета, свързани с идентификация, класифициране и оценки за кредитно качество.
3. Вторият елемент от процеса се осъществява в края на 12 –месечния мониторингов период. Доставчикът на системата за кредитна оценка актуализира данните за резултатите за лицата и дълговите инструменти в списъка. Евросистемата си запазва правото да изисква всякаква допълнителна информация, необходима за провеждане на мониторинг върху резултатите.
4. Наблюдаваното ниво на неизпълнение в статичните пулове на една система за кредитна оценка, регистрирано за период от една година, служи като входни данни за процеса на мониторинг върху резултатите на рамката на Евросистемата за кредитна оценка, който включва годишно правило и оценка за множество периоди.
5. В случай на значително отклонение между наблюдаваното ниво на неизпълнение в статичните пулове и максималната вероятност от неизпълнение на съответната степен на кредитно качество за годишен и/или многогодишен период Евросистемата се консултира с доставчика на системата за кредитна оценка, за да анализира причините за отклонението.

ИЗИСКВАНИЯ ЗА МИНИМАЛНО ПОКРИТИЕ ЗА АГЕНЦИИТЕ ЗА ВЪНШНА КРЕДИТНА ОЦЕНКА В РАМКАТА НА ЕВРОСИСТЕМАТА ЗА КРЕДИТНА ОЦЕНКА

Настоящото приложение се прилага по отношение на приемането на агенция за кредитен рейтинг (АКР) като агенция за външна кредитна оценка (АВКО) в рамката на Евросистемата за кредитна оценка, както е посочено в член 121, ал. 2.

1. Изисквания за покритие

1. По отношение на настоящото покритие АКР трябва да предоставя минимално покритие в поне три от четирите класове активи: а) необезпечени банкови облигации, б) корпоративни облигации, в) обезпечени облигации, и г) ОАЦК, както следва:

i) в размер на 10 % от допустимата съвкупност от активи на еврозоната, изчислени на база на оценените активи и оценените емитенти, с изключение на класа активи ОАЦК, за които ще се прилага покритие само на базата на оценените активи;

ii) в размер на 20 % от допустимата съвкупност от активи на еврозоната, изчислени на база на номиналните непогасени суми;

iii) АКР трябва да предоставя изискуемото покритие от оценени активи, оценени емитенти или оценени номинални суми, както е посочено в подточки i) и ii), в поне 2/3 от страните от еврозоната с допустими активи в съответните класове активи.

2. Агенция за кредитен рейтинг трябва да предоставя държавни рейтинги като минимум за всички държави по резидентност на емитентите от еврозоната, ако тази АКР определя рейтинг на активите в поне един от четирите класа активи, посочени в точка 1, с изключение на активите, за които Евросистемата счита, че оценката на риска на съответната държава е без значение за кредитния рейтинг, предоставен от АКР за емисията, емитента или гаранта.

3. По отношение на историческото покритие АКР трябва да изпълнят поне 80% от изискванията за минимално покритие, посочени в точки 1 и 2, във всяка една от последните три години преди искането за приемане в рамката на Евросистемата за кредитна оценка и 100% от тези изисквания в момента на подаване на искането и по време на целия срок на приемане в рамката на Евросистемата за кредитна оценка.

2. Изчисляване на покритието

1. Покритието се изчислява въз основа на кредитни рейтинги, които са присъдени или признати от АКР в съответствие с Регламент (ЕО) № 1060/2009 и отговарят на всички други изисквания за целите на рамката на Евросистемата за кредитна оценка. За историческото покритие ще се вземат предвид само изискванията за допустимост на обезпеченията на Евросистемата, които са били в сила към съответния момент, и само рейтингите, които са били присъдени или признати в съответствие с Регламент (ЕО) № 1060/2009 към съответния момент.

2. Покритието на дадена АКР се основава на кредитните рейтинги на допустимите активи за операции по паричната политика на Евросистемата и се изчислява в съответствие с правилата за приоритет съгласно член 80, като се вземат предвид само рейтингите на тази АКР.

3. При изчисляването на минималното покритие на АКР, която все още не е приета за целите на рамката на Евросистемата за кредитна оценка, Евросистемата включва и съответните кредитни рейтинги, предоставени за активите, които не са допустими поради липсата на рейтинг от АВКО, които са приети съгласно рамката на Евросистемата за кредитна оценка.

3. Преглед на изпълнението

1. Веднъж годишно се прави преглед на изпълнението на изискванията за покритие от приетите АВКО.

2. Неизпълнението на изискванията за покритие може да бъде санкционирано в съответствие с правилата и процедурите на рамката на Евросистемата за кредитна оценка.

МИНИМАЛНИ ИЗИСКВАНИЯ В РАМКАТА НА ЕВРОСИСТЕМАТА ЗА КРЕДИТНА ОЦЕНКА ВЪВ ВРЪЗКА С ДОКЛАДИТЕ ЗА НОВА ЕМИСИЯ И НАБЛЮДЕНИЕ ПО ПРОГРАМИ ЗА ПОКРИТИ ОБЛИГАЦИИ

1. Увод

За целите на рамката на Евросистемата за кредитна оценка и във връзка с член 121, ал. 3 агенциите за външна кредитна оценка (АВКО) трябва да изпълняват специални оперативни критерии във връзка с покрити облигации, считано от 1 юли 2017 г. По-специално АВКО трябва да:

а) обяснят новооценените програми за покрити облигации в публично достъпен доклад за кредитен рейтинг; и

б) публикуват доклади за наблюдение върху програмите за покрити облигации на тримесечна база.

Тези минимални изисквания са подробно изложени в настоящото приложение.

Изискванията се прилагат по отношение на рейтинги на емисии, посочени в член 79, и поради това обхващат всички рейтинги на активи и програми за допустими покрити облигации. Прави се редовен преглед на това дали АВКО изпълняват тези изисквания. Ако критериите по отношение на конкретна програма за покрити облигации не са изпълнени, Евросистемата може да счете, че публичният кредитен рейтинг или публичните кредитни рейтинги, свързани със съответната програма за покрити облигации, не отговарят на високите кредитни стандарти на рамката на Евросистемата за кредитна оценка. По този начин публичният кредитен рейтинг на съответната АВКО не може да бъде използван, за да се установят изискванията за кредитно качество за търгуемите активи, емитирани по конкретната програма за покрити облигации.

2. Минимални изисквания

а) Публично достъпните доклади за кредитен рейтинг (доклад за нова емисия), посочени в точка 1, буква „а“, трябва да включват цялостен анализ на структурните и правните аспекти на програмата, подробна оценка на пула от обезпечения, анализ на рефинансирането и пазарния риск, анализ на участниците в сделките, собствените предположения и метрични признаци на АВКО и анализ на други елементи на сделка, които са от значение;

б) Докладите за наблюдение, посочени в точка 1, буква „б“, трябва да бъдат публикувани от АВКО не по-късно от осем седмици след края на всяко тримесечие. Докладите за наблюдение трябва да съдържат следната информация:

ба) собствените метрични признаци на АВКО, включително най-актуалните динамични собствени метрични признаци, използвани за определянето на рейтинга. Ако датата, за която се отнасят собствените метрични признаци, се различава от датата на публикуване на доклада, следва да се посочи датата, към която се отнасят собствените метрични признаци;

бб) преглед на програмата, в която се включват като минимум съществуващите към момента активи и пасиви, емитентът и други ключови страни по сделката, основният вид актив, използван за обезпечение, правната рамка, на която е подчинена програмата, и рейтингът на програмата и на емитента;

бв) равнищата на свръхобезпечение, включително текущото и поетото свръхобезпечение;

бг) профил активи–пасиви, включително вида матуритет на покритите облигации, например покрити облигации с еднократно погасяване на главницата и с непроменяем срок до падежа, такива с възможност за удължаване на срока до падежа или транзитни облигации (pass through), среднопретегленият срок на живот на обезпечените облигации и на пула на покритието и информация относно лихвения процент и несъответствията между валутите;

бд) споразумения за лихвени и валутни суапове, съществуващи в момента на публикуването на доклада, включително наименованията на контрагентите по суаповете и ако са налични, техните идентификационни кодове като правен субект;

бе) разпределението на валутите, включително разпределение от гледна точка на стойността на равнището на пула на покритието и на равнището на отделните облигации, и включително процента на деноминирани в евро облигации;

бж) активите в пула на покритието, включително баланса на активите, видовете активи, броя и средния размер на кредитите, репутацията на активите въз основа на историята на плащанията по тях, матуритета, съотношенията кредит/оценяване на стойността, регионално разпределение и разпределение на просрочието. По отношение на регионални разпределения, ако активите в пула от обезпечения се състоят от кредити, предоставени в различни държави, докладът за наблюдение трябва да представя като минимум разпределението в отделните държави и регионалното разпределение за основната държава на произход;

бз) заменящи активи в пула на покритието, включително баланса на активите;

би) списък с всички оценени ценни книжа в програмата, идентифицирани с техния международен идентификационен номер за ценни книжа (ISIN код). Това оповестяване може да бъде направено и чрез отделен файл, който е публикуван на интернет страницата на АВКО и може да бъде изтеглен оттам;

бй) списък с определенията на данните и източниците на данни, използвани за изготвянето на доклада за наблюдение. Това оповестяване може да бъде направено и чрез отделен файл, който е публикуван на интернет страницата на АВКО и може да бъде изтеглен оттам.

Докладите за наблюдение за *multi cédulas* трябва да съдържат цялата информация, която се изисква по подточки „ба“ – „бй“. В допълнение тези доклади трябва да включват списък на съответните инициатори и техните съответни дялове в *multicédula*. Конкретната информация за активите трябва да бъде отчитана пряко в доклада за наблюдение за *multi cédulas* или чрез позоваване на докладите за наблюдение за всяка отделна *cédula*, оценена от АВКО.

КРИТЕРИИ ЗА ПРИЕМЛИВОСТ НА АВКО И ПРОЦЕДУРА НА ЗАЯВЯВАНЕ

В настоящото приложение се определят подробно критериите за приемливост на агенциите за външна кредитна оценка (АВКО) и процедурата, по която агенция за кредитен рейтинг (АКР) подава заявление за приемане като АВКО съгласно рамката на Евросистемата за кредитна оценка, както е предвидено в член 121 от настоящите общи условия.

I. Процедура на заявяване за приемане като АВКО съгласно рамката на Евросистемата за кредитна оценка

1. Заявление от АКР за приемане като АВКО съгласно рамката на Евросистемата за кредитна оценка трябва да бъде подадено до дирекция „Управление на риска“ на ЕЦБ (DRMSecretariat@ecb.europa.eu). Заявлението трябва да съдържа подходяща обосновка и придружаваща документация, както е посочено в раздел II, с която се доказва съответствието на кандидата с изискванията за АВКО, определени в настоящите общи условия. Заявлението, обосновката и придружаващата документация трябва да бъдат предоставени в писмена форма на английски език, като се използват приложимите образци, и в електронен формат.

2. На първия етап от процедурата на заявяване АКР трябва да докаже своето съответствие със съответните изисквания за покритие, посочени в член 121 от настоящите общи условия и в приложение № 10 към тях, както и в настоящото приложение, а ако заявлението на АКР, което подлежи на приемане съгласно рамката на Евросистемата за кредитна оценка, е било отхвърлено преди това от Евросистемата, АКР трябва да покаже как е отстранила предишното си несъответствие. Отделните стъпки на този първи етап са следните:

а) Агенцията за кредитен рейтинг трябва да предостави на ЕЦБ документацията и информацията, посочени в раздел II.1 по-долу. АКР може също така да предостави всякаква друга информация, за която счита, че е от значение за доказване на съответствието ѝ със съответните изисквания за покритие и, ако е приложимо, на начина, по който АКР е отстранила предишното си несъответствие;

б) Европейската централна банка преценява дали документацията и информацията, предоставени съгласно раздел II.1, са пълни. Ако информацията не е пълна, ЕЦБ изисква от АКР да предостави допълнителна информация;

в) В съответствие с раздел II.2 ЕЦБ може да изисква допълнителна информация, необходима за започване на оценяването на съответствието на АКР със съответните изисквания за покритие и, ако е приложимо, на начина, по който АКР е отстранила предишното си несъответствие;

г) След като е оценила дадено заявление като пълно и след като е поискала и получила необходимата допълнителна информация, ЕЦБ уведомява за това АКР;

д) Европейската централна банка оценява дали АКР отговаря на съответните изисквания за покритие, посочени в член 121 от настоящите общи условия и в приложение № 10 към тях, както и в настоящото приложение, въз основа на информацията, предоставена съгласно раздел II.1 и 2, като взема предвид както количествения, така и качествения аспект на понятието за покритие, както е посочено по-подробно в раздел III.2;

е) Като част от оценяването на съответствието на АКР със съответните изисквания за покритие, ЕЦБ може да поиска от АКР да предостави достъп до рейтингови доклади, за да се илюстрира съответствието на рейтингите с изискванията на рамката на Евросистемата за кредитна оценка;

ж) Европейската централна банка може да изисква допълнителни разяснения или информация от АКР по всяко време на оценяването на съответните изисквания за покритие и, ако е приложимо, на начина, по който АКР е отстранила предишното си несъответствие;

з) Евросистемата приема мотивирано решение относно съответствието на АКР със съответните изисквания за покритие и, ако е приложимо, относно начина, по който АКР е отстранила предишното си несъответствие. Тя уведомява съответната АКР за решението си. Когато реши, че АКР не отговаря на съответните изисквания за покритие и/или, ако е приложимо, че не е отстранила предишното си несъответствие, Евросистемата посочва мотивите за решението си в уведомлението;

и) Едновременно с всяко решение, за което се уведомява АКР съгласно буква „з“, Евросистемата уведомява АКР за това, дали упражнява или не запазеното си право да реши да не започне процедура за приемане съгласно рамката на Евросистемата за кредитна оценка съгласно член 121,

ал. 2 от настоящите общи условия, т.е. да не разреши на АКР да пристъпи към втория етап от процедурата на заявяване. Евросистемата предоставя мотивите за своето решение в уведомлението. В подкрепа на такова решение Евросистемата може да вземе предвид наред с другото, дали информацията, предоставена от АКР или получена от други източници, поражда съществени опасения, че приемането от АКР в рамката на Евросистемата за кредитна оценка би попречило на ефективното прилагане на рамката на Евросистемата за кредитна оценка или не би било в съответствие с принципите на функцията за контрол на риска на рамката на Евросистемата за кредитна оценка за рамката за обезпеченията на Евросистемата.

3. Ако ЕЦБ реши, че АКР отговаря на съответните изисквания за покритие и, когато е приложено, е отстранила предишното си несъответствие и ЕЦБ реши да започне процедура за приемане съгласно рамката на Евросистемата за кредитна оценка, АКР може да пристъпи към втория етап от процедурата на заявяване. На втория етап АКР трябва да докаже съответствието си с всички други съответни изисквания, посочени в настоящите общи условия. Отделните стъпки на втория етап са следните:

а) Агенцията за кредитен рейтинг трябва да предостави на ЕЦБ документацията и информацията, посочени в раздел II.3. АКР може също така да предоставя всякаква друга информация, за която счита, че е от значение за доказване на нейното съответствие с изискванията, посочени в настоящите общи условия;

б) Европейската централна банка прецени дали документацията и информацията, предоставени във връзка с раздел II.3, са пълни. Ако информацията не е пълна, ЕЦБ изисква от АКР да предостави допълнителна информация;

в) В съответствие с раздел II.4 ЕЦБ може да изисква допълнителна информация, необходима за започване на оценяването на съответствието на АКР с изискванията, посочени в настоящите общи условия;

г) След като е оценила дадено заявление като пълно и след като е поискала и получила необходимата допълнителна информация по отношение на покритието, ЕЦБ уведомява за това АКР;

д) Евросистемата оценява дали АКР съответства на изискванията, посочени в настоящите общи условия, въз основа на документацията и информацията, предоставени съгласно раздел II.3 и 4, както и на всяка относима информация от други източници, включително интернет страницата на АКР. Тя извършва своето оценяване с цел да се гарантира ефективното прилагане на рамката на Евросистемата за кредитна оценка, спазвайки изискването на Евросистемата за високи кредитни стандарти за допустими активи и запазвайки функцията за контрол на риска на рамката на Евросистемата за кредитна оценка за рамката за обезпеченията на Евросистемата;

е) Като част от оценяването на капацитета на АКР да изпълни критериите и правилата на процеса на мониторинг на резултатите на рамката на Евросистемата за кредитна оценка, Евросистемата прилага процеса на мониторинг на резултатите на Евросистемата за кредитна оценка, описан в член 125 от настоящите общи условия, по отношение на рейтингите на АКР, като обхваща най-малко три години, но за предпочитане пет години преди заявяването, в съответствие с раздел II.3 и раздел III. Евросистемата може също така да оценява действителните рейтинги на АКР спрямо други системи за кредитна оценка въз основа на своя опит и познания, натрупани във връзка с рамката на Евросистемата за кредитна оценка;

ж) Като част от оценяването Евросистемата може да поиска от АКР да организира едно или повече посещения на място в помещенията на АКР на персонал на Евросистемата и/или срещи на живо на съответния персонал на АКР с персонал на Евросистемата в помещенията на ЕЦБ. Ако такова посещение или среща са необходими, те се считат за задължително изискване в процедурата на заявяване;

з) Като част от оценяването Евросистемата може да поиска от АКР да предостави достъп до рейтингови доклади, за да се илюстрира съответствието на рейтингите на активите с изискванията за оповестяване, посочени в приложение № 11, и с изискванията за достъп до информация в член 121, посочени по-подробно в раздел III.3;

и) Евросистемата може да поиска допълнителни пояснения или информация от АКР във всеки един момент по време на оценяването;

й) Евросистемата приема мотивирано решение относно съответствието на АКР с изискванията, посочени в настоящите общи условия, и приемането ѝ като АВКО в рамката на Евросистемата за кредитна оценка. Тя уведомява съответната АКР за решението си. Когато реши, че АКР не отговаря на изискванията, посочени в настоящите общи условия, и не трябва да бъде приета като АВКО

в рамката на Евросистемата за кредитна оценка, ЕЦБ посочва в уведомлението мотивите за решението си;

к) Ако Евросистемата реши да приеме АКР като АВКО в рамката на Евросистемата за кредитна оценка, ЕЦБ също така уведомява АКР за следващите стъпки, необходими за интегриране на АКР като АВКО в рамката на Евросистемата за кредитна оценка на оперативно равнище.

II. Информация, която е изискуема, за да се счита пълно заявлението за приемане в рамката на Евросистемата за кредитна оценка

1. По отношение на първия етап от процедурата на заявяване АКР трябва да предостави следната информация:

а) собствени предварителни оценки на АКР за своето рейтингово покритие;

б) заверена декларация от АКР, удостоверяваща съответствието ѝ с всички изисквания на рамката на Евросистемата за кредитна оценка, съдържащи се в настоящите общи условия, за които тя може да оцени собственото си съответствие;

в) дезагрегирани данни за рейтингите на ниво на детайлност, което да позволи на ЕЦБ да потвърди съответствието на АКР на съответните изисквания за покритие. Данните за рейтингите трябва да бъдат представени в приложимите налични образци на ЕЦБ, които са предоставени от ЕЦБ и които съдържат указания относно представянето на данните. Данните трябва да обхващат всички рейтинги на активи, емитенти и гаранți, които са допустими за целите на рамката на Евросистемата за кредитна оценка в съответствие с настоящите общи условия, както и статична информация за свързаните активи, емитенти и гаранți, както е предвидено в образците;

г) данни за рейтинги, доказващи изискуемото рейтингово покритие към момента на заявяването и за всяка от трите години преди заявяването, т.е. 36 месеца преди датата на заявяване. Данните за рейтингите трябва да показват изискуемото покритие с моментно състояние на данните, измерени на всеки интервал от шест месеца през съответните 36 месеца преди заявяването;

д) ако заявлението на АКР, което подлежи на приемане съгласно рамката на Евросистемата за кредитна оценка, преди това е било отхвърлено от Евросистемата, подкрепяща документация, която показва как АКР е отстранила предишното си несъответствие.

2. Европейската централна банка може да изисква допълнителна информация, например за доказване на стабилността на покритието на АКР в течение на времето, практиките на АКР, свързани с присъждане на рейтинги, и качеството на рейтингите на АКР през съответния период на покритие.

3. По отношение на втория етап от процедурата на заявяване АКР трябва да предостави следната документация и информация:

а) описание на организацията на АКР, включително нейната корпоративна структура и структура на собственост, нейната бизнес стратегия, по-специално във връзка с нейната стратегия за поддържане на съответното покритие за целите на рамката на Евросистемата за кредитна оценка и нейния процес на определяне на рейтинги, по-специално как се съставят рейтинговите комитети и какви са процесите им на вземане на решения;

б) всички документи, свързани с техните рейтингови методологии, рейтингова(и) скала(и) и определения за неизпълнение;

в) доклади за ново присъждане, рейтинг и наблюдение, свързани с рейтинги, избрани от ЕЦБ;

г) данни за минали периоди за случаите на неизпълнение на АКР, обхващащи най-малко три години, но за предпочитане пет години, както и определението за неизпълнение, използвано от АКР, за да може Евросистемата да извърши последващ мониторинг на резултатите от дейността на АКР в съответствие с рамката за мониторинг на изпълнението. Това ще послужи и като основа за съотнасяне на рейтингите към хармонизираната рейтингова скала на Евросистемата. Представяната информация трябва да включва:

i) глобални дезагрегирани данни относно всички рейтинги, включително тези, които не са допустими съгласно рамката на Евросистемата за кредитна оценка, например поради географски или други ограничения;

ii) съответстващи таблици за промяна на рейтинги и статистика на неизпълнението.

Дезагрегираните данни за рейтингите трябва да бъдат представени в приложимите образци, предоставени от ЕЦБ, които съдържат указания относно представянето на данните. Данните трябва да обхващат всички рейтинги на активи, емитенти и гаранți, които са допустими за целите на рамката на Евросистемата за кредитна оценка в съответствие с настоящите общи условия, както и статична информация за свързаните активи, емитенти и гаранți, както е предвидено в образците;

д) информация относно оперативните аспекти на начина, по който Евросистемата би могла да има достъп и да използва рейтингите на АКР, включително емисиите за данни на АКР, таксите и необходимите договорни споразумения за достъп до рейтингите.

4. Европейската централна банка може да изисква съответна допълнителна информация от АКР, като например във връзка с рейтингите на АКР на активи, емитенти и гаранți, които не са допустими съгласно рамката на Евросистемата за кредитна оценка, например поради географски ограничения.

III. Критерии за приемливост на рамката на Евросистемата за кредитна оценка

1. За да бъде приета в рамката на Евросистемата за кредитна оценка, АКР трябва да отговаря на приложимите изисквания в настоящите общи условия, включително съответното покритие, за да се гарантира ефективното прилагане на рамката на Евросистемата за кредитна оценка, оперативните критерии, достъпа до информация относно кредитните оценки на АВКО и за целите на процесите на мониторинг на резултатите и капацитета за изпълнение на критериите и правилата на процеса на мониторинг на резултатите на рамката на Евросистемата за кредитна оценка.

2. Във връзка с изискването за съответно покритие:

а) АКР трябва да отговаря на изискванията за обхват, определени в приложение № 10 към настоящите общи условия;

б) Евросистемата отчита само рейтинги, които са били действително присъдени или признати от АКР в съответствие с Регламент (ЕО) № 1060/2009 в съответния момент през трите години, предхождащи датата на заявяване, като рейтинги с обратна сила не се приемат;

в) Евросистемата взема предвид стабилността на съответното покритие в течение на времето, включително темпа на увеличение или намаление на това покритие.

3. Във връзка с достъпа до информация относно кредитни оценки на АВКО и за целите на процесите на мониторинг на резултатите:

а) АКР трябва да гарантира високи нива на прозрачност в документите, свързани със своите рейтингови методологии и действия за определяне на действителни рейтинги; АКР трябва да гарантира, че цялата информация, необходима за разбирането на дадена кредитна оценка на АВКО, като например доклади за рейтинги или наблюдение или други публикации на нейната интернет страница уебсайт, е леснодостъпна и разбираема. Ако определен рейтинг на активи не отговаря на приложимите изисквания за оповестяване, това го прави недопустим за целите на рамката на Евросистемата за кредитна оценка, но може да бъде взет предвид при оценката на Евросистемата на прозрачността на общите процеси на определяне на рейтинги на АКР;

б) АКР трябва да гарантира прозрачност по отношение на своя процес на определяне на рейтинги и начина, по който поддържа добри практики за определяне на рейтинги. Всички методологични документи трябва да показват задълбочен експертен опит, като методологиите следва да отчитат цялата съответна информация за целите на определяне на кредитни оценки. Във връзка с това Евросистемата може да анализира наред с другото броя на присъдените рейтинги от анализатор, размера, състава и експертния опит на членовете на рейтинговия комитет, степента на независимост на рейтинговия комитет от рейтинговите анализатори, честотата на прегледите на рейтингите и причините за големия брой присъдени рейтинги. В своята оценка на надеждността и качеството на процесите и практиките на определяне на рейтинги на АКР Евросистемата може да вземе предвид съществуващи и предходни надзорни мерки по отношение на АКР чрез ЕОЦКП съгласно член 24, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1060/2009;

в) АКР трябва да прилага своите методологии последователно по отношение на кредитните си рейтинги.

4. По отношение на капацитета на АКР да изпълнява критериите и правилата на процеса на мониторинг на резултатите на рамката на Евросистемата за кредитна оценка, резултатите на рейтингите на АКР и нейните присъждания на неизпълнение трябва да бъдат последователни във времето, така че: а) да се осигури подходящо съотнасяне на информацията за кредитна оценка, предоставяна от системата за кредитна оценка, към хармонизираната рейтингова скала на Евросистемата и б) да се поддържа съпоставимостта на резултатите от кредитните оценки на АКР в рамките на системите и източниците на рамката на Евросистемата за кредитна оценка. Наблюдаваните таблици за промяна на рейтинги и статистика на неизпълнение на АКР следва да съответстват на очакваните стойности въз основа на собствените рейтингови скали на АКР, тъй като, както е посочено в приложение № 9 към настоящите общи условия, отклоненията между наблюдаваните нива на неизпълнение и присъдената вероятност за неизпълнение могат да поставят под

въпрос качеството на кредитните оценки, като по този начин възпрепятстват ефективното прилагане на рамката на Евросистемата за кредитна оценка.

5. По отношение на оперативните критерии:

а) АКР трябва да предоставя ежедневна рейтингова информация на всички централни банки от Евросистемата в съответствие с формата и метода за разпространение, изискван от Евросистемата;

б) АКР трябва да гарантира бърз достъп до съответната рейтингова информация за Евросистемата, която е необходима за допустимостта съгласно рамката на Евросистемата за кредитна оценка и за изискванията за текущ мониторинг, включително съобщения за медиите, доклади за ново присъждане, доклади за наблюдение, информация относно рейтингово покритие, по най-ефективен по отношение на ресурсите и разходите начин;

в) АКР трябва да е готова да сключва договорни споразумения с Евросистемата в случай на приемането ѝ в рамката на Евросистемата за кредитна оценка с достъп до данни в достатъчна степен и разумни такси за достъп.

6. Всички критерии за приемливост на рамката на Евросистемата за кредитна оценка трябва да бъдат изпълнени, за да бъде приета АКР в рамката на Евросистемата за кредитна оценка. Тъй като заявлението, което подлежи на приемане в рамката на Евросистемата за кредитна оценка, изисква качествена и количествена оценка от изключително техническо естество, Евросистемата може при необходимост да оценява допълнителни релевантни фактори, свързани с изискванията на настоящите общи условия относно рамката на Евросистемата за кредитна оценка.

IV. Критерии за приемливост на рамката на Евросистемата за кредитна оценка за АВКО и спазване на изискванията във времето

1. Критериите за приемане на АВКО трябва да бъдат изпълнени от АКР по време на тяхното заявяване за приемане и по всяко време след приемането им съгласно рамката на Евросистемата за кредитна оценка.

2. Евросистемата може да прилага мерки по член 125 от настоящите общи условия по отношение на АКР, която:

а) е приета в рамката на Евросистемата за кредитна оценка след неверни твърдения или по друг неправилен начин; или

б) вече не отговаря на критериите за приемане за рамката на Евросистемата за кредитна оценка.

Когато уведомява АКР за решението си да приложи мерки по член 125, Евросистемата посочва мотивите за решението си.

ФОРМИ НА ЦЕННИ КНИЖА

На 13 юни 2006 г. Европейската централна банка (ЕЦБ) оповести критериите на новите глобални облигации (НГО) за международни глобални ценни книжа на приносител, които ще бъдат допустими като обезпечение за кредитните операции на Евросистемата от 1 януари 2007 г. На 22 октомври 2008 г. ЕЦБ обяви, че международните поименни дългови ценни книжа с международен сертификат, които са емитирани след 30 септември 2010 г., ще бъдат допустими като обезпечение за кредитните операции на Евросистемата единствено когато е използвана новата структура за съхранение на международни дългови ценни книжа (НСС).

В следната таблица са обобщени правилата за допустимост за различните форми на ценни книжа с въвеждането на критериите на НГО и НСС.

Таблица 1
Правила за допустимост за различни форми ценни книжа

Глобални/ индивидуални	На приносител/ поименни	НГО/класически глобални облигации (КГО)/НСС	Глобалният попечител (ГП) МЦДЦК ли е (*)?	Допустими?
Глобални	На приносител	НГО	Да	Да
			Не	Не
Глобални	На приносител	КГО	Не е приложимо	Не, но за тези ценни книжа, които са емитирани преди 1 януари 2007 г., се прилага старият режим до падежа, плюс продължаващи емисии от 1 януари 2007 г., когато ISIN кодовете са взаимозаменяеми.
Глобални	Поименни	КГО	Не е приложимо	Облигации, емитирани съгласно тази структура след 30 септември 2010 г., вече не са допустими.
Глобални	Поименни	НСС	Да	Да
Индивидуални	На приносител	Не е приложимо	Не е приложимо	Облигации, емитирани съгласно тази структура след 30 септември 2010 г., вече не са допустими. За отделни облигации на приносител, емитирани на или преди 30 септември 2010 г., се прилага старият режим до падежа.
(*) Или, ако е приложимо, при положително оценен централен депозитар на ценни книжа.				

ПРИМЕРИ ЗА ОПЕРАЦИИ И ПРОЦЕДУРИ ПО ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА НА ЕВРОСИСТЕМАТА

Списък на примерите:	
Пример 1	Обратна сделка за предоставяне на ликвидност чрез търг с фиксиран лихвен процент
Пример 2	Обратна сделка за предоставяне на ликвидност чрез търг с променлив лихвен процент
Пример 3	Емитиране на дългови сертификати на Европейската централна банка (ЕЦБ) чрез търг с променлив лихвен процент
Пример 4	Валутен суап за изтегляне на ликвидност чрез търг с променлив лихвен процент
Пример 5	Валутен суап за предоставяне на ликвидност чрез търг с променлив лихвен процент

А. Пример 1: Обратна сделка за предоставяне на ликвидност чрез търг с фиксиран лихвен процент

1. Европейската централна банка взема решение за предоставяне на ликвидност на пазара чрез обратна сделка, организирана съгласно процедура за търг с фиксиран лихвен процент.

2. Трина контрагенти представят следните заявки:

Контрагент	Заявка (милиони евро)
Банка 1	30
Банка 2	40
Банка 3	70
Общо	140

3. ЕЦБ решава да осигури общо 105 милиона евро.

4. Процентът на разпределение е:

$$\frac{105}{(30 + 40 + 70)} = 75 \%$$

5. Разпределението между контрагентите е:

Контрагент	Заявка (милиони евро)	Разпределение (милиони евро)
Банка 1	30	22,5
Банка 2	40	30,0
Банка 3	70	52,5
Общо	140	105,0

Б. Пример 2: Обратна сделка за предоставяне на ликвидност чрез търг с променлив лихвен процент

1. Европейската централна банка взема решение за предоставяне на ликвидност на пазара чрез обратна сделка, организирана съгласно процедура за търг с променлив лихвен процент.
2. Трима контрагенти представят следните заявки:

Лихвен процент (%)	Сума (милиони евро)				
	Банка 1	Банка 2	Банка 3	Общо заявки	Натрупани заявки
3,15				0	0
3,10		5	5	10	10
3,09		5	5	10	20
3,08		5	5	10	30
3,07	5	5	10	20	50
3,06	5	10	15	30	80
3,05	10	10	15	35	115
3,04	5	5	5	15	130
3,03	5		10	15	145
Общо	30	45	70	145	

3. Европейската централна банка решава да разпредели 94 милиона евро при определен лихвен процент от 3,05%.

4. Всички заявки над 3,05% (за натрупана сума от 80 милиона евро) са напълно удовлетворени. При 3,05% процентът на разпределение е:

$$\frac{94 - 80}{35} = 40\%$$

5. Делът на банка 1 при пределния лихвен процент например е:

$$0,4 \times 10 = 4$$

6. Общият дял на банка 1 е:

$$5 + 5 + 4 = 14$$

7. Резултатите могат да бъдат обобщени по следния начин:

Контрагенти	Сума (милиони евро)			
	Банка 1	Банка 2	Банка 3	Общо
Общо заявки	30,0	45,0	70,0	145
Общо разпределение	14,0	34,0	46,0	94

8. Ако процедурата на разпределение е аукцион с единен лихвен процент („холандски аукцион“), лихвеният процент, прилаган по отношение на сумите, разпределени на контрагентите, е 3,05%.

9. Ако процедурата на разпределение е аукцион с различни лихвени проценти („американски аукцион“), по отношение на сумите, разпределени на контрагентите, не се прилага единен лихвен процент; например банка 1 получава 5 милиона евро при 3,07%, 5 милиона евро при 3,06% и 4 милиона евро при 3,05%.

В. Пример 3: Емитиране на дългови сертификати на ЕЦБ чрез търг с променлив лихвен процент

1. Европейската централна банка взема решение за изтегляне на ликвидност от пазара чрез емисия на дългови сертификати, като използва тръжна процедура с променлив лихвен процент.

2. Трина контрагенти представят следните заявки:

Лихвен процент (%)	Сума (милиони евро)				
	Банка 1	Банка 2	Банка 3	Общо	Натрупани заявки
3,00				0	0
3,01	5		5	10	10
3,02	5	5	5	15	25
3,03	5	5	5	15	40
3,04	10	5	10	25	65
3,05	20	40	10	70	135
3,06	5	10	10	25	160
3,08	5		10	15	175
3,10		5		5	180
Общо	55	70	55	180	

3. Европейската централна банка решава да разпредели номинална сума от 124,5 милиона евро при пределен лихвен процент от 3,05%.

4. Всички заявки под 3,05% (за натрупана сума от 65 милиона евро) са напълно удовлетворени. При 3,05 % процентът на разпределение е:

$$\frac{124,5 - 65}{70} = 85\%$$

5. Делът на банка 1 при пределния лихвен процент например е:

$$0,85 \times 20 = 17$$

6. Общият дял на банка 1 е:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 17 = 42$$

7. Резултатите могат да бъдат обобщени по следния начин:

Контрагенти	Сума (милиони евро)			
	Банка 1	Банка 2	Банка 3	Общо
Общо заявки	55,0	70,0	55,0	180,0
Общо разпределение	42,0	49,0	33,5	124,5

Г. Пример 4: Валутен суап за изтегляне на ликвидност чрез търг с променлив лихвен процент

1. Европейската централна банка взема решение за изтегляне на ликвидност от пазара чрез валутен суап на курса EUR/USD, като използва тръжна процедура с променлив лихвен процент. (Забележка: в този пример еврото се търгува с премия.)

2. Трима контрагенти представят следните заявки:

Суап точки (× 10 000)	Сума (милиони евро)				
	Банка 1	Банка 2	Банка 3	Общо	Натрупани заявки
6,84				0	0
6,80	5		5	10	10
6,76	5	5	5	15	25
6,71	5	5	5	15	40
6,67	10	10	5	25	65
6,63	25	35	40	100	165
6,58	10	20	10	40	205
6,54	5	10	10	25	230
6,49		5		5	235
Общо	65	90	80	235	

3. Европейската централна банка решава да разпредели 158 млн. евро при 6,63 пределни суап точки. Всички заявки над 6,63 (за натрупана сума от 65 млн. евро) са напълно удовлетворени. При 6,63 процентът на разпределение е:

$$\frac{158 - 65}{100} = 93\%$$

4. Делът на Банка 1 при пределните суап точки например е:

$$0,93 \times 25 = 23,25$$

5. Общият дял на Банка 1 е:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 23,25 = 48,25$$

6. Резултатите могат да бъдат обобщени по следния начин:

Контрагенти	Сума (милиони евро)			
	Банка 1	Банка 2	Банка 3	Общо
Общо заявки	65,0	90,0	80,0	235,0
Общо разпределение	48,25	52,55	57,20	158,0

7. За операцията ЕЦБ фиксира обменния спот курс EUR/USD на 1,1300.

8. Ако процедурата на разпределение е аукцион с единен лихвен процент („холандски аукцион“), на началната дата на операцията Евросистемата купува 158 000 000 EUR и продава 178 540 000 USD. На падежа на операцията Евросистемата продава 158 000 000 EUR и купува 178 644 754 USD (форуърдният обменен курс е $1,130663 = 1,1300 + 0,000663$).

9. Ако процедурата на разпределение е аукцион с различни лихвени проценти („американски аукцион“), Евросистемата обменя сумите в евро и в щатски долари, както е показано в таблицата:

Спот сделка			Форуърд сделка		
Обменен курс	Купува EUR	Продава USD	Обменен курс	Продава EUR	Купува USD
1,1300			1,130684		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130680	10 000 000	11 306 800
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130676	15 000 000	16 960 140
1,1300	15 000 000	16 950 000	1,130671	15 000 000	16 960 065
1,1300	25 000 000	28 250 000	1,130667	25 000 000	28 266 675
1,1300	93 000 000	105 090 000	1,130663	93 000 000	105 151 659
1,1300			1,130658		
1,1300			1,130654		
1,1300			1,130649		
Общо	158 000 000	178 540 000		158 000 000	178 645 339

Д. Пример 5: Валутен суап за предоставяне на ликвидност чрез търг с променлив лихвен процент

1. Европейската централна банка взема решение за предоставяне на ликвидност на пазара чрез валутен суап на курса EUR/USD, като използва тръжна процедура с променлив лихвен процент. (Забележка: в този пример еврото се търгува с премия.)

2. Трима контрагенти представят следните заявки:

Суап точки (× 10 000)	Сума (милиони евро)				
	Банка 1	Банка 2	Банка 3	Общо	Натрупани заявки
6,23					
6,27	5		5	10	10
6,32	5		5	10	20
6,36	10	5	5	20	40
6,41	10	10	20	40	80
6,45	20	40	20	80	160
6,49	5	20	10	35	195
6,54	5	5	10	20	215
6,58		5		5	220
Общо	60	85	75	220	

3. Европейската централна банка решава да разпредели 197 милиона евро при 6,54 пределни суап точки. Всички заявки под 6,54 (за натрупана сума от 195 милиона евро) са напълно удовлетворени. При 6,54 процентът на разпределение е:

$$\frac{197 - 195}{20} = 10\%$$

4. Делът на банка 1 при пределните суап точки например е:

$$0,10 \times 5 = 0,5$$

5. Общият дял на банка 1 е:

$$5 + 5 + 10 + 10 + 20 + 5 + 0,5 = 55,5$$

6. Резултатите могат да бъдат обобщени по следния начин:

Контрагенти	Сума (милиони евро)			
	Банка 1	Банка 2	Банка 3	Общо
Общо заявки	60,0	85,0	75,0	220
Общо разпределение	55,5	75,5	66,0	197

7. За операцията ЕЦБ фиксира обменния спот курс EUR/USD на 1,1300.

8. Ако процедурата на разпределение е аукцион с единен лихвен процент („холандски аукцион“), на началната дата на операцията Евросистемата продава 197 000 000 EUR и купува 222 610 000 USD. На падежа на операцията Евросистемата купува 197 000 000 EUR и продава 222 738 838 USD (форуърдният обменен курс е $1,130654 = 1,1300 + 0,000654$).

9. Ако процедурата на разпределение е аукцион с различни лихвени проценти („американски аукцион“), Евросистемата обменя сумите в евро и в щатски долари, както е показано в таблицата:

Спот сделка			Форуърд сделка*		
Обменен курс	Продава EUR	Купува USD	Обменен курс	Купува EUR	Продава USD
1,1300			1,130623		
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130627	10 000 000	11 306 270
1,1300	10 000 000	11 300 000	1,130632	10 000 000	11 306 320
1,1300	20 000 000	22 600 000	1,130636	20 000 000	22 612 720
1,1300	40 000 000	45 200 000	1,130641	40 000 000	45 225 640
1,1300	80 000 000	90 400 000	1,130645	80 000 000	90 451 600
1,1300	35 000 000	39 550 000	1,130649	35 000 000	39 572 715
1,1300	2 000 000	2 260 000	1,130654	2 000 000	2 261 308
1,1300			1,130658		
Общо	197 000 000	222 610 000		197 000 000	222 736 573

КОЛИЧЕСТВЕНИ КРИТЕРИИ ЗА АГЕНЦИИ ЗА ЦЕЛИТЕ НА ОТБИВА ОТ ПАЗАРНАТА СТОЙНОСТ

Лице, което е сметено за агенция съгласно определението на § 1, т. 2 от Допълнителните разпоредби към настоящите общи условия, трябва да отговаря на следните количествени критерии, за да бъдат разпределени неговите допустими търгуеми активи в категория на отбиви II съгласно посоченото в таблица 1 от приложение № 3 към настоящите общи условия:

а) средноаритметичното на номиналните непогасени стойности по всички допустими търгуеми активи, емитирани от агенцията, е най-малко 10 млрд. евро през референтния период; и

б) средноаритметичното на номиналните стойности на всички допустими търгуеми активи с номинална непогасена стойност най-малко 500 млн. евро, емитирани от агенцията през референтния период, представлява дял, равен на 50% или повече от средноаритметичното на номиналната непогасена стойност на всички допустими търгуеми активи, емитирани от тази агенция през референтния период.

Изпълнението на тези количествени критерии се оценява на годишна база чрез изчисляване през всяка съответна година на съответното средноаритметично през едногодишен референтен период, започващ на 1 август на предходната година и завършващ на 31 юли на текущата година.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ ВРЕМЕННИ МЕРКИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ОПЕРАЦИИ ПО РЕФИНАНСИРАНЕ НА ЕВРОСИСТЕМАТА И ДОПУСТИМОСТ НА ОБЕЗПЕЧЕНИЯ

I. Допълнителни мерки по отношение на операции по рефинансиране и допустими обезпечения

1.1. Правилата за извършване на операции по паричната политика на Евросистемата и критериите за допустимост на обезпечения, установени в настоящото приложение, се прилагат във връзка с Общите условия на БНБ.

1.2. В случай на несъответствие между настоящото приложение и останалите разпоредби на Общите условия на БНБ, настоящото приложение има предимство. Българската народна банка ще прилага всички разпоредби на Общите условия на БНБ без изменение, освен ако в настоящото приложение е предвидено друго.

II. (Отм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

III. Приемане на някои активи, деноминирани в британски лири, йени или щатски долари, като допустимо обезпечение

3.1. Търгуемите дългови инструменти, посочени в дял втори на част четвърта от Общите условия на БНБ и деноминирани в британски лири, йени или щатски долари, представляват допустимо обезпечение за операциите на паричната политика на Евросистемата, при условие че:

- а) те са емитирани и държани/сетълментът им е извършен в еврозоната;
- б) емитентът е установен в Европейското икономическо пространство; и
- в) те отговарят на всички други критерии за допустимост, посочени в дял втори на част четвърта от Общите условия на БНБ.

3.2. Евросистемата прилага следните намаления от преценка спрямо такива търгуеми дългови инструменти:

- а) намаление от 16% спрямо активи, деноминирани в британски лири или щатски долари; и
- б) намаление от 26% спрямо активи, деноминирани в йени.

3.3. Търгуемите дългови инструменти, описани в т. 3.1, които имат купони, индексирани спрямо един лихвен процент на паричния пазар, чието използване е разрешено в Съюза в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/1011 на Европейския парламент и на Съвета, в тяхната валута на деноминация или спрямо инфлационен индекс, които не съдържат дискретни променливи интервали (*discrete range*), интервално начисляване (*range accrual*), таван на нарастване (*ratchet*) или подобни сложни структури за съответната държава, също представляват допустимо обезпечение за целите на операциите по паричната политика на Евросистемата.

3.4. Европейската централна банка може да публикува на интернет страницата си www.ecb.europa.eu списък с други приемливи референтни лихвени проценти в чуждестранна валута, освен посочените в т. 3, след като бъдат одобрени от Управителния съвет на ЕЦБ.

3.5. Само т. I, II и III от настоящото приложение се прилагат спрямо деноминирани в чуждестранна валута търгуеми активи.

IV. Суспендиране на изискванията за праговете за кредитно качество за някои търгуеми инструменти

4.1. Минималните изисквания за праговете за кредитно качество на Евросистемата, посочени в Общите условия на БНБ, се суспендират в съответствие с т. 4.2.

4.2. Въз основа на изрично решение на Управителния съвет прагът за кредитно качество на Евросистемата не се прилага за търгуеми дългови инструменти, емитирани или изцяло гарантирани от централното държавно управление на държава членка от еврозоната, която изпълнява програма на Европейския съюз/Международния валутен фонд, доколкото Управителният съвет счита, че тази държава членка не изпълнява условията на финансовата помощ и/или на макроикономическата програма.

V. Възможност за намаляване на размера или прекратяване на операции по дългосрочно рефинансиране

(Нов – Решение № 653 на УС на БНБ от 22 декември 2025 г., в сила от 1 януари 2026 г.)

5.1. Евросистемата може да реши, че при определени условия контрагентите могат да намалят размера на или да прекратят определени операции по дългосрочно рефинансиране преди падежа (намаляването на размера или прекратяването са наричани заедно по-долу „предсрочно погасяване“). В обявлението за провеждане на търга се посочва дали е допустимо да се намали размерът на или да се прекратят съответните операции преди падежа, както и датата, от която тази възможност може да бъде упражнена. Тази информация може да бъде предоставена алтернативно по друг начин, сметен за подходящ от Евросистемата.

5.2. Даден контрагент може да упражни възможността да намали размера на или да прекрати операции по дългосрочно рефинансиране преди падежа, като уведоми БНБ за размера, който възнамерява да погаси съгласно процедурата за предсрочно погасяване, както и за датата, на която възнамерява да извърши това предсрочно погасяване, която трябва да е поне една седмица преди датата на това предсрочно погасяване. Освен ако е предвидено друго от Евросистемата, предсрочно погасяване може да бъде извършено на всяка дата, която съвпада с датата на сетълмента на основна операция по рефинансиране на Евросистемата, при условие че контрагентът направи уведомлението, посочено в настоящата точка, поне една седмица преди тази дата.

5.3. Уведомлението, посочено в точка 5.2, става правно обвързващо за контрагента една седмица преди датата на предсрочно погасяване, която е посочена в него. Ако контрагентът не успее до падежа изцяло или частично да изплати дължимата сума съгласно процедурата за предсрочно погасяване, това може да доведе до налагането на имуществена санкция в съответствие с Приложение № 7 към настоящите общи условия. Разпоредбите на Приложение № 7 към настоящите общи условия, приложими спрямо нарушенията на правилата, свързани с тръжните операции, се прилагат в случаите, когато даден контрагент не успее изцяло или частично да изплати дължимата сума на датата за предсрочно погасяване, посочена в точка 5.2. Налагането на имуществена санкция не засяга правото на БНБ да използва средствата за правна защита, предвидени в случай на неизпълнение, изложени в чл. 17 от Наредба № 45 на БНБ.

Приложение № 16А
(Отм. – Решение № 109 на УС на БНБ от 26 март 2026 г., в сила от 30 март 2026 г.)

Минимални резерви

Съдържанието на настоящото приложение е само с информационна цел. В случай на противоречие между настоящото приложение и правната рамка на системата за минимални резерви на Евросистемата, описана в т. 1, последната има предимство.

1. Съгласно член 19 от Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка (наричан по-долу „Уставът на ЕСЦБ“) Европейската централна банка (ЕЦБ) изисква от кредитните институции да поддържат минимални резерви по сметки в националните централни банки (НЦБ) съгласно рамката на системата за минимални резерви на Евросистемата. Правната рамка на тази система е установена в член 19 от Устава на ЕСЦБ, Регламент (ЕС) 2531/98 и Регламент (ЕС) 2021/378 (ЕЦБ/2021/1). Прилагането на Регламент (ЕС) 2021/378 (ЕЦБ/2021/1) гарантира, че условията на системата за минимални резерви на Евросистемата са еднакви във всички държави членки, чиято парична единица е еврото.

2. Системата за минимални резерви на Евросистемата е насочена преди всичко към стабилизиране на лихвените проценти на паричния пазар и създаване (или разширяване) на структурен недостиг на ликвидност.

3. Съгласно член 1, буква а) от Регламент (ЕС) 2021/378 (ЕЦБ/2021/1) системата за минимални резерви на Евросистемата се прилага за кредитни институции, които са:

а) лицензирани в съответствие с член 8 от Директива 2013/36/ЕС; или

б) освободени от такова лицензиране съгласно член 2, параграф 5 от Директива 2013/36/ЕС.

В допълнение на това към клоновете в еврозоната на кредитни институции, които не са учредени в еврозоната, също се прилага системата за минимални резерви на Евросистемата. За установените обаче извън еврозоната клонове на кредитни институции, учредени в еврозоната, тази система не се прилага.

4. Съгласно член 4, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/378 (ЕЦБ/2021/1) институциите се освобождават от изискванията за минимални резерви, ако лицензът им бъде отнет или те се откажат от него, или ако са в производство по ликвидация съгласно Директива 2001/24/ЕО на Европейския парламент и на Съвета.

5. Съгласно член 4, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/378 (ЕЦБ/2021/1) по искане на съответната НЦБ ЕЦБ може да освободи институциите от изискванията за минимални резерви при обстоятелствата, посочени в член 4, параграф 2, букви а) — г) от същия регламент. Сред тези институции са институциите, обект на мярка за оздравяване съгласно Директива 2001/24/ЕО, институциите, обект на заповед за блокиране на средства, наложено от Съюза или от държава членка или прямо които се прилагат мерки, наложени от Съюза съгласно член 75 от Договора, ограничаващи използването на средствата им; институции, за които има решение на Евросистемата за временно спиране или изключване на достъпа им до операциите на открития пазар или до ликвидните улеснения с постоянен достъп на Евросистемата и институции, от които не е целесъобразно да се изискват минимални резерви.

6. Освобождаването от изискването за минимални резерви съгласно член 4 от Регламент (ЕС) 2021/378 (ЕЦБ/2021/1) се прилага от началото на периода на поддържане, през който настъпва съответното събитие.

7. Съгласно член 3, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2021/378 (ЕЦБ/2021/1) ЕЦБ публикува на своя уебсайт списък на институциите, за които се прилагат изискванията за минимални резерви на Евросистемата съгласно посочения регламент.

8. ЕЦБ публикува и списък на институциите, освободени от изискванията за минимални резерви, с изключение на институциите, посочени в член 4, параграф 2, букви а) — в) от Регламент (ЕС) 2021/378 (ЕЦБ/2021/1).

9. Резервната база на всяка институция се определя в зависимост от елементи от нейния баланс. Данните от баланса се отчитат пред НЦБ съгласно общата рамка на паричната и финансова статистика на ЕЦБ. Институциите изчисляват резервната база по отношение на конкретен период на поддържане на основата на данните за месеца, предхождащ с два месеца този месец, в чийто рамки започва периодът на поддържане на резервите съгласно член 5, параграф 5 от Регламент

(ЕС) 2021/378 (ЕЦБ/2021/1), при спазването на изключенията за институциите от опашката, както е посочено в член 5, параграф 6 от същия регламент.

10. Съотношенията на резервите са посочените от ЕЦБ в Регламент (ЕС) 2021/378 (ЕЦБ/2021/1) съгласно максималните лимити, установени в Регламент (ЕО) № 2531/98.

11. Размерът на минималните резерви, които институциите трябва да държат, се изчислява, като се използват съотношенията на резервите, посочени в член 6, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/378 (ЕЦБ/2021/1), за всяко от задълженията на резервната база съгласно член 5 от същия регламент. НЦБ трябва да използват минималните резерви, изчислени в съответствие с член 6 от Регламент (ЕС) 2021/378 (ЕЦБ/2021/1), за олихвяване на наличностите от минимални резерви и за да преценят дали институциите спазват задължението да поддържат изисквания размер на минималните резерви.

12. За постигане на целта за стабилизиране на лихвените проценти, системата за минимални резерви на Евросистемата позволява на институциите да използват осреднени позиции, което означава, че съответствието с изискванията за минимални резерви се определя на базата на осреднени салда в края на деня по резервните сметки през периода на поддържане. Периодът на поддържане е определен в член 8 от Регламент (ЕС) 2021/378 (ЕЦБ/2021/1).

13. В съответствие с член 9 от Регламент (ЕС) 2021/378 (ЕЦБ/2021/1) наличностите от минимални резерви на институциите се олихвяват с 0 %.

Салдото в края на деня на *TARGET* по време на продължително прекъсване в *TARGET* за няколко работни дни, както е посочено в чл. 160 от Общите условия, ще бъде взето предвид при олихвяване на минималните резерви със задна дата след отстраняването на прекъсването на *TARGET*.

Салдото в края на деня на *TARGET*, прилагано за броя на дните, през които трае продължителното прекъсване на *TARGET* за няколко работни дни, се определя в съответствие с най-добрата информация, с която разполага ЕЦБ. Всички салда, държани във функционалността за извънредни ситуации, използвана по време на продължителното прекъсване на *TARGET* за няколко работни дни, в рамките на деня или за по-дълъг период, се олихвяват с нула процента.

Когато определена институция не спазва други задължения по регламенти и решения на ЕЦБ, свързани със системата за минимални резерви на Евросистемата (например ако съответните данни не са своевременно представени или са неточни), ЕЦБ може да налага санкции в съответствие с Регламент (ЕО) № 2531/98, Регламент (ЕО) № 2532/98, Регламент (ЕО) № 2157/1999 (ЕЦБ/1999/4) и Решение (ЕС) 2021/1815 (ЕЦБ/2021/45).

Определяне на климатичните фактори, приложими за търгуемите активи с цел смекчаване на несигурността, свързана с климатичния преход

1. Климатичните фактори, посочени в чл. 127, ал. 1, точка 5 от настоящите условия, се прилагат към търгуемите дългови инструменти, емитирани от нефинансови предприятия и съответните групи корпоративни емитенти, с изключение на:

а) дългови инструменти, емитирани от агенции съгласно дефиницията в § 1, точка 2 от Допълнителната разпоредба на настоящите условия;

б) дългови инструменти, емитирани от субекти за ликвидация съгласно дефиницията в § 1, точка 28 от Допълнителната разпоредба на Наредба № 45;

в) дългови инструменти, за които оценката на кредитното качество се основава на чл 83, ал. 2, т. 1 и 2; и

г) дългови инструменти, емитирани от кредитни институции в рамките на групата корпоративни емитенти.

2. За всеки актив i на предприятие j в сектор s се изчислява оценка на неговата чувствителност към несигурността, свързана с климатичния преход („оценка на несигурността“), като се използва следната формула:

$$u_{i,j,s} = V_i \times E_j \times S_s$$

със следните променливи:

а) специфичен за сектора стрес фактор S_s , получен от съвкупното секторно увеличение на очаквания недостиг при неблагоприятен сценарий на преход в сравнение с базов сценарий от последния наличен климатичен стрес тест на Евросистемата. Този показател е един и същ за всички активи, емитирани от лица в рамките на конкретен сектор;

б) експозиция, специфична за емитента E_j , основана на обратната стойност на „климатичната оценка“ по програмата за закупуване от корпоративния сектор, както е посочено в приложението към Решение (ЕС) 2016/948 на Европейската централна банка (ЕЦБ/2016/16) (*). Този показател е един и същ за всички активи, емитирани от едно и също лице;

в) специфична за актива уязвимост V_i , равна на квадратния корен на остатъчния срок до падежа на актива. Този показател е специфичен за всеки актив.

3. Оценката на несигурността за всеки актив се преобразува в „климатичен фактор“ (CF) за всеки актив, като се използва следната формула:

$$CF(u_{i,j,s}) = a + (1 - a) \frac{1}{e^{u_{i,j,s} \times b}}$$

със следните два параметъра:

а) параметър „а“ се определя от Управителния съвет и се основава по-специално на очаквания недостиг, обобщен за всички сектори при неблагоприятен сценарий на преход спрямо базов сценарий от последния наличен климатичен стрес тест на Евросистемата;

б) параметър „b“ се определя от Управителния съвет и се основава по-специално на медианната оценка на несигурността \bar{u} за активите, за които се прилага климатичният фактор, като се използва тази натурална логаритмична формула:

$$b = \ln\left(1 + \frac{1}{\bar{u}}\right).$$

в) Параметрите „а“ и „b“ са еднакви за всички активи, за които се прилагат климатични фактори. Най-високият възможен климатичен фактор е този за активите с най-ниска оценка на несигурност-

та, докато най-ниският възможен климатичен фактор е равен на a за активите с най-висока оценка на несигурността.

4. Обезпечителната стойност на всеки актив, т.е. размерът на кредита, който може да бъде отпуснат срещу предоставения от контрагента актив, се изчислява, като се умножи неговата стойност, коригирана с отбива, по съответния климатичен фактор, ако той е приложим.

5. Оценката на несигурността и климатичният фактор, приложими за всеки актив, ще се актуализират ежегодно. За активите, които стават допустими между две годишни актуализации, първоначално се определя медианен климатичен фактор, изчислен по следната формула:

$$CF(u_{i,j,s}) = \begin{cases} \overline{CF}_b, & \text{ако активът е облигация} \\ \overline{CF}_{mtn}, & \text{ако активът е средносрочна облигация,} \\ \overline{CF}_{cp}, & \text{ако активът е търговски ценни книжа} \end{cases}$$

където \overline{CF}_b е последният медианен климатичен фактор за всички облигации, за които при последната годишна актуализация е изчислен климатичен фактор, u_{mtn} е последният медианен климатичен фактор за всички средносрочни облигации, за които при последната годишна актуализация е изчислен климатичен фактор, и u_{cp} е последният медианен климатичен фактор за всички търговски ценни книжа, за които при последната годишна актуализация е изчислен климатичен фактор. Този климатичен фактор е приложим до последващата годишна актуализация на оценката на несигурността и климатичния фактор.